

Sammanfattning

I betänkandet behandlas bl.a. regeringens förslag till lag om viltvårdsområden, vilken skall ersätta den nu gällande lagen om jaktvårdsområden.

Den nya lagen om viltvårdsområden innebär att ett viltvårdsområde kan bildas i syfte att främja viltvården genom en samordning av jakten och andra åtgärder till skydd och stöd för viltet. Fastighetsägarna inom området bildar en viltvårdsområdesförening. Jämfört med vad som gäller för jaktvårdsområdena kommer verksamheten inom ett viltvårdsområde att omfattas av en tydligare reglering. En viltvårdsområdesförening får rätt att fatta beslut i viltvårdsfrågor med bindande verkan för medlemmarna endast om lagen innehåller en uttrycklig regel om det. Det nuvarande majoritetskravet för bildande av ett viltvårdsområde skärps så att fyra femtedelar av fastighetsägarna, som också skall äga fyra femtedelar av marken inom området, måste vara överens om bildandet.

Utskottet föreslår med anledning av motioner (s, v och c) en utvidgning av den nya lagens räckvidd så till vida att det även i fortsättningen skall vara möjligt att tvångsansluta mark för att samordna jakten på småvilt. Utskottet har till skillnad från regeringen gjort den bedömningen att samordningen av småviltsjakten är ett sådant angeläget allmänt intresse som avses i 2 kap. 18 § regeringsformen. Lagrådet har på utskottets begäran avgett yttrande i frågan. Utskottets lagförslag med motivering och Lagrådets yttrande finns intagna som bilagor till betänkandet.

I övrigt tillstyrker utskottet regeringens lagförslag med vissa redaktionella jämkningar och tillägg.

Den straffbestämmelse som finns i lagen om jaktvårdsområden ersätts med en rätt för en viltvårdsområdesförening att besluta om avstängning från områdesjakt. De föreslagna ändringarna i jaktlagen innebär bl.a. att besittningsskyddet vid vissa jakträttsupplåtelser försvinner. I stället införs regler som innebär att upplåtelseavtal som löper på ett år eller längre tid skall sägas upp sex månader före avtalstidens slut.

Utskottet ansluter sig till regeringens förslag att Naturvårdsverket blir ansvarig registermyndighet för jaktkorts- och jägarexamensregistren. Utskottet har inget att erinra mot vad som i propositionen anförs om statens uppdrag till Svenska Jägareförbundet att leda delar av viltvården och jakten.

I betänkandet behandlas sammanlagt 111 yrkanden i följdmotioner och fristående motioner från allmänna motionstiden 1998 respektive 1999. I anslutning härtill föreslår utskottet att regeringen lämnar en samlad redovisning till riksdagen i vissa jaktfrågor och anger vilka åtgärder som planeras på berörda områden. Vidare föreslår utskottet, med anledning av ett stort antal motioner, att regeringen tar ett övergripande ansvar och föranstaltar om åtgärder för att motverka de ekonomiska förluster och andra olägenheter som fiskenäringen drabbas av till följd av den ökande sälstammen.

Övriga motioner avstyrks, i många fall dock med hänvisning till den av utskottet förordade redovisningen.

I betänkandet finns 26 reservationer och 4 särskilda yttranden.

Propositionen

Regeringen (Jordbruksdepartementet) föreslår i proposition 1999/2000:73 att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om viltvårdsområden,
2. lag om ändring i jaktlagen (1987:259),
3. lag om ändring i lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder,
4. lag om ändring i rennäringslagen (1971:437),
5. lag om ändring i lagen (1904:48 s. 1) om samäganderätt,
6. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att den nuvarande lagen om jaktvårdsområden ersätts med en ny lag om viltvårdsområden. Dessutom föreslås vissa ändringar i jaktlagen.

Den nya lagen om viltvårdsområden innebär att ett viltvårdsområde kan bildas i syfte att främja viltvården genom en samordning av jakten och andra åtgärder till skydd och stöd för viltet. Fastighetsägarna inom området bildar en viltvårdsområdesförening. Samordningen inom området skall avse någon eller några av viltarterna älg, kronhjort, dovhjort, rådjur, vildsvin, varg, järv, lo eller björn. Kravet gäller oavsett om de berörda fastighetsägarna är överens om att bilda området eller inte. Som ytterligare krav för att ett viltvårdsområde skall bildas gäller att fyra femtedelar av fastighetsägarna, som också skall äga fyra femtedelar av marken inom området, är överens om bildandet. Jämfört med vad som gäller för jaktvårdsområdena kommer verksamheten inom viltvårdsområde att omfattas av en tydligare reglering. En viltvårdsområdesförening får rätt att fatta beslut i viltvårdsfrågor med bindande verkan för medlemmarna endast om lagen innehåller en uttrycklig regel om det. Föreningen är dock oförhindrad att fatta beslut också i andra viltvårdsfrågor än de som anges i lagen, t.ex. i sådana frågor som rör småvilt, om föreningens beslut inte medför att enskilds rätt kränks.

Den straffbestämmelse som finns i lagen om jaktvårdsområden ersätts med en rätt för en viltvårdsområdesförening att besluta om avstängning från områdesjakt. De föreslagna ändringarna i jaktlagen innebär bl.a. att besittnings-

skyddet vid vissa jakträttsupplåtelser försvinner. I stället införs regler som innebär att upplåtelseavtal som löper på ett år eller längre tid skall sägas upp sex månader före avtalstidens slut. Samma uppsägningstid föreslås gälla för avtal som löper på obestämd tid.

Slutligen föreslås en ändring i sekretesslagen (1980:100). Ändringen innebär att sekretess skall gälla vad avser förande av eller uttag ur jaktkorts- och jägarexamensregistren, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att vapen eller ammunition kommer till brottslig användning.

I propositionen föreslås att Naturvårdsverket blir ansvarig registermyndighet för jaktkorts- och jägarexamensregistren. I en förordning preciseras registrens innehåll och ändamål. Kostnaderna för registren betalas med medel ur jaktvårdsfonden, som i fortsättningen benämns viltvårdsfonden. Länsstyrelsens länsvilt nämnd skall i fortsättningen benämnas viltvårdsnämnd.

Regeringen gör i propositionen den bedömningen att statens uppdrag till Svenska Jägareförbundet att leda delar av viltvården och jakten bör bestå. Tydliga krav på mål och syften skall dock ställas och effekterna av bidraget ur viltvårdsfonden skall fortlöpande utvärderas. Även övrig bidragsgivning ur viltvårdsfonden kommer att stramas upp. Jägarorganisationerna kommer att erhålla ett fast och ett medlemsreglerat bidrag.

Jägarorganisationerna bör intensifiera ansträngningarna att få in fler personer i befintliga jaktlag och verka för att fler jakttillfällen skapas för den som vill jaga.

Prisnivån vid upplåtelse av jakt ligger på en godtagbar nivå. Det finns inget skäl att överväga förbud mot anbudsförfarande vid jakträttsupplåtelser.

Länsstyrelserna skall även i fortsättningen avgöra jaktens omfattning på allmänt vatten och avgöra om jakt på allmänt vatten skall tillåtas i större utsträckning än i dag.

Den nya lagen om viltvårdsområden och ändringarna i övriga lagar föreslås träda i kraft den 1 januari 2001.

Lagförslagen fogas som bilaga 1 till detta betänkande.

Motionerna

Motioner med anledning av propositionen

1999/2000: MJ23 av Kent Olsson och Lars Björkman (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Svenska Jägareförbundets och Jägarnas Riksförbunds roll och ansvarsförhållanden,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att jägarorganisationerna för den allmännyttiga verksamheten årligen tilldelas bidrag ur viltvårdsfonden.

1999/2000: MJ24 av Harald Nordlund och Lennart Kollmats (fp) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar om slopande av de nuvarande inskränkningarna i den enskildes rätt att avtala om jakträttsupplåtelser,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Svenska Jägareförbundets särställning,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om regeringsutsedda styrelseledamöter i Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om politiska företrädare i länsviltförvaltningsnämnden.

1999/2000:MJ25 av Lennart Gustavsson (v) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att även småviltet skall utgöra sådant angeläget allmänt intresse som kan ligga till grund för bildandet av viltvårdsområden,

2. att riksdagen beslutar i enlighet med vad i motionen anförts om föreslagna röstningsregler för bildande och upphävande av viltvårdsområden.

1999/2000:MJ26 av Dan Ericsson m.fl. (kd) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar om ändring i enlighet med vad i motionen anförts om frivillighet som bärande element för samordning av viltvården,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att utreda förutsättningarna för att stärka äganderätten ytterligare,

3. att riksdagen beslutar att en viltvårdsområdesförening skall få upplösas utan att någon tidsfrist inväntas,

4. att riksdagen i fråga om uteslutning av fastighet beslutar i enlighet med vad som anförts i motionen,

5. att riksdagen beslutar om likställighet mellan jägarorganisationerna avseende ansvaret för information och utbildning inom jakt och viltvård,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bidrag till jägarorganisationerna.

1999/2000:MJ27 av Maud Ekendahl och Elizabeth Nyström (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jägarorganisationernas ansvar för information till jägare, markägare och allmänhet,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skälig ersättning.

1999/2000:MJ28 av Lennart Beijer och Lennart Värmbjörk (v) vari yrkas att riksdagen beslutar att 36 § i förslaget till ny jaktvårdslag skall ändras från en femtedel till två femtedelar vad gäller hur stor del av jaktvårdsområdets medlemmar eller areal som fordras för upplösande av området.

1999/2000:MJ29 av Yvonne Ångström (fp) vari yrkas att riksdagen beslutar om en särreglering av småviltsjakten i Norrlands inland i enlighet med vad som i motionen anförts.

1999/2000:MJ30 av Åsa Torstensson (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund i samverkan skall ansvara för information och utbildning om viltvård och jakt samt lämna råd om viltvård och djurskyddsfrågor till jägarna, markägarna och allmänheten,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att jägarorganisationerna årligen skall få skäligt anpassade bidrag ur viltvårdsfonden för detta.

1999/2000:MJ31 av Eskil Erlandsson m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om samordningen av jakten även vad avser småviltet,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om det administrativa ansvaret för jaktkorts- och jägarexamensregistren,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ordningen för viltforskning och viltövervakning inte bör förändras,
4. att riksdagen avslår förslaget om statlig representation i de centrala jägarorganisationerna,
5. att riksdagen avslår förslaget att utse politiska företrädare i länsviltvårdsnämnderna,
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jakt på allmänt vatten,
7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förslag till ny älgförvaltning,
8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att utreda möjligheten till att upplåta ytterligare jakt på statliga marker.

1999/2000:MJ32 av Olle Lindström och Per-Richard Molén (m) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar om ändring i lagförslaget i enlighet med vad i motionen anförts om tvångsanslutningen till viltvårdsområden,
2. att riksdagen avvisar förslaget om viltvårdsområdesföreningens beslutsbefogenheter,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att avvisa förslaget om administration och viltvård.

1999/2000:MJ33 av Karl Gustav Abramsson m.fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar om ändring i lagförslaget i enlighet med vad i motionen anförts om de föreslagna röstningsreglerna för bildande och upphävande av viltvårdsområden,
2. att riksdagen beslutar om ändring i lagförslaget i enlighet med vad i motionen anförts om att även småviltet skall utgöra sådant angeläget allmänt intresse som kan grunda bildandet av viltvårdsområden,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om viltvårdsområdets bestånd,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utvärdering.

1999/2000:MJ34 av Göte Jonsson m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om statliga representanter i jägarorganisationernas styrelser,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om politisk representation i viltvårdsnämnderna,
3. att riksdagen beslutar om ändring i lagen om viltvårdsområden med anledning av vad i motionen anförts om villkoren för bildande av viltvårdsområden,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om användningen av jaktvårdsfondens medel.

Motioner från allmänna motionstiden 1998

1998/99:MJ406 av Carl G Nilsson (m) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jakt på säl, skarv och ejder.

1998/99:MJ410 av Göte Jonsson m.fl. (m) vari yrkas

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skydds jakt på säl,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skarvstammarnas storlek.

1998/99:MJ711 av Carl G Nilsson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om balans mellan vildlevande arter.

1998/99:MJ762 av Gudrun Lindvall (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättandet av ett faunaråd.

1998/99:MJ901 av Kent Olsson och Inger René (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skydds jakt på säl,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en översyn av ersättningsreglerna för viltskador.

1998/99:MJ902 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jakt på enkelbeckasin i Sverige,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en undersökning för att klarlägga varför enkelbeckasinen har minskat så kraftigt i antal.

1998/99:MJ903 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jakt av morkulla under häckningstiden.

1998/99:MJ905 av Nils Fredrik Aurelius och Leif Carlson (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att skyddsjakten på storskarv bör utvidgas,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att allmän jakttid på storskarv bör återinföras.

1998/99:MJ906 av Olle Lindström (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om reglerad jakt på säl.

1998/99:MJ907 av Patrik Norinder och Anne-Katrine Dunker (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen an-

förts om snara åtgärder för att rädda det kustnära fisket längs Gästrik- och Hälsingekusterna.

1998/99: MJ908 av Maggi Mikaelsson (v) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär en utredning av om det finns anledning att återinföra en bestämmelse i jaktstadgan om rätt till ersättning vid skada orsakad av björn.

1998/99: MJ909 av Gudrun Lindvall (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jakt på dykänder, det vill säga alfågel, sjöorre, knipa, svärta och vigg ovan odlingsgränsen och på renbetesfjällen.

1998/99: MJ910 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp) vari yrkas

1. att riksdagen begär att regeringen snarast återkommer med förslag till ett nytt upplåtelsesystem för småviltsjakt ovan odlingsgränsen och i renbetesfjällen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att småviltsjakten måste vara ekologiskt hållbar och ta hänsyn både till naturskyddets intressen och jägarnas önskan att få jaga,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att tillgodose de i motionen nämnda rovdjurens behov av ripa och då speciellt de arter som är beroende av ripa under senhösten, i första hand jaktfalken,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ordet viltvård bör bytas mot faunavård för att visa att ett bredare ekologiskt synsätt skall anläggas i jaktfrågor.

1998/99: MJ911 av Majléne Westerlund Panke och Pär Axel Sahlberg (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om minskning av skadeverkningarna av den fria småviltsjakten.

1998/99: MJ912 av Agne Hansson och Lena Ek (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om allmän jakt på mellanskarv i Kalmarsund.

1998/99: MJ913 av Gudrun Lindvall (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jakt av ejder och andra sjöfåglar under vårsträcket.

1998/99: MJ914 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av översyn och revidering av skyddsjakten.

1998/99: MJ915 av Claes-Göran Brandin och Lennart Nilsson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att införa skyddsjakt på säl längs våra kuster.

1998/99: MJ916 av Kenth Högström m.fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att införa en reglerad skyddsjakt på gråsäl inom de kustområden vid Östersjön, Bottenhavet och Bottenviken som drabbats hårdast av sälskador,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sälskadeersättning.

Motioner från allmänna motionstiden 1999

1999/2000:MJ306 av Göte Jonsson m.fl. (m) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om viltskador.

1999/2000:MJ409 av Berit Adolfsson och Kent Olsson (m) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att en allmän jakt på skarv tillåts.

1999/2000:MJ410 av Ester Lindstedt-Staaf (kd) vari yrkas

5. att riksdagen hos regeringen begär en utredning om sälstammens tillväxt, sälens fiskebeteende samt fiskeskyddande åtgärder.

1999/2000:MJ702 av Gudrun Lindvall (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande av ett faunaråd.

1999/2000:MJ769 av Dan Kihlström (kd) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en gemensam nordisk rovdjurspolitik.

1999/2000:MJ901 av Kenneth Johansson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nordiskt samarbete i rovdjursfrågor.

1999/2000:MJ902 av Gudrun Lindvall (mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om uppdrag åt Naturvårdsverket att utreda varför enkelbeckasinen minskar så i antal,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om handlingsplan för enkelbeckasinen,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att jakt på enkelbeckasin upphör.

1999/2000:MJ903 av Nils Fredrik Aurelius och Leif Carlson (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att skyddsjakten av storskarv bör utvidgas,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att allmän jakttid på storskarv bör återinföras.

1999/2000:MJ904 av Anders Sjölund och Olle Lindström (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om reglerad jakt på säl.

1999/2000:MJ905 av Anders Sjölund och Ola Sundell (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en översyn av gällande regler för småviltsjakt.

1999/2000:MJ906 av Gudrun Lindvall och Thomas Julin (mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jakten på säl,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utvidgning av sälskyddsområden.

1999/2000:MJ907 av Nils Fredrik Aurelius och Leif Carlson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av utökad skydds jakt på säl i Östersjön.

1999/2000:MJ908 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fredning av skedand och stjärtand.

1999/2000:MJ909 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp) vari yrkas att riksdagen beslutar om ändring i 44 § jaktlagen (1987:905) i enlighet med vad som anförts i motionen.

1999/2000:MJ910 av Åke Sandström och Birgitta Sellén (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att införa jakt på säl.

1999/2000:MJ911 av Maggi Mikaelsson m.fl. (v) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att grytjakt på grävling förbjuds.

1999/2000:MJ912 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jakttiden för ripa,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett nytt system för ripjakt,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att säkerställa att de rovdjur som är beroende av ripa inte drabbas menligt av ripjakten.

1999/2000:MJ913 av Patrik Norinder m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jakt på säl.

1999/2000:MJ914 av Patrik Norinder m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jakt på skarv,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skyddsåtgärder för skarv.

1999/2000:MJ915 av Gudrun Lindvall (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jakt på rådjur med hagelvapen.

1999/2000:MJ916 av Harald Bergström (kd) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att fångst och jakt med levande lockbete i bur skall förbjudas.

1999/2000:MJ917 av Elizabeth Nyström och Jeppe Johnsson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om reglerad jakt på säl.

1999/2000:MJ918 av Viviann Gerdin och Runar Patriksson (c, fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av skyddsjakt,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att rätten till nödvärn utvidgas mot varg,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av licensjakt,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att ersätta djurägaren för skador som varg orsakar på tamboskap och husdjur.

1999/2000:MJ919 av Åke Sandström m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av decentraliserad rovdjursförvaltning,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kravet på ett väl definierat ersättningsystem.

1999/2000:MJ920 av Per Erik Granström m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att de konflikter som anges i motionen bör beaktas i det fortsatta arbetet med en sammanhållen rovdjurspolitik.

1999/2000:MJ921 av Björn Kaaling m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att införa skyddsjakt på gråsäl längs våra kuster.

1999/2000:MJ922 av Dan Ericsson och Erling Wälivaara (kd) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att snarast presentera förslag om jaktens administration och regler för jaktvårdsområden i linje med vad utredningen Jaktens villkor presenterat,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en utvärdering av älgjaktens bedrivande under de senaste trettio åren,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jakttiden på mindre jaktområden.

1999/2000:MJ923 av Eskil Erlandsson m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om de långsiktiga målen för rovdjursförvaltningen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att forma jaktbestämmelserna på länsnivå,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av införande av allmän jakttid på skarv,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jakt på säl.

1999/2000:N385 av Dan Ericsson och Chatrine Pålsson (kd) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att skärgårdsbefolkningen skall ha möjligheter att hålla skarv- och sälbeståndet på en för fisket acceptabel nivå.

Studiebesök, uppvaktningar m.m.

I samband med studiebesök hos Fiskeriverket, Naturvårdsverket och Sveriges Fiskares Riksförbund har utskottet fått information om sälstammens utbredning och sälskadorna i yrkesfisket m.m.

Utskottet har uppvaktats av representanter för Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund. I ärendet har inkommit ett flertal skrivelser.

Lagrådet

Utskottet har inhämtat yttrande av Lagrådet med anledning av ett inom utskottet upprättat förslag till ändringar i regeringens lagförslag, vilket har fogats som bilaga 2 till betänkandet. Lagrådet har den 9 maj 2000 yttrat sig i ärendet. Lagrådets yttrande fogas som bilaga 3 till betänkandet.

Utskottet

En ny lag om viltvårdsområden

Propositionen

Dagens jaktvårdsområden ersätts av en samverkansform som benämns viltvårdsområden. Bestämmelserna om viltvårdsområden tas upp i en ny lag, lagen om viltvårdsområden.

Från lagens tillämpningsområde undantas kronomark ovanför odlingsgränsen och mark på renbetesfjällen.

Motionen

I motion 1999/2000:MJ922 (kd) anförts att förslag om jaktens administration och regler för jaktvårdsområden i linje med vad utredningen Jaktens villkor har föreslagit bör presenteras snarast (yrkande 1).

Utskottets överväganden

Utskottet delar regeringens bedömning att dagens jaktvårdsområden bör ersättas av en samverkansform som benämns viltvårdsområden. Bestämmelserna om viltvårdsområden bör tas upp i en ny lag, lagen om viltvårdsområden. Regeringens förslag innebär att motion 1999/2000:MJ922 (kd) yrkande 1 kan lämnas utan vidare åtgärd.

Propositionen

Ett viltvårdsområde skall kunna inrättas endast om samordningen inom området avser något av viltslagen älg, kronhjort, dovhjort, rådjur, vildsvin, björn, järv, lo eller varg. Bildandet av viltvårdsområdet skall dessutom främja värden av det berörda viltslaget och vara lämpligt med hänsyn till områdets belägenhet och omfång samt viltstammen. Kraven gäller oavsett om fastighetsägarna är överens om att bilda området eller inte.

Majoritetskravet för att bilda ett viltvårdsområde höjs från nuvarande nivå. Majoriteten skall utgöra fyra femtedelar av samtliga fastighetsägare som skall äga minst fyra femtedelar av viltvårdsområdets areal. För starkt ägosplittrade områden införs en särbestämmelse. Bestämmelsen innebär att minst hälften av de fastighetsägare som äger minst hälften av viltvårdsområdets areal skall vara överens om bildandet.

Frågan om bildandet av ett viltvårdsområde skall prövas vid en förrättning under ledning av en förrättningsman, om det inte är uppenbart att förutsättningar för bildandet saknas. Länsstyrelsen får dock besluta att bilda ett viltvårdsområde utan förrättning, om alla fastighetsägare är överens om bildandet eller om förrättning inte anses nödvändig.

Motionerna

Enligt motion 1999/2000:MJ25 (v) bör riksdagen besluta att även småviltet skall utgöra ett sådant angeläget allmänt intresse som kan grunda bildandet av viltvårdsområden (yrkande 1). Regeringens förslag kommer i flera fall att försämra möjligheten att bedriva viltvård och småviltsjakt, främst mot bakgrund av stora regionala skillnader i ägostruktur. Vidare anförs beträffande de föreslagna röstningsreglerna för bildande och upphävande av viltvårdsområden att den nu gällande ordningen är att föredra framför den som nu föreslås (yrkande 2). Det förstärkta egendomsskyddet som åberopas för den föreslagna ändringen behöver inte innebära att röstningsreglerna och arealkravet skall ändras.

I motion 1999/2000:MJ26 (kd) anförs att frivillighet bör vara ett bärande element för samordning av viltvården (yrkande 1). Utgångspunkt bör vara att det är på frivillig grund som man sluter sig samman för att samordna viltvården. Vidare anförs att förutsättningarna för att ytterligare stärka äganderätten bör utredas (yrkande 2). Frivillighet bör gälla för att bilda ett viltvårdsområde.

Enligt motion 1999/2000:MJ29 (fp) bör riksdagen besluta om en särreglering av småviltsjakten i Norrlands inland. Det är i Norrland allmogejakten finns och en stor del av befolkningen har jakten som en mycket viktig fritidssyssla. Jakten bedrivs i lag och småviltsjakt kan över huvud taget inte bedrivas på en markstrimla som är ett par hundra meter bred.

I motion 1999/2000:MJ31 (c) yrkas tillkännagivande i fråga om samordningen av jakten även vad avser småviltet (yrkande 1). Konsekvenserna blir svåra att överblicka, eftersom de regionala skillnaderna är mycket stora.

Enligt 35 § jaktlagen är det inte tillåtet att med vapen avsedda för jakt färdas över annans jaktområde.

Enligt motion 1999/2000:MJ32 (m) bör riksdagen besluta om ändring i lagförslagen i fråga om tvångsanslutningen till viltvårdsområden (yrkande 1). Tvångsanslutningen står i strid med äganderättsskyddet i 2 kap. regeringsformen och den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Enligt motion 1999/2000:MJ33 (s) bör riksdagen besluta om ändring i lagförslaget i enlighet med vad i motionen anförts om de föreslagna röstningsreglerna för bildande och upphävande av viltvårdsområden (yrkande 1). De föreslagna röstningsreglerna kommer att ytterligare försvåra bildandet av viltvårdsområden. Vidare bör riksdagen besluta att även småviltet skall utgöra ett sådant angeläget allmänt intresse som kan grunda bildandet av viltvårdsområden (yrkande 2).

Även enligt motion 1999/2000:MJ34 (m) bör riksdagen besluta om ändring i lagförslaget i fråga om villkoren för bildande av viltvårdsområden (yrkande 3). Det bör krävas 100-procentig uppslutning från berörda markägare för att ett viltvårdsområde skall få bildas.

Utskottets överväganden

Såsom regeringen anfört ändrades reglerna om egendomsskyddet i 2 kap. 18 § regeringsformen den 1 januari 1995. Ändringen innebär, såvitt nu är av intresse, att inte bara expropriation eller liknande förfoganden utan också inskränkningar i rätten att använda mark och byggnad omfattas av grundlagsskyddet. Dessutom innebär ändringen att expropriation eller rådighetsinskränkning får ske endast om inskränkningarna är nödvändiga för att tillgodose angelägna allmänna intressen.

Genom lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna införlivades nämnda konvention med svensk rätt. Konventionen innehåller bl.a. bestämmelser om egendomsskydd. Genom avgöranden av Regeringsrätten har uppmärksamhet riktats mot tillämpningen i svensk rätt av den s.k. proportionalitetsprincipen. Principen innebär att vid prövning av frågan om en åtgärd vidtagits i allmänt intresse ingår att avgöra om det skett en rimlig avvägning mellan det enskilda och det allmänna intresset, eller med andra ord om åtgärden varit proportionerlig.

Utskottet delar regeringens bedömning att för att en enskild fastighetsägare skall behöva tåla att en sammanslutning av enskilda bestämmer om jakten på hans mark måste samordningen av jakten vara motiverad av ett angeläget allmänt intresse. Vidare måste det föreligga proportionalitet mellan vad det allmänna vinner och vad den enskilde förlorar på grund av sådana beslut. En tvångslagstiftning om viltvården förutsätter med andra ord att det finns ett väl underbyggt och ett av starka allmänna intressen motiverat behov av att tillhandahålla en lagreglerad samordning över fastighetsgränserna.

Regeringen anser i sitt förslag att det finns skäl att särskilja de olika viltarterna vid en bedömning av i vilken utsträckning det kan finnas ett sådant behov. Utskottet har gjort en annan bedömning och anser att det finns ett

behov av samordning även när det gäller vården av småviltet. Utskottet har därför under beredningen av ärendet utarbetat en promemoria med förslag till ändringar i regeringens lagförslag. På utskottets begäran har Lagrådet yttrat sig över förslaget i promemorian. Promemorian har fogats till betänkandet som bilaga 2 och Lagrådets yttrande som bilaga 3.

Underlaget för utskottets bedömning framgår av promemorian, bilaga 2.

Utskottet har mot bakgrund av de synpunkter Lagrådet framfört gjort förnyade och noggranna överväganden i fråga om samordning av småviltsjakten. Därvid har utskottet särskilt beaktat Lagrådets konstaterande att frågan om och i vilka hänseenden småviltsjakten är ett angeläget allmänt intresse är en fråga av mer politisk än rättslig natur.

Enligt utskottets slutliga bedömning är behovet av att samordna även jakten på småvilt ett angeläget allmänt intresse. I förarbetena till 1995 års ändringar i 2 kap. 18 § regeringsformen konstaterades att det inte fanns något behov av följdändringar i då gällande lagar som tillåter ingrepp i den enskildes egendom. Utskottet konstaterar att enligt nu gällande bestämmelser kan tvångsbildning ske för att samordna vården av allt jaktbart vilt. Det bör därför inte möta något hinder mot att även fortsättningsvis samordna vården av småvilt enligt lagen om viltvårdsområden.

Vid avgränsningen av de angelägna intressen som kan motivera en tvångsbildning måste en avvägning göras mellan den inskränkning som den enskilde kan få tåla och den betydelse som inskränkningen har i stort. Även om en ändamålsenlig viltvård avseende småvilt i många fall bör kunna ske utan samordning över fastighetsgränserna, finns det i flera områden i Sverige en markarrondering med mycket långsmala fastigheter som är svåra att förvalta enskilt på ett effektivt sätt, både ur viltvårds- och jaktsynpunkt. Det kan inte heller uteslutas att jakt under vissa förhållanden kan påverka individantalet även för arter som räknas som småvilt. Vidare bör det ingrepp i markägandet som samordningen innebär enligt utskottets uppfattning vägas mot det faktum att den berörda markägaren får möjlighet att jaga inom hela det område som viltvårdsområdesföreningen omfattar. Utskottet anser därför att samordningen av småviltsjakten inte innebär ett oproportionellt intrång.

Utskottet delar regeringens bedömning att bildandet av viltvårdsområdet dessutom skall främja vården av det berörda viltslaget och vara lämpligt med hänsyn till områdets belägenhet och omfång samt viltstammen. Kraven gäller oavsett om fastighetsägarna är överens om att bilda området eller inte.

Utskottet föreslår att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ25 (v) yrkande 1, 1999/2000:MJ31 (c) yrkande 1 och 1999/2000:MJ33 (s) yrkande 2 samt med avslag på motionerna 1999/2000:MJ26 (kd) yrkande 1, 1999/2000:MJ29 (fp), 1999/2000:MJ32 (m) yrkande 1 och 1999/2000:MJ34 (m) yrkande 3 avslår regeringens förslag till lag om viltvårdsområden såvitt avser 7 och 26 §§ och punkt 3 i övergångsbestämmelserna och antar utskottets förslag till lagtext i motsvarande delar enligt bilaga 4. Motion 1999/2000:MJ26 (kd) yrkande 2 avstyrks.

Utskottet instämmer i att majoritetskravet bör skärpas och att det bör krävas att minst fyra femtedelar av antalet fastighetsägare, som äger minst fyra femtedelar av områdets mark, skall ställa sig bakom en områdesbildning. Utskottet delar uppfattningen att det för starkt ägosplittrade områden bör

införas en särbestämmelse. Majoriteten bör i dessa områden utgöra minst hälften av fastighetsägarna och dessa skall äga minst hälften av viltvårdsområdets areal. Utskottet anser att ett högt ställt krav på samstämmighet och en redan vid bildandet positiv inställning hos de berörda fastighetsägarna ökar utsikterna att få till stånd ett väl fungerande samarbete inom området.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i denna del och avstyrker motionerna 1999/2000:MJ25 (v) yrkande 2 och 1999/2000:MJ33 (s) yrkande 1 i motsvarande delar.

Viltvårdsområdesföreningens beslutsbefogenheter

Propositionen

En viltvårdsområdesförening får rätt att fatta beslut i frågor som rör den viltvårdsverksamhet som bedrivs inom området.

I den nya lagen regleras tydligare vilka beslutsbefogenheter en viltvårdsområdesförening har. Föreningen får rätt att fatta beslut som kan innebära ingrepp i den enskildes äganderätt endast i de frågor och under de förutsättningar som anges i lagen. I föreningens stadgar skall det anges hur föreningen avser att utnyttja sina beslutsbefogenheter.

I den mån det är förenligt med jaktlagstiftningens bestämmelser om jakttider och om tillstånd till jakt, får föreningen en generell rätt att besluta om områdesjakt, gemensamhetsjakt och avskjutningens omfattning när det gäller älg, kronhjort och dovhjort. Om det uppenbart behövs för att begränsa skadegörelse får en viltvårdsområdesförening också besluta om områdesjakt och gemensamhetsjakt efter björn, lo, varg, järv, vildsvin och rådjur. Dessutom får föreningen besluta om avskjutningens omfattning när det gäller rådjur, om det uppenbart behövs för att inte artens existens skall äventyras.

En ny bestämmelse införs i lagen som innebär att beslut med stöd av lagen inte får vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom den berörda delen av en fastighet inom området.

Om områdesjakt skall bedrivas får föreningen rätt att ställa innehav av jakträttsbevis som villkor för att få delta i sådan jakt. Föreningen får därvid rätt att föreskriva viss areal för att mer än ett jakträttsbevis skall utfärdas per fastighet. Föreningen får också rätt att besluta om områdesjakt och jakträttsbevis i fråga om jakt efter småvilt. Sådana beslut gäller dock inte för fastighetsägare som inte vill delta i områdesjakt efter småvilt.

Viltvårdsområdesföreningen får i sina stadgar ställa upp krav på föreningens tillstånd för upplåtelse eller överlåtelse av jakträtt inom viltvårdsområdet. Sådant tillstånd får vägras bara dels om den till vilken jakträtten upplåts eller överlåts inte förfogar över mark inom viltvårdsområdet av sådan storlek som anges i föreningens stadgar, dels om upplåtelsen eller överlåtelsen annars kan anses olämplig med hänsyn till viltvården eller på annat sätt är till avsevärd olägenhet för medlemmarna.

Den befogenhet som en jaktvårdsområdesförening i dag har att bestämma vilka handlingsregler för jakten som skall vara straffbara försvinner. Bestämmelsen ersätts med en rätt för viltvårdsområdesföreningen att besluta om

tillfällig avstängning från områdesjakt och gemensamhetsjakt för den som inte följer föreningens regler. Avstängningen får inte vara längre tid än ett år.

En ny bestämmelse införs i lagen om att vilt som skjuts i strid mot en viltvårdsområdesförenings avskjutningsregler tillfaller föreningen.

En viltvårdsområdesförening får ta ut avgifter för jakten inom viltvårdsområdet och för villebråd som fälls. En viltvårdsområdesförenings avgifter för en fastighet som undantagits från områdesjakt efter småvilt får endast avse stora rovdjur och klövvilt. Enligt regeringens bedömning får föreningen inte ta ut andra avgifter än avgifter för jakten och vilt som fälls. Inte heller föreslås någon bestämmelse om att avgifterna skall användas för verksamhet som är förenlig med föreningens ändamål.

En bestämmelse införs om att föreningen inte får bedriva verksamhet som är främmande för viltvårdsrådets ändamål. Det föreslås ingen bestämmelse om att föreningen får rätt att undanta en fastighet från områdesjakt som under viltvårdsrådets beståndstid ombildats eller nybildats.

Motionerna

I motion 1999/2000:MJ24 (fp) yrkas att riksdagen beslutar att de nuvarande inskränkningarna i den enskildes rätt att avtala om jaktträtsupplåtelser slopas (yrkande 1). Om inskränkningarna slopas kan markägare som inte själva utnyttjar sin mark förmås att i större utsträckning än i dag upplåta jakten på sin mark åt andra. En grund för osämja kan vara att föreningen nekar en fastighetsägare att upplåta sin mark samtidigt som föreningen själv upplåter jakt till en utomstående.

Enligt motion 1999/2000:MJ32 (m) bör riksdagen avvisa förslaget om viltvårdsområdesförenings beslutsbefogenheter (yrkande 2). Motionärerna delar Svea hovrätts, Uppsala universitets och Lagrådets uppfattning om att en viltvårdsområdesförenings rätt att besluta i jaktfrågor får anses vara en otillåten delegering av normgivningsmakt till ett enskilt rättssubjekt.

Utskottets överväganden

Regeringen anför att vid den genomgång som utredningen gjort av de nuvarande bestämmelserna i lagen om jaktvårdsområden har fråga uppkommit hur den beslutanderätt som en jaktvårdsområdesförening har förhåller sig till bestämmelserna om normgivning i 8 kap. regeringsformen.

Regeringen har gjort bedömningen att lokalt begränsade föreskrifter som riktar sig till ägare av vissa bestämda fastigheter eller till vissa därmed jämförliga rättshavare inte kan anses ha sådan generell giltighet som karakteriserar en norm eller rättsregel. Utskottet delar regeringens bedömning att de stadgar och beslut som tillkommer inom ett viltvårdsområde och som ju har rättsverkningar endast för en bestämd personkrets inte har den generella karaktär som kännetecknar normgivning. Utskottet instämmer i att en viltvårdsområdesförenings beslutsbefogenheter i viltvårdsfrågor har en offentliggrättslig karaktär. En viltvårdsområdesförenings beslut kan sålunda betraktas som ett utslag av myndighetsutövning. Utskottet tillstyrker regeringens förslag. Motion 1999/2000:MJ32 (m) yrkande 2 avstyrks.

Regeringen föreslår att en viltvårdsområdesförening i sina stadgar får ställa upp krav på föreningens tillstånd för upplåtelse eller överlåtelse av jakträtt inom viltvårdsområdet. Sådant tillstånd får vägras bara under vissa i lagtexten angivna förutsättningar om den till vilken jakträtten upplåts eller överläts inte förfogar över mark inom viltvårdsområdet av sådan storlek som anges i föreningens stadgar.

Utskottet kan i viss mån instämma i de synpunkter som framförts i motion 1999/2000:MJ24 (fp) yrkande 1 om att slopande av inskränkningarna i rätten att avtala om jakträttsupplåtelser kan leda till att markägare som inte själva utnyttjar sin mark i större utsträckning än i dag kan förmås att upplåta jakten på sin mark åt andra. Utskottet delar emellertid regeringens bedömning att det inte är lämpligt att låta småmarkägare utan begränsning upplåta jakträtten på sina fastigheter, eftersom detta har ansetts leda till sådana olägenheter att det negativt påverkar intresset för att bilda och hålla samman jaktvårdsområden. Ett alltför starkt jaktryck befaras liksom ett otillbörligt gynnande av vissa markägare på andra markägares bekostnad. Utskottet tillstyrker regeringens förslag i denna del och avstyrker motion 1999/2000:MJ24 (fp) yrkande 1.

Regeringen har föreslagit att i den mån det är förenligt med jaktlagstiftningens bestämmelser om jakttider och om tillstånd till jakt, får föreningen en generell rätt att besluta om områdesjakt, gemensamhetsjakt och avskjutningens omfattning när det gäller vissa angivna arter. Utskottet föreslår, som framgår av bilaga 4, att denna rätt även skall omfatta småvilt.

Viltvårdsområdets bestånd

Propositionen

Länsstyrelsen skall – tidigast tre år efter bildandet av ett viltvårdsområde – kunna besluta att en viltvårdsområdesförening skall upplösas om fler än en femtedel av fastighetsägarna eller fastighetsägare som äger mer än en femtedel av marken har uttalat sig för en upplösning. Inom omarronderingsområden krävs att fler än hälften av fastighetsägarna eller fastighetsägare som äger mer än hälften av marken anser att viltvårdsområdet skall upplösas.

Länsstyrelsen kan vidare – även före treårsfristens utgång – besluta om upplösning om viltvårdsområdesföreningen saknar styrelse eller om föreningen allvarligt missköter förvaltningen av viltvårdsområdet.

En fastighet eller en del av en fastighet som på grund av ändrad användning eller annars saknar väsentlig betydelse före verksamheten inom viltvårdsområdet skall kunna uteslutas ur området. Detsamma gäller en eller flera fastigheter med samma ägare, om fastigheten eller fastigheterna lämpligen kan bestå som en egen enhet för viltvård och om kvarvarande fastigheter utgör ett lämpligt viltvårdsområde.

En viltvårdsområdesförening som försatts i konkurs skall under alla omständigheter anses upplöst när konkursen avslutas.

I motion 1999/2000:MJ25 (v) anføres beträffande de föreslagna röstningsreglerna för bildande och upphävande av viltvårdsområden att den nu gällande ordningen är att föredra framför den som nu föreslås (yrkande 2). Det förstärkta egendomsskyddet som åberopas för den föreslagna ändringen behöver inte innebära att röstningsreglerna och arealkravet skall ändras.

Enligt motion 1999/2000:MJ26 (kd) bör riksdagen besluta att en viltvårdsområdesförening skall få upplösas utan att någon tidsfrist inväntas (yrkande 3). Det bör vara möjligt att upplösa en viltvårdsförening utan att invänta någon tidsfrist. Vidare bör riksdagen i fråga om uteslutning av fastighet besluta att uteslutning skall kunna ske om alla är överens (yrkande 4). En överprövning eller utfärdande av särskilda villkor för detta bör inte ske. Propositionen har i denna del frångått utredningsförslaget.

Enligt motion 1999/2000:MJ28 (v) bör en femtedel ändras till två femtedelar i 36 § förslaget till viltvårdsområdeslag. Det bör enligt motionärerna inte vara alltför lätt för större markägare att lösa upp ett fungerande viltvårdsområde.

Enligt motion 1999/2000:MJ33 (s) bör riksdagen besluta om ändring i lagförslaget i enlighet med vad i motionen anförts om de föreslagna röstningsregler för bildande och upphävande av viltvårdsområden (yrkande 1). De föreslagna röstningsreglerna kommer att ytterligare försvåra bildandet av viltvårdsområden. Vidare anføres i fråga om viltvårdsområdets bestånd att för att bygga upp fungerande former av samverkan måste viltvårdsområdesföreningen få rimliga förutsättningar att finna lämpliga arbetsformer och bygga upp strukturer (yrkande 3). Motionärerna anser att tidsgränsen bör vara fem år. Vidare föreslås att viltvårdssystemet utvärderas efter den treåriga övergångsperioden (yrkande 4).

Utskottets överväganden

Utskottet delar regeringens uppfattning att det är av stor betydelse att det inom ett viltvårdsområde finns en näst intill enhällig vilja till samarbete. I likhet med regeringen anser utskottet att det är följdriktigt att beslut om upplösning skall kunna fattas om det i något avseende brister i den majoritet som krävs för att bilda ett viltvårdsområde. Motionerna 1999/2000:MJ25 (v) yrkande 2 i motsvarande del, 1999/2000:MJ28 (v) och 1999/2000:MJ33 (s) yrkande 1 i motsvarande del avstyrks.

I likhet med regeringen anser utskottet att en viss inkörningsperiod behövs, men att den kan sättas kortare än de tio år som gäller enligt den nuvarande lagen. Utskottet delar regeringens uppfattning att övergångstiden bör vara tre år. Motionerna 1999/2000:MJ26 (kd) yrkande 3 och MJ33 (s) yrkande 3 avstyrks.

Utskottet instämmer såtillvida i vad som anføres i motion 1999/2000:MJ33 (s) yrkande 4 om att viltvårdssystemet bör följas upp efter en övergångstid. Utskottet förutsätter därför att regeringen och berörda myndigheter noga följer tillämpningen av den nya lagen om viltvårdsområden efter ikraftträ-

dandet. Motion 1999/2000: MJ33 (s) yrkande 4 påkallar härmed ingen ytterligare åtgärd.

1999/2000: MJU17

En fastighet eller en del av en fastighet som på grund av ändrad användning eller annars saknar väsentlig betydelse för verksamheten inom viltvårdsområdet skall kunna uteslutas ur området. Bestämmelsen tar sikte på bl.a. det fallet att en fastighet tas i anspråk för bostads-, industri- eller fritidsändamål. Om fastighetsägaren och viltvårdsområdesföreningen är ense om en uteslutning får föreningen enligt 35 § andra stycket i regeringens förslag till viltvårdsområdeslag besluta i frågan. Utskottet tillstyrker förslaget i denna del.

Utskottet ansluter sig vidare till regeringens förslag att en fastighet skall kunna uteslutas om fastigheten kan utgöra en egen enhet för viltvård. Som villkor bör gälla att kvarvarande fastighet kan bestå som ett lämpligt viltvårdsområde. Vad nu sagts bör omfatta också det fallet att flera fastigheter tillsammans kan avskiljas som en lämplig viltvårdsenhet. Som ytterligare förutsättning bör gälla att fastigheterna har samma ägare.

Enligt utredningens förslag skulle det alltid vara möjligt att utesluta en fastighet om fastighetsägaren och viltvårdsområdesföreningen var överens i frågan. Utredningen ville med förslaget skapa en möjlighet att utesluta en fastighet i t.ex. det fallet att osämja uppstått mellan en fastighetsägare och övriga medlemmar i föreningen. Utskottet anser i likhet med regeringen att flera skäl talar emot förslaget, bl.a. att det framstår som en tveksam åtgärd att överlåta till viltvårdsområdesföreningen att pröva i vad mån det är möjligt att utesluta vissa fastigheter utan att viltvården blir lidande. Med det anförda avstyrks motion 1999/2000: MJ26 (kd) yrkande 4.

Överklagande m.m. och övergångsbestämmelser

Propositionen

Den vars rätt berörs av en viltvårdsområdesförenings beslut får rätt att överklaga beslutet.

Endast de av en viltvårdsområdesförenings beslut som gäller jakten och viltvårdsåtgärder, medlemskap i föreningen, uteslutning ur föreningen, avgifter samt upplåtelse eller överlåtelse av jakträtt inom området kan överklagas.

Länsstyrelsens och den allmänna förvaltningsdomstolens prövning av ett överklagat beslut skall inte bara omfatta beslutets laglighet utan också dess lämplighet. I konsekvens härmed skall länsstyrelsen och den allmänna förvaltningsdomstolen också kunna ersätta det överklagade beslutet med ett nytt beslut.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2001. Lagen bör tillämpas också på redan existerande jaktvårdsområden. Däremot bör de nya reglerna inte få till följd att de jaktvårdsområden som är bildade enligt lagen om jaktvårdsområden och vars verksamhet enbart omfattar småviltet måste upplösas eller ändra sin verksamhet sedan den nya lagen trätt i kraft. Det bör därför föreskrivas att de krav som gäller för bildandet av ett viltvårdsområde enligt den nya lagen inte utgör hinder för att ett jaktvårdsområde som bildats

Utskottets överväganden

Utskottets ställningstagande i fråga om samordning av småviltsjakten innebär bl.a. att punkt 3 i övergångsbestämmelserna utgår.

Utskottet tillstyrker i övrigt regeringens förslag under detta avsnitt.

Ändringar i jaktlagen m.m.

Propositionen

Upplåtelse av jakträtt, begreppet viltvård m.m.

Reglerna om besittningsskydd för nyttjanderättshavare till jakt upphävs.

Jakträttsupplåtelser för viss tid som är ett år eller längre skall alltid sägas upp för att upphöra att gälla vid avtalstidens utgång. Om inte någon av parterna säger upp avtalet förlängs upplåtelsen automatiskt på samma tid som den ursprungliga upplåtelseperioden, dock längst fem år.

Visstidsavtal på ett år eller längre skall sägas upp sex månader före avtalstidens slut. Det är dock möjligt att avtala om längre uppsägningstid. För avtal som löper på obestämd tid skall en uppsägningstid på minst sex månader gälla. Längre uppsägningstid kan dock avtalas.

Twister som gäller upplåtelseförhållandet skall fortsättningsvis handläggas vid allmän domstol enligt bestämmelserna om fastighetsforum.

Övergångsbestämmelser föreslås för de avtal som i dag är upplåtna på ett sådant sätt att nyttjanderättshavaren har besittningsrätt och för de avtal som ingåtts på en tid om tolv månader. De föreslagna bestämmelserna innebär att det vid det första förlängningstillfället efter ikraftträdandet finns möjlighet för nyttjanderättshavaren att få avtalet förlängt mot fastighetsägarens vilja.

Regeringen föreslår att de föreslagna ändringarna träder i kraft den 1 januari 2001.

Begreppet jaktvård i olika sammansättningar utmönstras ur jaktlagen och rennäringslagen och ersätts med begreppet viltvård.

Bestämmelsen i 10 a § jaktlagen (1987:259) ändras så att staten inte längre har jakträtten på kronoparken Fjällveden i Södermanlands län.

Motionen

Enligt motion 1998/99: MJ910 (mp) bör ordet viltvård bytas mot faunavård för att visa att ett bredare ekologiskt synsätt skall anläggas i jaktfrågor (yrkande 4).

Utskottets överväganden

När det gäller det yrkande som framställs i motion 1998/99: MJ910 (mp) yrkande 4 om att ordet viltvård bör bytas mot faunavård konstaterar utskottet

att med vilt avses enligt 2 § jaktlagen vilda däggdjur och fåglar, medan begreppet fauna är en beskrivning av ett områdes djurvärld, dvs. även insekter, groddjur och kräldjur. Som regeringen redovisar i den nu aktuella propositionen (s. 27) finns i 4 § jaktlagen en allmän bestämmelse om viltvård. Enligt paragrafens andra stycke ingår i viltvården att genom särskilda åtgärder sörja för att viltet får skydd och stöd och att anpassa jakten efter tillgången på vilt. Utskottet instämmer i regeringens förslag att jaktvårdsområden fortsättningsvis bör benämnas viltvårdsområden och att begreppet jaktvård utmönstras ur jaktlagen och rennäringslagen och ersätts med uttrycket viltvård. Motionen avstyrks.

Utskottet tillstyrker även i övrigt regeringens förslag i detta avsnitt.

Utskottet har uppmärksammat på att i 2 kap. 2 § första stycket 4 bokföringslagen (1999:1078) hänvisas till jaktvårdsområdesföreningar och till lagen om jaktvårdsområden. Utskottet föreslår att lagen ändras så att den hänvisar till viltvårdsområdesföreningar och till lagen (2000:000) om viltvårdsområden.

Jaktkorts- och jägarexamensregistren

Propositionen

Sekretesslagen (1980:100) ändras så att sekretess skall gälla vad avser förande av eller uttag ur jaktkorts- och jägarexamensregistren för uppgift som har tillförts registren, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att vapen eller ammunition kommer till brottslig användning.

Jaktkorts- och jägarexamensregistrens förande bör regleras i en förordning och i myndighetsföreskrifter. Naturvårdsverket bör vara ansvarig registermyndighet. Kostnaderna för registren bör täckas med medel ur jaktvårdsfonden.

Motionen

I motion MJ31 (c) anförs i fråga om det administrativa ansvaret för jaktkorts- och jägarexamensregistren att handhavandet av registren har hittills fungerat på ett bra och kostnadseffektivt sätt (yrkande 2). Det finns en uppenbar risk att kostnaderna ökar med regeringens förslag.

Utskottets överväganden

För att främja viltvården eller andra liknande ändamål som är förenliga med syftet med jaktlagen (1987:259) får regeringen enligt 41 § jaktlagen meddela föreskrifter om skyldighet för den som jagar att betala en årlig avgift, benämnd jaktvårdsavgift. Regeringen anför i propositionen att i början av 1950-talet fick Svenska Jägareförbundet regeringens uppdrag att upprätta förteckningar över de personer som hade erlagt jaktvårdsavgift. I dag gäller enligt 50 § jaktförordningen (1987:905) att jaktvårdsavgiften betalas in till ett postgirokonto som disponeras av Kammarkollegiet. Kammarkollegiet skall bokföra inkomna medel på jaktvårdsfonden och lämna Jägareförbundet

uppgift om vilka som har betalat avgiften. Svenska Jägareförbundet är fortfarande ansvarigt för registret. År 1974 fick Jägareförbundet tillstånd av Datainspektionen att föra jaktkortsregistret.

Sedan år 1985 gäller att den som för första gången vill ha tillstånd att inneha jaktvapen, eller tillstånd att inneha jaktvapen av annan typ än han eller hon redan innehar, skall avlägga ett teoretiskt och ett praktiskt prov. Av 2 kap. 4 § vapenförordningen (1996:70, ändrad senast 2000:149) framgår att för tillstånd att inneha jaktvapen krävs att sökanden har avlagt prov som visar att han har grundläggande kännedom om jakt och viltvård och kan handha vapnet. Provet kallas jägarexamen. Med stöd av 11 kap. 2 § vapenlagen (1996:67) och 2 kap. 4 § vapenförordningen (1996:70) har Naturvårdsverket utfärdat kungörelsen (NFS 1999:9) med föreskrifter om jägarexamen.

I proposition 1977/78:141 om kompetensprov för jägare föreslog regeringen att registrering av avlagt godkänt prov skulle ske hos polisen i samband med ansökan om licens. Av 35 § andra stycket kungörelsen (SNFS 1985:2) med föreskrifter om jägarexamen framgår att avlagda prov skall registreras på sätt som Naturvårdsverket bestämmer. Några sådana bestämmelser har enligt regeringen inte utfärdats. Jägarexamensregistret finansieras via avgifter från provverksamheten.

Jägarexamensregistret är enligt regeringen inte ett eget register utan uppgifterna om jägarexamen ingår i jaktkortsregistret. Det finns ca 1,6 miljoner delposter registrerade som rör jägarexamen. Hur många personer registret omfattar är okänt. Persontabellen är gemensam för de båda registren.

Regeringen konstaterar att för att få utöva jakt måste man betala jaktvårdsavgift och det kravet är straffsanktionerat. Från allmän synpunkt är det främsta syftet med jaktkortsregistret därför att redovisa vilka som har erlagt jaktvårdsavgift, att underlätta kontrollen av att så skett och att underlätta betalningen av kommande jaktvårdsavgifter genom avisering av nästa års avgift. Ett krav för att få inneha jaktvapen är att sådan jägarexamen som är nödvändig har avlagts. Jägarexamensregistrets främsta allmänna syfte är därför att underlätta kontrollen vid ansökan om vapenlicens.

Regeringen konstaterar att det inte finns någon författning som reglerar vad registren skall innehålla för att de skall uppfylla det allmännas krav på kontroll, tillsyn och information. Det finns inte heller någon författningsreglering som garanterar att myndigheterna får ta del av uppgifter ur registret för dessa ändamål.

Personuppgiftslagens bestämmelser innebär i och för sig att den personregisteransvarige kan behandla uppgifter helt eller delvis automatiserat om det är nödvändigt för att en arbetsuppgift av allmänt intresse skall kunna utföras eller för att arbetsuppgifter i samband med myndighetsutövning skall kunna utföras. Datoriserade jaktkorts- och jägarexamensregister kan alltså enligt regeringen föras enbart med stöd av personuppgiftslagens bestämmelser. De uppgifter som kommer att finnas i registren är inte känsliga i sig. Däremot är registret känsligt på så sätt att det ger information om vem som kan äga jaktvapen och vilket slag av vapen det kan vara fråga om.

Utskottet delar regeringens uppfattning att registren inte bör föras enbart med stöd av personuppgiftslagen. Även om registren omfattar ett stort antal

personer, är innehållet inte så känsligt att en lagreglering är nödvändig. De bör i stället regleras i en förordning.

Registren förs i dag av Svenska Jägareförbundet. När det gäller förhållandet mellan myndigheter och organisationer liksom mellan organisationer får det inte finnas risk att något särintresse får ett orimligt stort inflytande över verksamheten. Förvaltningsuppgifter på jaktens och viltvårdens område som innebär myndighetsutövning bör inte annat än i undantagsfall fullgöras av intresseorganisationer. Utskottet delar regeringens uppfattning att Naturvårdsverket bör vara ansvarig registermyndighet. Detta innebär att all myndighetsutövning vad avser registren kommer att hanteras av Naturvårdsverket.

Som regeringen anför bör båda registren bekostas av medel ur jaktvårdsfonden. Utskottet förutsätter i likhet med motionärerna i motion 1999/2000: MJ31 (c) yrkande 2 att kostnadseffektivitet skall råda vid registerhållningen. Motionen påkallar med det anförda ingen ytterligare riksdagens åtgärd.

Utskottet tillstyrker även i övrigt regeringens förslag i detta avsnitt. Regeringens förslag till ändringar i 5 kap. 5 § sekretesslagen (1980:100) har utformats med utgångspunkt i förslag i regeringens proposition 1999/2000:27 En skärpt vapenlagstiftning, vilka sedermera beslutats av riksdagen (1999/2000: JuU9, rskr. 1999/2000:150, SFS 2000:146).

Administrationn av jakten och viltvården

Propositionen

Länsvilt nämndens namn bör ändras till viltvårdsnämnden.

Statens uppdrag till Svenska Jägareförbundet att leda delar av viltvården och jakten bör behållas och utvecklas. Tydliga krav på mål och syften bör dock ställas. Effekterna av bidraget ur jaktvårdsfonden bör fortlöpande utvärderas.

Stödet till jägarorganisationerna bör lämnas i form av ett fast bidrag och ett medlemsrelaterat bidrag. Bidrag kan efter ansökan lämnas för andra aktiviteter. Regeringen bör utse en styrelseledamot och en revisor i vardera organisationen.

Naturvårdsverket bör skicka ut information i jakt- och viltvårdsfrågor till landets samtliga jägare tillsammans med jaktkortsblanketterna. Vid särskilda behov av information i jakt- och viltvårdsfrågor bör Naturvårdsverket och andra kunna påräkna visst bidrag ur fonden.

Länsvilt nämnderna bör årligen lämna förslag till länsstyrelsen om vilka viltvårdsåtgärder som skall prioriteras samt utvärdera det gångna årets arbete. Länsvilt nämnden bör förstärkas med två politiska företrädare som utses av länsstyrelsen efter förslag av landstinget. En av dem bör vara nämndens ordförande.

I motion MJ23 (m) om Svenska Jägareförbundets och Jägarnas Riksförbunds roll och ansvarsförhållanden framförs att propositionen är otydlig och kan tolkas olika i fråga om jägarorganisationernas roll och ansvarsförhållande (yrkande 1). Detta bör förtydligas genom ett tillägg som innebär att Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund i samverkan skall ansvara för information och utbildning om viltvård och jakt samt lämna råd om viltvård och djurskyddsfrågor till jägarna, markägarna och allmänheten. Vidare anförs att jägarorganisationerna för den allmännyttiga verksamheten årligen tilldelas bidrag ur viltvårdsfonden (yrkande 2). För den allmännyttiga verksamheten bör jägarorganisationerna årligen få skäligt anpassade bidrag ur viltvårdsfonden.

I motion MJ24 (fp) anförs i fråga om Svenska Jägareförbundets särställning att utanför kretsen av olika myndigheter finns flera frivilligorganisationer som fullgör administrativa uppgifter och då främst inom den praktiska viltvården (yrkande 2). Dit hör de båda jägareorganisationerna, Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund, samt Naturskyddsföreningen och Sveriges Ornitologiska Förening. Dessa bör både reellt och formellt ha samma ställning vid beredningen av dessa frågor som Svenska Jägareförbundet har. Vidare anförs i fråga om regeringsutsedda styrelseledamöter i Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund att motionärerna vänder sig emot ökat politiskt inflytande över jakt- och viltvårdsfrågorna annat än genom de ramar lagstiftningen ger (yrkande 3). Motionärerna anförs i fråga om politiska företrädare i länsviltnämnden att inga starka argument har anförts för att ändra på nuvarande ordning (yrkande 4).

Enligt motion MJ26 (kd) bör likställighet gälla mellan jägarorganisationerna avseende ansvaret för information och utbildning inom jakt och viltvård (yrkande 5). Formuleringen om att Svenska Jägareförbundet skall ha ett allmänt uppdrag och ett "huvudansvar" för delar av viltvården och jakten kommer att medföra tolkningsproblem i olika avseenden. I denna del vore det bättre om man betonade samverkan mellan Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund. Vidare anförs i fråga om bidrag till jägarorganisationerna att ett årligt bidrag bör utgå, lämpligen i form av ett stort grundbidrag och härutöver ett som är medlemsbaserat (yrkande 6).

I motion MJ27 (m) anförs i fråga om jägarorganisationernas ansvar för information till jägare, markägare och allmänhet att i stället för propositionens formulering om "huvudansvar" bör riksdagen uttala att Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund i samverkan skall ansvara för utbildning om viltvård och jakt samt lämna information om viltvård och djurskyddsfrågor till jägarna, markägarna och allmänheten (yrkande 1). Vidare anförs i fråga om skälig ersättning att för den allmännyttiga verksamheten bör jägarorganisationerna få skäligt anpassad ersättning ur viltvårdsfonden (yrkande 2).

I motion MJ30 (c) anförs att Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund i samverkan skall ansvara för information och utbildning om viltvård och jakt samt lämna råd om viltvård och djurskyddsfrågor till jägarna, markägarna och allmänheten (yrkande 1). Vidare bör jägarorganisationerna

årligen få skäligt anpassade bidrag ur viltvårdsfonden för sin verksamhet (yrkande 2).

I motion MJ31 (c) anføres att ordningen för viltforskning och viltövervakning inte bör förändras (yrkande 3). Det är viktigt att viltforskningen och viltövervakningen av de jaktbara arterna tillförs erforderliga resurser. Reglverket bör utformas så att viltövervakningen kan fortsätta med stöd av medel ur jaktvårdsfonden. Dagens ordning för viltforskning och viltövervakning infördes 1939, och den bör enligt motionärerna inte ändras. Den värdefulla kompetens som under åren byggts upp riskerar att gå förlorad om regeringens förslag realiseras. Vidare bör riksdagen avslå förslaget om statlig representation i de centrala jägarorganisationerna (yrkande 4). I flera organisationer har den statliga styrelsrepresentationen upphört. Även förslaget om politiska företrädare i länsvilt nämnderna bör avslås (yrkande 5).

Enligt motion MJ32 (m) bör förslaget om administration och viltvård avvisas (yrkande 3). Motionärerna instämmer i det förslag som utredningen som föregått propositionen lämnat, nämligen att Svenska Jägareförbundet inte skall ha statsmakternas uppdrag att ensam ansvara för ledningen av den praktiska viltvården och jakten. Det bör i stället vara en gemensam uppgift för berörda myndigheter, markägare, jägare och andra intressenter att i sin verksamhet verka för att målen för jakten och viltvården uppnås.

I motion MJ34 (m) anføres i fråga om statliga representanter i jägarorganisationernas styrelser att systemet med att utse styrelsrepresentanter i folkrörelseorganisationer har staten av flera skäl lämnat i andra sammanhang (yrkande 1). Viltvårdsnämnderna är rådgivande organ till länsstyrelsen, och de bör enligt motionärernas uppfattning endast bestå av representanter från de olika intressegrupperna (yrkande 2). Vidare anføres i fråga om användningen av jaktvårdsfondens medel att till jaktvårdsfonden inflyter med nuvarande nivå på det statliga jaktkortet ca 60 miljoner kronor. Dessa av jägarna inbetalade medel bör användas i jägarnas intresse (yrkande 4). Regeringens förslag att ta medel ur jaktvårdsfonden för att finansiera statens arbete med direktiv och uppföljning är oacceptabelt. Kostnader som avser åtgärder av mer allmänt intresse bör enligt motionärernas mening betalas av allmänna medel. Hit hör t.ex. rovdjursforskning och kostnader för uppspårning och omhändertagande av trafikskadat vilt.

Enligt motionerna 1998/99: MJ762 (mp) och 1999/2000: MJ702 (mp) bör ett faunaråd inrättas. I dag bereds jaktfrågor i den s.k. jakttidsberedningen som avger yttrande till Naturvårdsverket inför regeringsbeslut. Jakttidsberedningen är knuten till Jägareförbundet. Jägareförbundets styrelse har sista ordet i de synpunkter som lämnas till Naturvårdsverket. Jakttidsberedningen bör vara fristående utan koppling till någon organisation.

Utskottets överväganden

Mål m.m.

Statsmakternas mål för den svenska jakt- och viltvårdspolitiken anges i 4 § jaktlagen (1987:259). Viltet skall vårdas i syfte att bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och främja en med hänsyn till allmänna och en-

skilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna. Jakten skall anpassas efter tillgången på vilt. Det är markägaren och jakträttshavaren som svarar för att åtgärderna utförs och anpassning sker. Ansvar för den praktiska jakten och viltvården tillkommer i första hand dessa personer.

Naturvårdsverket är den centrala förvaltningsmyndigheten för ärenden om jakt och viltvård medan länsstyrelsen är den regionalt ansvariga myndigheten. Till Naturvårdsverkets uppgifter hör bl.a. att ta initiativ till och följa den forskning som rör viltet samt initiera och genomföra undersökningar och utredningar i frågor om jakt och vilt. Verket meddelar generella föreskrifter om viltvård och jakt till ledning för bl.a. länsstyrelsernas beslut och handlägger en rad olika ärenden enligt jakt- och naturvårdslagstiftningen.

Länsstyrelsen är prövningsmyndighet i första instans i en mängd olika jakt- och viltvårdsärenden. Det gäller exempelvis ärenden om bildande av jaktvårdsområden och om tillstånd till licensjakt efter olika djurslag. Till länsstyrelsen är knuten en länsviltnämnd som är länsstyrelsens rådgivande organ i frågor om viltvården. Ledamöterna representerar de areella näringarna, friluft- och naturvårdsintresset samt trafiksäkerheten. Länsstyrelsen beslutar också om ersättning för skador orsakade av vilda djur. Den utan jämförelse största ärendegruppen är den som rör administrationen av älgjakten.

På det regionala planet är också andra myndigheter engagerade i administrationen av jakten och viltvården. Det gäller främst polisen och de skogliga myndigheterna.

Utanför kretsen av olika myndigheter finns flera frivilligorganisationer som fullgör administrativa uppgifter och då främst inom den praktiska viltvården. Dit hör de båda jägarorganisationerna, Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund, samt Naturskyddsföreningen och Sveriges Ornitologiska Förening.

Svenska Jägareförbundets uppdrag m.m.

Svenska Jägareförbundet biträder såväl centralt som genom sina länsjaktvårdsföreningar regionalt myndigheterna med sakkunnigutlåtanden och sammanställningar av uppgifter som underlag för myndigheternas beslut. Regeringen anför att bakgrunden till Jägareförbundets särställning i det hänseendet är att förbundet genom riksdagsbeslut åren 1938 och 1951 anförtratts ledningen av jakt- och viltvårdsarbetet i landet.

Såsom regeringen anförts ansåg utredningen att Jägareförbundet inte längre skall ha statsmakternas uppdrag att ensamt ansvara för ledningen av den praktiska viltvården och jakten. Utredningen ansåg att det över huvud taget inte är lämpligt att ett sådant ansvar helt åläggs en enda intresseorganisation. Även om det kan finnas ett visst fog för utredningens slutsatser att de uppgifter som ingår i det allmänna uppdraget inte bör läggas på en intresseorganisation, anser utskottet i likhet med regeringen att övervägande skäl talar för att Jägareförbundet även i fortsättningen ges huvudansvaret för att leda delar av viltvården och jakten. Det kan dock inte komma i fråga att förbundet utan särskilt beslut skall fullgöra några myndighetsuppgifter.

Jägareförbundet, som har drygt 190 000 medlemmar, är en landsomfattande folkrörelse med mycket lång erfarenhet av jakt och viltvård. Utskottet instämmer i att det är viktigt att ansvar och roller är tydliga för att verksamheten skall kunna drivas rationellt. Det är därför praktiskt att lägga ansvaret på en enda organisation. För att arbetet med jakten och viltvården skall bli effektivt krävs det ett omfattande samarbete med myndigheter och organisationer. Jägareförbundet bedriver ett sådant organiserat samarbete. Statens uppdrag till Jägareförbundet har prövats vid flera tillfällen men det har inte funnits anledning att vidta några större förändringar eftersom uppdraget ansetts fullgjort på ett tillfredsställande sätt.

Såsom regeringen anfört har Statskontoret haft i uppdrag att följa och beskriva hur Jägareförbundet använt de 46,5 miljoner kronor som förbundet erhöll som bidrag ur jaktvårdsfonden år 1995 för att leda den praktiska jakten och viltvården i landet. Statskontoret anförde att det inte varit möjligt att följa användningen av bidraget mer än i mycket grova termer. Bidraget till Jägareförbundet är enligt Statskontoret ett allmänt verksamhetsbidrag av samma typ som till andra frivilliga organisationer. Det allmänna uppdraget till Jägareförbundet att ansvara för den praktiska viltvården och jakten i landet är enligt Statskontoret vagt formulerat. Uppdraget har av förbundet beskrivits som en myndighetsuppgift. Denna uppgift har, såsom regeringen konstaterat, inte stöd i lag eller förordning och har inte preciserats av statsmakterna på något annat sätt. I propositionen anføres att om Jägareförbundet på statsmakternas uppdrag skall svara för den praktiska jakten och viltvården bör uppgiften enligt Statskontorets mening preciseras i jaktförordningen och bidraget redovisas över statsbudgeten.

Regeringens årliga beslut om bidrag till jägarorganisationerna innehåller inga villkor om användningen av medlen. Utskottet instämmer i att i fortsättningen bör syften och mål preciseras för att effektivisera bidragsgivningen. Utskottet anser att det även bör ställas krav på prestationer och effekter och att det härigenom bör bli möjligt att genomföra en uppföljning och utvärdering.

Utskottet instämmer i regeringens förslag att statens uppdrag till Svenska Jägareförbundet att leda delar av viltvården och jakten bör behållas och utvecklas. Motionerna 1999/2000:MJ23 (m) yrkande 1, motion 1999/2000:MJ24 (fp) yrkande 2, 1999/2000:MJ26 (kd) yrkande 5, 1999/2000:MJ27 (m) yrkande 1, 1999/2000:MJ30 (c) yrkande 1 och 1999/2000:MJ32 (m) yrkande 3 avstyrks.

Regeringen uttalade i proposition 1986/87:58 om jaktlag, m.m. att kravet på insyn från statens sida i Jägareförbundets verksamhet borde tillgodoses på annat sätt än att regeringen utsåg ordförande i förbundet (prop. s. 72). Samhällets insyn borde i stället garanteras genom att staten representerades i förbundets ledning samt att staten utsåg revisor för verksamheten. Regeringen utser numera en revisor för att granska Jägareförbundets räkenskaper. Däremot har inte någon representant i förbundets ledning utsetts. Regeringen anför att samhällets insyn i Jägareförbundets verksamhet bör säkerställas genom att regeringen i fortsättningen utser en ledamot i förbundets styrelse. På samma sätt som när det gäller Jägareförbundet finns det skäl för att regeringen utser en styrelseledamot och en revisor även i Jägarnas Riksförbund.

Utskottet instämmer i att samhällets insyn i Svenska Jägareförbundets och Jägarnas Riksförbunds verksamhet bör säkerställas genom att regeringen utser en ledamot i vardera organisationens styrelse. Utskottets och regeringens bedömning om villkoren för bidrag till jägarorganisationerna gör att det kommer att ställas större krav på båda organisationerna när det gäller beslut och ekonomisk redovisning. Motionerna 1999/2000:MJ24 (fp) yrkande 3, 1999/2000:MJ31 (c) yrkande 4 och 1999/2000:MJ34 (m) yrkande 1 avstyrks.

I motionerna 1998/99:MJ762 (mp) och 1999/2000:MJ702 (mp) anförts att ett faunaråd bör inrättas samt att den s.k. jakttidsberedningen bör vara fristående utan koppling till någon organisation. I betänkandet Jaktens villkor (SOU 1997:91 s. 420) beskrivs det arbete som bedrivs inom den av Jägareförbundets förbundsstyrelse utsedda jakttidsberedningen. Jakttidsberedningen består av 18 röstberättigade ledamöter från olika organisationer samt en observatör. Jakttidsberedningen redovisar sina förslag till förbundsstyrelsen som beslutar om Jägareförbundets förslag till jakttider. Jägareförbundets förslag till ändringar av jakttiderna ges in till Naturvårdsverket. Jägareförbundets förslag remissbehandlas därefter av Naturvårdsverket innan verket beslutar i frågan. Naturvårdsverkets förslag ges in till Jordbruksdepartementet, som skickar ut verkets förslag på remiss innan regeringen slutligen beslutar i frågan. Utskottet föreslår med denna redovisning att motionerna lämnas utan vidare åtgärd.

Bidragen till jägarorganisationerna m.m.

Regeringens årliga beslut om bidrag till jägarorganisationerna innehåller inga villkor om användningen av medlen. Regeringen konstaterar därför att Statskontorets påpekande att bidraget har karaktär av ett allmänt verksamhetsbidrag äger sin riktighet. För att effektivisera bidragsgivningen bör i fortsättningen syften och mål preciseras. Regeringen har för år 2000 beviljat Jägareförbundet 50 600 000 kr och Jägarnas Riksförbund 3 333 000 kr ur jaktvårdsfonden.

Utskottet delar regeringens uppfattning att jägarorganisationerna bör stödjas med medel ur jaktvårdsfonden. Detta bör ske genom att jägarorganisationerna tills vidare erhåller ett grundbidrag och ett medlemsrelaterat bidrag. På längre sikt är det emellertid angeläget att det schablonmässigt framräknade bidraget minskar och ersätts av preciserade uppdrag där ersättningen till organisationerna bestäms särskilt för varje uppdrag. Utskottet instämmer i de grundläggande fördelningsprinciper som regeringen redovisat. Som regeringen har anført skall bidraget vara så stort att statsmakterna skall kunna ställa vissa krav på jägarorganisationerna. I beslutet om det resultatriktade bidraget skall därför preciseras de verksamheter som jägarorganisationerna skall främja för att erhålla bidrag. För verksamheten bör fastställas mål och riktlinjer som fortlöpande kan utvärderas.

Naturskyddsföreningen får sedan lång tid tillbaka ett bidrag ur jaktvårdsfonden. Utskottet instämmer i att även bidragsgivningen till Naturskyddsföreningen i fortsättningen bör bygga på preciserade verksamheter med mål och riktlinjer samt en uppföljning av att målen nås. Som regeringen anført dispo-

nerar även Statens veterinärmedicinska anstalt ett årligt bidrag ur jaktvårdsfonden för viltverksamheten.

Utskottet delar uppfattningen att det finns flera organisationer som på olika sätt lägger ned ett värdefullt arbete inom ramen för viltvården. Hit hör exempelvis Världsnaturfonden och Sveriges Ornitologiska Förening. Även dessa bör ha möjlighet att få bidrag ur jaktvårdsfonden. Bidragen bör kunna lämnas efter ansökan och då för särskilt preciserade arbetsuppgifter som bedöms angelägna inom viltvården.

Utskottet instämmer i de överväganden om bidragsgivningen till jägarorganisationerna som regeringen har gjort. Såsom regeringen anfört kommer dessa överväganden och förslag att innebära att bidraget till Jägareförbundet minskar. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ23 (m) yrkande 2, MJ26 (kd) yrkande 6, MJ27 (m) yrkande 2 och MJ30 (c) yrkande 2 avstyrks i den mån de inte tillgodosetts med det anförda.

Bidrag till viltforskningen m.m.

Jaktvårdsfondens inkomster år 1999 uppgick till knappt 62 miljoner kronor i jaktvårdsavgifter och ca 5,5 miljoner kronor som förs över från de länsvisa älgvårdsfonderna. Medlen i jaktvårdsfonden skall användas för att främja viltvården eller andra liknande ändamål som är förenliga med syftet med jaktlagen. År 1999 anvisade regeringen knappt 70 miljoner kronor ur fonden. Utskottet instämmer i att den nyinrättade miljöforskningsnämnden vid Naturvårdsverket i fortsättningen bör besluta om medlen för viltforskning.

Viltforskning bedrivs även av Jägareförbundet. Regeringen anför att förbundet förutom att använda delar av medlemsavgiften för viltforskning avser att i år använda medel som anvisats ur jaktvårdsfonden. Utskottet instämmer i att forskningen, som sker i samarbete med Naturvårdsverket, ger ett värdefullt bidrag till en bra svensk viltvård. Utskottet instämmer i vad som anförs i motion MJ31 (c) yrkande 3 om att det är viktigt att viltforskningen och viltövervakningen av de jaktbara arterna tillförs erforderliga resurser och att det är angeläget att viltövervakningen kan fortsätta. Motionen påkallar ingen ytterligare åtgärd.

Utskottet har i övrigt inga invändningar mot vad regeringen anfört i detta avsnitt.

Utskottet har ingen annan uppfattning än motionärerna i motion MJ34 (m) yrkande 4 om att de av jägarna inbetalade medlen bör användas i jägarnas intresse. Utskottet finner inte någon motsättning mellan denna uppfattning och vad regeringen har anfört om användningen av medel i viltvårdsfonden. Motionen avstyrks.

Länsviltnämnden

Av 39 § jaktlagen (1987:259) framgår att till varje länsstyrelse är knuten en länsvilt nämnd med uppgift att vara länsstyrelsens rådgivande organ i frågor om viltvården. Länsvilt nämndens sammansättning är sådan att olika intressen är företrädda. Utskottet instämmer i att länsvilt nämnden årligen bör lämna förslag till länsstyrelsen om vilka viltvårdsåtgärder som skall prioriteras när det gäller jakt- och viltvårdsarbetet i länet. Dessa förslag bör överlämnas till

de båda jägarorganisationerna och andra organisationer som underlag för deras begäran om medel ur jaktvårdsfonden. Om någon av organisationerna anser att någon åtgärd som nämnden prioriterar kan vara av intresse att utföra, ges den därigenom möjlighet att i samband med sin ansökan om medel även innefatta medel för detta. Länsviltnämnden bör årligen utvärdera de insatser som organisationerna utfört.

Utskottet delar regeringens bedömning att mot bakgrund av dessa nya och viktiga arbetsuppgifter bör länsviltnämnden förstärkas med två politiska företrädare. Dessa skall utses av länsstyrelsen efter förslag av landstinget. Den ena ledamoten skall av länsstyrelsen utses till ordförande i nämnden. Med det anförda avstyrks motionerna MJ24 (fp) yrkande 4, MJ31 (c) yrkande 5 och MJ34 (m) yrkande 2.

Tillgången på jaktmark m.m.

Propositionen

Det finns ett visst behov av fler jakttillfällen. Någon för jakt outnyttjad mark finns emellertid inte. En viss möjlighet finns att upplåta kortjakt på försvarets mark. Fler jägare bör kunna beredas plats i befintliga jaktlag. Detta kan underlättas om markägarna upplåter jakten till föreningar eller andra juridiska personer i stället för till enskilda personer. Regeringen konstaterar att det ankommer på jägarorganisationerna att intensifiera ansträngningarna att få in fler jägare i befintliga jaktlag och att även i övrigt verka för att fler jakttillfällen skapas för den som vill jaga.

Prisnivån vid upplåtelse av jakt ligger på en godtagbar nivå. Markägarnas och jägarnas organisationer bör gemensamt verka för att prisnivån förblir oförändrad. Anbudsförfarande vid jakträttsupplåtelser är så ovanligt att några förändringar av gällande regler inte bör övervägas.

Bestämmelserna om upplåtelse av rätt till jakt på allmänt vatten bör inte ändras. Det ankommer på länsstyrelserna att avgöra jaktens omfattning och om jakt på allmänt vatten bör tillåtas i större utsträckning än i dag.

Motionen

Enligt motion MJ31 (c) bör länsstyrelsen i större utsträckning än vad som sker i dag öppna för jakt på allmänt vatten (yrkande 6). Vidare anføres att möjligheten att upplåta ytterligare jakt på statliga marker bör utredas (yrkande 8).

Utskottets överväganden

Regeringen konstaterar att det finns ett visst behov av fler jakttillfällen (prop. s. 81). Någon för jakt outnyttjad mark finns emellertid inte. En viss möjlighet finns att upplåta kortjakt på försvarets mark. Fler jägare bör kunna beredas plats i befintliga jaktlag. Detta kan underlättas om markägarna upplåter jakten till föreningar eller andra juridiska personer i stället för till enskilda personer. Utskottet instämmer i att det ankommer på jägarorganisationerna att

intensifiera ansträngningarna att få in fler jägare i befintliga jaktlag och att även i övrigt verka för att fler jakttillfällen skapas för den som vill jaga. Med det anförda föreslår utskottet att motion MJ31 (c) yrkande 8 lämnas utan ytterligare åtgärd.

Utskottet instämmer i att bestämmelserna om upplåtelse av rätt till jakt på allmänt vatten inte bör ändras. Det bör således ankomma på länsstyrelsen att avgöra jaktens omfattning och om jakt på allmänt vatten bör tillåtas i större utsträckning än i dag. Som regeringen anför varierar möjligheterna att jaga på allmänt vatten mellan länen. Utskottet har således ingen annan uppfattning än den som framförs i motion MJ31 (c) yrkande 6 om att frågan om jakt på allmänt vatten bör avgöras på regional nivå. Motionen avstyrks.

En redovisning av arbetet med jaktfrågor m.m.

Utskottets överväganden

Utskottet konstaterar att det under allmänna motionstiden varje år aktualiseras ett stort antal jakt- och viltvårdsfrågor av olika slag. Även om beslutanderätten i dessa frågor i huvudsak delegerats till regeringen eller behörig myndighet anser utskottet att det kan föreligga behov av en samlad redovisning från regeringens sida till riksdagen. Det gäller t.ex. frågan om nordisk samordning av jakttider, A- och B-licenser vid älgjakt, jaktfrågornas koppling till habitatdirektivet, populationsförändringar inom olika viltarter, jakten på statens mark ovan odlingsgränsen, dubbelregistreringen av privat jaktmark (renskötande samers rätt att jaga på privat mark) samt allmänningsslagsstiftningen och jakten m.m. På en del av dessa områden pågår arbete, dels på myndighets- och verksnivå, dels i pågående utredningar.

Utskottet anser att regeringen bör återkomma till riksdagen med en samlad redovisning av regeringens arbete med jaktfrågor och vilka åtgärder som planeras för dessa frågor. Vad utskottet anför bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Skydds jakt på skarv och säl m.m.

Motionerna

I motion 1998/99: MJ406 (m) anfördes i fråga om jakt på säl, skarv och ejder att stammarna av säl och skarv är så täta att de bör bli föremål för jakt (yrkande 4). En begränsad senvinterjakt på ejder bör övervägas.

I motion 1998/99: MJ410 (m) anfördes i fråga om skydds jakt på säl att inventeringar av sälbeståndens utveckling bör ske (yrkande 5). Skydds jakt alternativt allmänna jakttider bör enligt motionen införas i områden där det är biologiskt motiverat. Vidare utgör de snabbt växande bestånden av skarv ett problem för yrkesfisket på södra ostkusten (yrkande 6). Regeringen bör skyndsamt vidta åtgärder som gör det möjligt att inte bara hejda den snabba ökningen utan också decimera den befintliga stammen.

I motion 1998/99: MJ711 (m) framhålls att vissa arter, t.ex. korp, skarv och säl har ökat i antal och ibland så starkt att olägenheter uppstår. En översyn

bör göras av reglerna för skyddsjakt respektive möjligheter till en utökad allmän jakt.

Enligt motion 1998/99: MJ901 (m) bör någon form av skyddsjakt på säl införas (yrkande 1). Därmed skulle två effekter nås, dels avlivas s.k. specialister som gör återkommande skador på fångst och redskap, dels skräms andra sälar bort från redskapen.

I motion 1998/99: MJ905 (m) anförs att skyddsjakten på storskarv bör utvidgas (yrkande 1). För yrkesfisket, särskilt ålfisket, innebär skarvarna ett stort avbräck. Vidare anförs att allmän jakttid på storskarv bör återinföras (yrkande 2). Fram till 1968 var det tillåtet att jaga skarv under hela året. Med tanke på att antalet skarvar ständigt ökar bör allmän jakttid återinföras.

I motion 1998/99: MJ906 (m) anförs om reglerad jakt på säl att antalet sälar ökar, men sälarna har ändrat beteende. De uppträder ogenerat i och kring fiskarnas redskap. En lokalt bedriven jakt runt och i anslutning till redskapen bör lösa problemen. Försök med skyddsjakt på ett litet antal sälar är inte tillräcklig.

I motion 1998/99: MJ907 (m) framhålls behovet av snara åtgärder för att rädda det kustnära fisket längs Gästrike- och Hälsingekusterna. Det största och mest akuta problemet för yrkesfiskarna har kommit som en följd av fridlysningen av sälarna.

Motionärerna i motion 1998/99: MJ912 (c) anför i fråga om allmän jakt på mellanskarv i Kalmarsund att den tidsbegränsade skyddsjakten och äggprickningen som länsstyrelsen får ge tillstånd till inte är tillräcklig för att begränsa och balansera skarvbeståndet. Allmän jakt bör införas under begränsade tidsperioder.

Enligt motion 1998/99: MJ915 (s) bör skyddsjakt på säl införas längs våra kuster.

Även i motion 1998/99: MJ916 (s) framhålls behovet av att införa en reglerad skyddsjakt på gråsäl inom de kustområden vid Östersjön, Bottenhavet och Bottenviken som drabbats hårdast av sälskador (yrkande 1).

I motion 1999/2000: MJ409 (m) anförs att en allmän jakt på skarv bör tillåtas (yrkande 3). För att uppnå målsättningen att bevara skarven samtidigt som förutsättningar skall finnas för ett bärkraftigt och långsiktigt hållbart insjö- och kustnära fiske, måste konflikten mellan yrkesfiske och skarvar lösas. Jakt måste tillåtas i de områden där skadorna från skarven är påtagliga.

Enligt motion 1999/2000: MJ410 (kd) bör riksdagen hos regeringen begära en utredning om sälstammens tillväxt, sälens fiskebeteende samt fiskeskyddande åtgärder (yrkande 5). Behovet av ersättning beräknas nästa år vara 15 miljoner kronor bara för sälskadorna. Man tycker sig se att sälen ändrat fiskebeteende och att den tappat sin naturliga skygghet.

Även i motion 1999/2000: MJ903 (m) framhålls att skyddsjakten på storskarv bör utvidgas (yrkande 1) samt att allmän jakttid på storskarv bör återinföras (yrkande 2).

I motion 1999/2000: MJ904 (m) föreslår motionärerna i fråga om reglerad jakt på säl att länsstyrelserna bör få i uppdrag att bevilja jakttillstånd på säl samt att vara tillsynsmyndighet.

I motion 1999/2000: MJ906 (mp) anförs i fråga om jakten på säl att sälstammen fortfarande är hotad och miljösituationen i Östersjön alls inte löst

(yrkande 1). Konflikterna mellan säl och yrkesfisket måste lösas, men på ett annat sätt än genom jakt. Vidare anför om utvidgning av sälskyddsområden att sälskyddsområdena bör utvidgas med en zon där man får vistas, men där fiske får ske på egen risk (yrkande 3). Det är inte rimligt att ett fiske i närheten av ett sälreservat skall kunna ge ersättning för skador och förlorad fångst.

I motion 1999/2000:MJ907 (m) framhålls behovet av utökad skydds jakt på säl i Östersjön. Åtskilliga uppgifter gör gällande att sälarna utvecklat ett nytt beteende och föredrar att dyka ned till yrkesfiskarnas fångstredskap framför att själva fånga fisken.

Motionärerna i motion 1999/2000:MJ910 (c) anför i fråga om att införa jakt på säl att om vi för svensk del skall ha kvar någon fiskenäring längs berörda kuster måste frågan om förvaltning/begränsning av sälstammen omedelbart lösas.

Enligt motion 1999/2000:MJ913 (m) bör allmän jakt införas på prov under två år och därefter bör utvärderas om sälstammen har förändrats i oönskad omfattning eller om sälskadorna för yrkesfisket har förändrats.

I motion 1999/2000:MJ914 (m) anför att jakt på skarv bör återinföras i Sverige (yrkande 1). Skarven har stor reproduktionsförmåga och sprider sig för närvarande snabbt i Stockholms skärgård och upp över den norrländska kusten. Detta fordrar att storskarven flyttas från nuvarande lista i EU:s fågel-skyddsdirektiv. Regeringen bör verka för att detta genomförs. Motionärerna anser vidare att skyddsåtgärder genom s.k. prickning av ägg bör kvarstå även om allmän jakt införs (yrkande 2).

Enligt 1999/2000:MJ917 (m) bör för en långsiktigt hållbar balans i systemet och för att ändra sälarnas orädda beteende bör en begränsad jakt införas.

Även i motion 1999/2000:MJ921 (s) framhålls behovet av att införa skydds jakt på gråsäl längs våra kuster. En reglerad skydds jakt på säl bidrar sannolikt till att sälarna skräms till att hålla sig borta från redskapen, vilket kan medföra att inte fler djur avlivas än som nu dör genom drunkning i fiske-redskap.

I motion 1999/2000:MJ923 (c) anför i fråga om behovet av införande av allmän jakttid på skarv att den skyddsstatus som gäller för skarv bör ändras så att allmän jakttid kan medges (yrkande 3). Allmän jakttid måste kunna medges där skarvjakt tidigare varit en tradition, särskilt som fågeln kanske aldrig varit talrikare än den är nu. Vidare anför att sälstammens utbredning och omfattning är ett allvarligt hot mot våra kustnäringar och i rådande läge är en balanserad jakt, byggd på viltforskningens och näringens kunskaper, en metod att minska de omfattande skador som i dag förekommer (yrkande 4).

Enligt motion 1999/2000:N385 (kd) bör skärgårdsbefolkningen ha möjligheter att hålla skarv- och sälbeståndet på en för fisket acceptabel nivå (yrkande 3).

Utskottets överväganden

Allmänt om viltstammarna

Utskottet delar den uppfattning som framförs i motion 1998/99: MJ711 (m) om att det bör vara balans mellan vildlevande arter. Utskottet erinrar om att

det i 4 § jaktlagen stadgas bl.a. att viltet skall vårdas i syfte dels att bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som tillfälligt förekommer naturligt i landet, dels främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna. Motionen påkallar ingen särskild åtgärd när det gäller den mer övergripande frågan om balans mellan viltstammarna. Motionerna 1998/99: MJ406 (m) yrkande 4 och 1998/99: MJ711 (m) i motsvarande delar avstyrks mot bakgrund av vad utskottet anför.

Skarv

Utskottet anförde i mars 1998 att den allmänna jakttiden på skarv avskaffades fr.o.m. den 15 juni 1995 till följd av en ändring i jaktförordningen (1997/98:JoU19 s. 4). Förändringen genomfördes för att anpassa svenska regler till direktiv 79/409/EEG om bevarande av vilda fåglar, fågeldirektivet. Den 29 juni 1997 ändrades fågeldirektivet på det sättet att den art av skarv som förekommer i Sverige inte längre upptas i direktivets bilaga 1 (se kommissionens direktiv 97/49/EG). Det innebär att det inte längre uppställs lika stränga krav som tidigare när det gäller åtgärder för bevarande av skarvens livsmiljö m.m. Eftersom skarv inte upptagits i direktivets bilaga 2 är det dock inte möjligt att tillåta allmän jakt på skarv. Däremot är skydds jakt tillåten enligt vad som beskrivs nedan.

Om det på grund av ett viltbestånds storlek finns påtagliga risker för allvarliga skador av vilt får enligt 7 § jaktlagen (1987:259) den myndighet som regeringen bestämmer besluta om jakt för att förebygga eller minska dessa risker. Med stöd av 24 § jaktförordningen får Naturvårdsverket eller länsstyrelsen besluta om sådan jakt. Enligt 29 § jaktförordningen får länsstyrelsen ge tillstånd till skydds jakt på vissa, annars fredade djur om det behövs för att hindra att dessa orsakar avsevärda skador eller olägenheter på grund av beståndens storlek eller av andra skäl.

Jordbruksministern anförde den 2 september 1997 som svar på fråga 1997/98:1025 om allmän jakt på mellanskarv att före Sveriges medlemskap i EU gällde allmän jakt på skarv från den 21 augusti till den sista februari. Bestämmelserna i EU:s fågeldirektiv medger inte att allmän jakt på skarv förekommer, eftersom skarven betraktas som en hotad art inom unionen. Däremot får länsstyrelsen ge tillstånd till skydds jakt på skarv för att förhindra allvarlig skada på bl.a. skog, fiske och vatten samt för att skydda flora eller fauna och för att bevara livsmiljöer. I frågesvaret anfördes vidare att Länsstyrelsen i Kalmar län har beslutat om skydds jakt på skarv för åren 1998 och 1999. Sverige är berett att stödja förslag till förändringar i EU:s fågeldirektiv så att allmän jakt på mellanskarv kan införas.

Utskottet har inhämtat att Naturvårdsverket har upprättat ett förslag till förvaltningsplan för mellanskarv och storskarv. Förslaget har remissbehandlats och övervägs för närvarande på verket. I förslaget anges att Naturvårdsverket skall verka för att allmän jakt införs på skarv. Utskottet förutsätter att ansvariga myndigheter noga följer utvecklingen av skarvbestånden. Utskottet utgår också från att den angivna inriktningen på arbetet med en förvaltningsplan för skarv fullföljs. Den samlade redovisning som utskottet

förordat i ett föregående avsnitt bör kunna ge underlag för fortsatta överväganden. Utskottet föreslår mot denna bakgrund att motionerna 1998/99: MJ410 (m) yrkande 6, 1998/99: MJ711 (m) i motsvarande del, 1998/99: MJ905 (m) yrkande 1, 1999/2000: MJ903 (m) yrkande 1, 1999/2000: MJ914 (m) yrkande 2 och 1999/2000: N385 (kd) yrkande 3 i motsvarande del lämnas utan vidare åtgärd. Även motionerna 1998/99: MJ406 (m) yrkande 4 i motsvarande del, 1998/99: MJ905 (m) yrkande 2, 1998/99: MJ912 (c), 1999/2000: MJ409 (m) yrkande 3, 1999/2000: MJ903 (m) yrkande 2, 1999/2000: MJ914 (m) yrkande 1 samt 1999/2000: MJ923 (c) yrkande 3 föreslås lämnas utan vidare åtgärd.

Säl

Utskottet har tidigare redovisat att Naturvårdsverket enligt jaktförordningen (1987:905) har möjlighet att ge tillstånd till skyddsjakt på säl om det bedöms nödvändigt (1997/98: JoU19 s. 3).

Miljöministern anförde i juli 1999 (svar på fråga 1998/99:799) att Naturvårdsverket ansvarar för förvaltningen av sälstammen och samarbetar med Fiskeriverket om problemet. Naturvårdsverket och Fiskeriverket driver sedan 1993 projektet Säl och Fiske med syfte att utveckla fiskeredskap och metoder som kan användas för att förebygga skador på fångst och redskap. Under flera år har försök pågått med att utveckla "sälsäkra" redskap och olika metoder för att skrämna säl från redskapen. Miljöministern ansåg att detta arbete måste få fortsätta.

Jordbruksministern har i flera frågesvar m.m. uttalat (fråga 1998/99:582, fråga 1998/99:91, interpellation 1997/98:167) att Naturvårdsverket på central nivå handlägger frågor om ersättning för viltskador och att regeringen har delegerat till Naturvårdsverket att besluta om jakt på bl.a. säl. Vidare anfördes att forskarnas slutsats av en begränsad jakt under sommaren 1997 är att en begränsad jakt vid fasta fiskeredskap inte är en effektiv metod för att minska skadorna på det kustnära fisket.

Naturvårdsverket och Fiskeriverket anförde i en gemensam skrivelse till regeringen den 9 juli 1999 att Naturvårdsverket tidigare har avvisat krav på jakt efter säl med hänvisning till Helsingforskommissionens (HELCOM) rekommendation 9/1 (1988) som påbjuder medlemsländerna att förbjuda all jakt efter säl. Hösten 1995 begärde dock Naturvårdsverket undantag från rekommendationen för att kunna genomföra jaktförsök. Helsingforskommissionen beslutade våren 1996 att lämna det begärda undantaget. Samtidigt begärde också Danmark ytterligare undantag för att kunna medge viss jakt efter knobbsäl. Även det undantaget beviljades av Helsingforskommissionen. I skrivelsen anfördes vidare att avgörande för förvaltningen av sälarna är givetvis beståndens verkliga storlek. Naturvårdsverkets tidigare uppfattning om att beståndet bör bestå av 8 000–10 000 djur har blivit inaktuell, och den samlade bedömningen i dag är att beståndet är betydligt större. Inom ramen för projektet Säl och Fiske genomförs sedan år 1997 en fångst-återfångststudie av gråsäl som tidigast år 2001 väntas ge besked om gråsälbeståndets verkliga storlek. Enligt skrivelsen orsakar mycket snabbt ökande sälbestånd sälskador i en sådan omfattning att det kustnära yrkesfisket är

allvarligt hotat. Enligt verkens uppfattning finns det endast två alternativa möjligheter att temporärt lösa problemet, nämligen antingen att lämna full ersättning för sälskadorna eller att införa någon form av jakt efter gråsäl och knubbsäl. I båda fallen borde dock observeras att sälskador ändå kommer att uppkomma och troligen också att öka. Naturvårdsverket och Fiskeriverket hemställde om att förutsättningarna för att höja viltskadeanslaget skulle undersökas.

Utskottet har inhämtat att slutrapport i projektet Sälar och Fiske kan förväntas i juni 2000. Under år 2001 kommer ett särskilt åtgärdsprogram för hotade sälararter att utarbetas.

Utskottet anser att all jakt bör bedrivas på ett ekologiskt hållbart och etiskt försvarbart sätt. Utskottet erinrar om att det i 4 § jaktlagen stadgas att viltet skall vårdas i syfte dels att bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd, dels att främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna. Naturvårdsverket får enligt 27 § jaktförordningen (1987:905) ge tillstånd till skyddsjakt på bl.a. säl om det behövs för att förhindra allvarlig skada på bl.a. fiske eller annan egendom. Av 23 a § jaktförordningen framgår att en förutsättning är att det inte finns någon annan lämplig lösning för att förhindra skadan och om upprätthållandet av artens bevarande inte försvåras.

Utskottet har inhämtat att Naturvårdsverket under innevarande år kommer att slutföra arbetet med en förvaltningsplan för alla sälararter.

Utskottet konstaterar att enligt de uppgifter som Naturvårdsverket och Fiskeriverket lämnat är den samlade bedömningen i dag att beståndet av säl har ökat. Samtidigt har det kustnära fisket stora svårigheter och bl.a. åberopas det stora sälbeståndet som ett viktigt problem. Utskottet anser att regeringen bör ta ett övergripande ansvar för att motverka de ekonomiska förluster och andra olägenheter som fiskenäringen åsamkas på grund av sälbeståndets storlek. Regeringen bör i samråd med de berörda myndigheterna vidta åtgärder som gör det möjligt att bedriva någon form av jakt för att komma till rätta med de angivna problemen. Detta bör riksdagen med anledning av motionerna 1998/99: MJ406 (m) yrkande 4 i motsvarande del, 1998/99: MJ410 (m) yrkande 5, 1998/99: MJ711 (m) i motsvarande del, 1998/99: MJ901 (m) yrkande 1, 1998/99: MJ906 (m), 1998/99: MJ907 (m), 1998/99: MJ915 (s), 1998/99: MJ916 (s) yrkande 1, 1999/2000: MJ410 (kd) yrkande 5, 1999/2000: MJ904 (m), 1999/2000: MJ907 (m), 1999/2000: MJ910 (c), 1999/2000: MJ913 (m), 1999/2000: MJ917 (m), 1999/2000: MJ921 (s), 1999/2000: MJ923 (c) yrkande 4 och 1999/2000: N385 (kd) yrkande 3 i motsvarande del som sin mening ge regeringen till känna. Motion 1999/2000: MJ906 (mp) yrkande 1 avstyrks.

När det gäller motion 1999/2000: MJ906 (mp) yrkande 3 om utvidgning av sälskyddsområden erinrar utskottet om att enligt 15 § viltskadekungörelsen (SNFS 1996:4, omtryckt NFS 1999:11) får ersättning inte lämnas för skada på egendom som genom sin koncentrerade och övriga karaktär är särskilt skadeexponerad och därför kräver att skadeförebyggande åtgärder alltid genomförs för att inte drabbas av viltskador. Utskottet har tidigare anfört i denna fråga (1997/98: JoU19 s. 4) att det framgår av naturvårdslagen, numera 7 kap. 12 § miljöbalken, att om det behövs särskilt skydd för en djur- eller

växtart inom ett visst område får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddela föreskrifter som inskränker rätten till bl.a. jakt eller fiske. Utskottet konstaterar således att dessa frågor hanteras av behöriga myndigheter i den ordning som gäller för förvaltningsbeslut i enskilda fall. Motionen bör lämnas utan vidare åtgärd.

Vissa frågor om jakttider och jaktmedel m.m.

Motionerna

Enligt motionerna 1998/99: MJ902 (mp) yrkande 1 och 1999/2000: MJ902 (mp) yrkande 3 bör jakt på enkelbeckasin upphöra. Enligt motionerna har arten minskat med 75 % i Sverige sedan mitten av 70-talet. Vidare anføres i motionerna 1998/99: MJ902 (mp) yrkande 2 och 1999/2000: MJ902 (mp) yrkande 1 att Naturvårdsverket bör få i uppdrag att klarlägga varför enkelbeckasinen har minskat så kraftigt i antal. Enligt motion 1999/2000: MJ902 (mp) bör en handlingsplan upprättas för enkelbeckasinen (yrkande 2). Skall enkelbeckasinen kunna bevaras i den svenska faunan för framtiden måste åtgärder till för att återskapa biotoper som gått förlorade.

Enligt motion 1998/99: MJ903 (mp) bör jakten av morkulla under häckningstid upphöra.

I motion 1998/99: MJ909 (mp) anføres att dykänder, det vill säga alfågel, sjöorre, knipa, svärta och vigg, bör fredas i sina häckningsområden ovanför odlingsgränsen och i renbetesfjällen. Jakt på alfågel, sjöorre, svärta, vigg och knipa infaller mellan 25 augusti och 30 november ovan trädgränsen. Det innebär att jakten ovan odlingsgränsen och på renbetesfjällen i stor utsträckning bedrivs på ej flygkunniga ungfåglar och honor.

I motionerna 1998/99: MJ910 (mp) yrkande 3 och 1999/2000: MJ912 (mp) yrkandena 2 och 3 uppmärksammas behovet av att säkerställa att de rovdjur som är beroende av ripa inte drabbas menligt av ripjakten. Vissa rovdjur har ett behov av ripa och då speciellt de arter som är beroende av ripa under senhösten, i första hand jaktfalken. Jakten medför att det blir färre ripor över till andra predatorer. Dessa tvingas utnyttja alternativ föda, utvandra eller svälter ihjäl. Framför allt påverkas de predatorer som lever på ripor under senhösten och vintern.

Enligt motion 1998/99: MJ913 (mp) bör jakt på ejder och andra sjöfåglar under vårsträcket inte tillåtas. I EG:s fågeldirektiv slås fast att ingen jakt får förekomma under häckningsperioden och för flyttande fågel under vårsträcket till häckplatserna. Enda undantag för dessa regler är om det finns problem som inte kan lösas på annat sätt. Några sådana problem finns inte för ejder eller andra sträckande sjöfåglar. På sträck kan antalet individer av en art verka stort, men det kan vara stora delar av den samlade populationen man ser.

Enligt motion 1998/99: MJ914 (mp) finns behov av en översyn och revidering av skyddsjakten. Skyddsjakten strider i dag mot EU:s art- och habitatdirektiv och mot fågeldirektivet. Motionärerna anser att jakt under den tid det finns smått som lämnas att svälta ihjäl inte är etiskt försvarbar.

Enligt motion 1999/2000:MJ31 (c) bör regeringen lägga fram förslag till ny älgförvaltning. En viktig del i älgförvaltningen är enligt motionärerna att avskjutningen hålls på en nivå som minimerar betesskador på skogs- och jordbruksgrödor (yrkande 7).

I motion 1999/2000:MJ306 (m) anför om viltskador att trots goda intentioner att decentralisera beslutsfattandet och överföra mer av ansvar för vården av viltet på markägarna genom de nyinrättade älgskötselområdena har en god balans mellan älgvård och skogsvård på alltför många ställen inte uppnåtts (yrkande 3).

I motion 1999/2000:MJ908 (mp) anför att skedand och stjärtand bör fredas. Stjärtand finns med i Artdatabankens hotlista och den andra blir alltmer sällsynt. Båda arterna är svåra att skilja från gräsanden, som är vanlig och klarar ett jakttryck.

I motion 1999/2000:MJ911 (v) anför att grytjakt på grävling bör förbjudas. Att jaga ett djur i dess gryt eller genom att fånga det i fällor är barbariskt. Dessutom löper hundarna stor risk att skadas.

I motion 1999/2000:MJ912 (mp) anför att jakttiden för ripa i dag börjar den 25 augusti (yrkande 1). Många jägare anser att det inte är ovanligt att ripkycklingarna inte är flygga vid tiden för jaktstarten i Sverige, framför allt under vädermässigt ogynnsamma år. I Norge anses inte kycklingarna ha nått tillräcklig storlek och mognad förrän 14 dagar senare. Jakten startar där den 10 september.

I motion 1999/2000:MJ915 (mp) anför om jakt på rådjur med hagelvapen att jakt med kula är säkrare än jakt med hagel, framför allt på större djur som rådjur. En övergång till kulvapen vid rådjursjakt vore därför att föredra.

Enligt motion 1999/2000:MJ916 (kd) bör fångst och jakt med levande lockbete i bur förbjudas. Det händer inte så sällan att jägare/markägare vill ha sina bytesdjur i fred för rovfåglar. Om det t.ex. blir för många duvhökar minskar antalet fasaner och raphöns. För att fånga t.ex. en duvhök används en ca 1 kubikmeter stor nätbur med ett innergolv ca 20 cm från marken. I detta utrymme placeras en levande duva. Taket på buren är utformat som en falllucka som slår igen om rovfågeln när den dyker ner i buren för att ta duvan. Denna jakt är inte etiskt försvarbar.

Enligt motion 1999/2000:MJ922 (kd) bör älgjaktens bedrivande under de senaste trettio åren utvärderas (yrkande 2). En utvärdering i perspektiv av 30 års älgjakt skulle kunna ge underlag för att ta ställning till om den dominerande formen av jakt, licensjakt, verkligen är bra för älgstammen. En vetenskaplig och objektiv utvärdering av de olika jaktsystemen bör göras. Vidare anför i fråga om jakttiden på mindre jaktområden att jämfört med licensområdenas tid som kan omfatta flera månader måste det anses vara skäligt att man på de mindre markerna åtminstone har fem dagar på sig att fälla det enda djur man har tillstånd att skjuta (yrkande 3).

Utskottets överväganden

Utskottet har i det föregående förordat att regeringen lägger fram en samlad redovisning för riksdagen av vissa jaktfrågor. Huvuddelen av de frågor som nu är aktuella torde omfattas av denna redovisning.

Utskottet har inhämtat att inom Naturvårdsverket pågår ett arbete med att utarbeta riktlinjer för verkets arbete med viltförvaltning. Riktlinjerna kommer enligt Naturvårdsverkets informationsskrivelse den 19 januari 2000 att vara vägledande för verket internt, men de kommer även att ha intresse för allmänhet, intresseorganisationer och myndigheter. Utskottet har inhämtat att flera av de frågor om jakttider m.m. som behandlas i motionerna övervägs inom ramen för översynen.

Inom Naturvårdsverket pågår också en översyn av bestämmelserna i verkets föreskrifter, jaktkungörelsen (SNFS 1994:3). Denna översyn görs enligt av utskottet inhämtade uppgifter i samarbete med en arbetsgrupp bestående av representanter för Rikspolisstyrelsen, fyra länsstyrelser, LRF och de båda jägarorganisationerna.

Utskottet har inhämtat att den fråga som omnämns i motion 1999/2000:MJ916 (kd) om fångst och jakt med levande lockbete i bur övervägs inom ramen för Naturvårdsverkets tidigare nämnda översyn av jaktkungörelsen. Motionen avstyrks i avvaktan på redovisningen av Naturvårdsverkets arbete.

Utskottet har tidigare behandlat (jämför bet. 1997/98:JoU19 s. 6) den fråga som omnämns i motion 1998/99:MJ914 (mp) om skydds jakt under den tid djur har ungar. Enligt motionärerna krävs en översyn av de svenska reglerna mot bakgrund av bestämmelserna i EU:s art- och habitatdirektiv samt fågeldirektiv. Motionen får anses vara tillgodosedd med vad utskottet anfört om behovet av en redovisning av regeringens arbete med jaktfrågor.

Även motion 1999/2000:MJ912 (mp) yrkande 1 om jakttid på ripa avstyrks med det anförda.

Såvitt gäller den fråga som behandlas i motion 1998/99:MJ913 (mp) om jakt på sjöfågel under vårsträcket anförde utskottet att 4 § jaktlagen ändrats så att det tydligare framgår att fågeldirektivet samt art- och habitatdirektivets bestämmelser har genomförts i Sverige (bet. 1997/98:JoU19 s. 7 och 1996/97:JoU15). Det framgår av artikel 7 punkt 4 i fågeldirektivet att medlemsstaterna särskilt skall se till att jakt inte sker under uppfödningssäsongen eller under häckningens olika stadier. Beträffande flyttfåglar skall medlemsstaterna särskilt se till att de arter som berörs av jaktbestämmelser inte jagas under häckningen eller under återvändandet till häckningsplatserna. Motionen får härutöver anses vara tillgodosedd i avvaktan på regeringens redovisning av jaktfrågor.

När det gäller jakt på enkelbeckasin framhöll utskottet vid samma tillfälle (1997/98:JoU19 s. 5) att riksdagen i 29 § jaktlagen har bemyndigat regeringen att bl.a. meddela föreskrifter om de tider när olika slag av vilt får jagas inom skilda delar av landet. Naturvårdsverket har det centrala myndighetsansvaret för både jakt- och faunavårdsfrågorna. Utskottet har inhämtat från Naturvårdsverket att enligt uppgifter i Övervakning av fåglarnas populationsutveckling, årsrapport för 1998 (Lunds universitet) minskade antalet enkelbeckasiner fram till år 1993, men därefter har antalet i stort sett varit oförändrat. Frågor om jakt på enkelbeckasin övervägs inom ramen för den översyn av jakttider som för närvarande pågår inom Naturvårdsverket. Motionerna 1998/99:MJ902 (mp) och 1999/2000:MJ902 (mp) bör lämnas utan vidare åtgärd i den mån de inte tillgodosetts med det anförda.

Även de frågor som behandlas i motionerna 1998/99:MJ909 (mp), 1998/99:MJ910 (mp) yrkande 3, 1999/2000:MJ908 (mp) och 1999/2000: MJ912 (mp) yrkandena 2 och 3 om jakt på dykänder ovan odlingsgränsen, om fredning av stjärtand och skedand samt om vissa rovdjurs beroende av ripa har behandlats tidigare (1996/97:JoU19 s. 9, 10, 16). Motionerna är i huvudsak tillgodosedda genom vad utskottet anfört om en samlad redovisning av jaktfrågor och genom det arbete med riktlinjer för viltförvaltningen som pågår inom Naturvårdsverket. Motionerna bör lämnas utan vidare åtgärd.

Genom beslut den 17 juni 1999 beslutade regeringen att försöken med sommarjakten på morkulla inte skulle förlängas. Försöken hade pågått under en tvåårsperiod, men visade sig inte uppfylla vare sig svenska krav på försiktighetsprincipen eller EU:s fågeldirektiv. En utvärdering visade nämligen att avskjutningen var mer än fyra gånger så stor som man trott tidigare. Motion 1998/99:MJ903 (mp) bör mot denna bakgrund lämnas utan vidare åtgärd.

Frågor rörande träning av hund för grytjakt på grävling har behandlats av utskottet vid flera tillfällen de senaste åren (se bet. 1993/94:JoU27 s. 11, 1995/96:JoU12 s. 8, 1996/97:JoU19 s. 9 och 1997/98:JoU19 s. 7). Statens jordbruksverk anförde i en skrivelse till regeringen den 16 juni 1999 att behovet av grytjakt inte står i proportion till det lidande som, enligt Jordbruksverkets bedömning, grävlingar utsätts för då de deltar i grytanlagsprov. Verket föreslog att träning och prov för grythundar med levande djur i gryt eller konstgryt förbjuds. Vidare anfördes att om ett sådant förbud medför att grytjakt inte kan bedrivas på ett djurskyddsmässigt acceptabelt sätt anser Jordbruksverket att även jakt med hund under jord bör förbjudas. Skrivelsen har remissbehandlats och övervägs för närvarande inom Regeringskansliet. Motion 1999/2000:MJ911 (v) avstyrks i avvaktan på den fortsatta beredningen av ärendet.

Enligt motion 1999/2000:MJ915 (mp) bör rådjur jagas med kulvapen eftersom jakt med kula är säkrare än jakt med hagel, framför allt på större djur som rådjur. Utskottet erinrar om att dessa frågor beslutas på myndighetsnivå. Närmare föreskrifter om jaktmedel i form av vapen och ammunition m.m. finns i Naturvårdsverkets jaktkungörelse (SNFS 1994:3). Vidare stadgas i 27 § jaktlagen att jakten skall bedrivas så att människor och egendom inte utsätts för fara. Motionen avstyrks.

Enligt motion 1999/2000:MJ306 (m) yrkande 3 om viltskador bör en utredning tillsättas som ser över älgskötselområdena och i motion 1999/2000:MJ31 (c) yrkande 7 föreslås en ny älgförvaltning. Utskottet har inhämtat från Jordbruksdepartementet att Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund har gett in var sitt förslag till förändringar av älgjakten. Förslagen har remissbehandlats och övervägs för närvarande i Regeringskansliet. Beslut kan förväntas under första halvåret 2000. Som regeringen anfört i proposition 1999/2000:73 Jaktens villkor är det angeläget att älgstammen vårdas på ett sådant sätt att man genom anpassningen av avskjutningen minimerar älgens skadegörelse på skog och gröda samt håller antalet trafikolyckor med älg inblandad på lägsta möjliga nivå. Utskottet förutsätter att flera av de aktuella frågorna kommer att ingå i regeringens redovisning av arbetet med jaktfrågor. Motionerna 1999/2000:MJ31 (c) yrkande 7 och

1999/2000:MJ306 (m) yrkande 3 om viltskador bör lämnas utan vidare åtgärd i den mån de inte tillgodosetts med vad som anförts.

Enligt motion 1999/2000:MJ922 (kd) bör en utvärdering göras i perspektiv av 30 års älgjakt (yrkande 2). Motionen avstyrks i avvaktan på den begärda redovisningen.

På utskottets initiativ (1986/87:JoU15 s. 41, 64) infördes vid riksdagsbehandlingen av förslaget till jaktlag (1987:259) ett sista stycke i 33 § jaktlagen som innebär att ett område får registreras som licensområde med tilldelning av ett valfritt djur om året om det finns särskilda skäl för en sådan registrering, s.k. B-områden. När det gäller jakttiden på mindre jaktområden anförde jordbruksministern i juni 1999 i svar på fråga 1998/99:745 att länsstyrelsen beslutar om det antal älgar som får fällas på de s.k. A-områdena. Tilldelningen baserar sig på att älgstammens storlek skall anpassas till betestillgången, de areella näringarna och trafiksäkerheten. För att jägarna skall ha god tid på sig att fälla de tilldelade älgarna, har regeringen i jaktförordningen (1987:905) bestämt att jakttiden som huvudregel skall vara minst 70 dagar. På de s.k. B-områdena är tilldelningen bestämd i jaktförordningen och utgör ett valfritt djur, dvs. en vuxen älg eller en kalv. B-områdena är enligt jordbruksministern så små att de inte medger en årlig avskjutning av en älg. Jakttiden där är därför begränsad till fem dagar eller den kortare tid som länsstyrelsen bestämmer. Det blir därigenom slumpen som avgör inom vilka B-områden en älg kommer att fällas. Jordbruksministern anförde att hon inte hade för avsikt att föreslå regeringen någon ändring av den tiden utan utgår från att länsstyrelsen bestämmer jakttiden på B-områdena på ett sådant sätt att riksdagens intentioner när det gäller den svenska älgstammen uppfylls. Motion 1999/2000:MJ922 (kd) yrkande 3 bör lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på den begärda redovisningen.

Rovdjur

Motionerna

I motion 1999/2000:MJ769 (kd) anförts att det är av största vikt att frågorna kring rovdjurspolitiken löses gemensamt i de nordiska länderna. Regeringen bör initiera ett djupare samarbete om rovdjursfrågorna. Även i motion 1999/2000:MJ901 (c) anförts om en nordisk rovdjurspolitik att Sverige, Norge och Finland har likartade rovdjursstammar och liknande intressekonflikter vad avser förhållandet mellan t.ex. de areella näringarna och det berättigade behovet av livskraftiga rovdjursstammar. Gemensamma forskningsprojekt och liknande förekommer. Samarbetet borde fördjupas för att så långt möjligt samordna insatserna vad gäller t.ex. bedömningar avseende behov av skyddsjakt, bekämpning av brott mot lagstiftning relaterad till rovdjuren samt andra frågor om gränsöverskridande karaktär.

I motion 1999/2000:MJ909 (mp) anförts att 44 § jaktlagen (1987:905) bör ändras. Straffen för grovt jaktbrott bör skärpas så att sex månader blir det lägsta straff som kan dömas ut.

Motionärerna i motion 1999/2000:MJ918 (c, fp) anser att beslut om skyddsjakt på varg bör flyttas från Naturvårdsverket till länsstyrelserna (yr-

kande 1). Vidare anføres att rätten till nödvärn mot varg bör utvidgas (yrkande 2). Nödvärnsrätten bör klargöras. Dagens lagstiftning kräver att angreppet skall ha påbörjats innan rätt att ingripa föreligger. Motionärerna anser också att det bör vara möjligt att utlysa licensjakt på varg (yrkande 3). Det är viktigt att få rovdjursstammarna accepterade hos den lokala befolkningen.

I motion 1999/2000:MJ919 (c) anføres om behovet av decentraliserad rovdjursförvaltning att rovdjursstammarna bör regleras genom jakt som baseras på en biologisk grund (yrkande 1). När stammarna av de stora rovdjuren nått en sådan utbredning och numerär att deras långsiktiga överlevnad kan garanteras är de jaktbara viltarter. Jakten bör bedrivas som licensjakt och avlysningsjakt och beslut om jakt bör fattas på länsnivå.

Enligt motion 1999/2000:MJ920 (s) bör de konflikter som anges i motionen beaktas i det fortsatta arbetet med en sammanhållen rovdjurspolitik. Motionärerna anser att den skydds jakt på varg som föreslagits är en del i att öka förtroendet för rovdjurspolitiken. Men även det avstånd som i dag upplevs mellan myndigheter som handhar rovdjursfrågorna och befolkningen måste överbryggas.

I motion 1999/2000:MJ923 (c) anføres i fråga om de långsiktiga målen för rovdjursförvaltningen att det bör vara ett mål för det svenska samhället att ha livskraftiga stammar av björn, järv, lo och varg (yrkande 1). Stammarna skall ha en sådan utbredning att arternas långsiktiga överlevnad i Sverige kan garanteras. När dessa grundläggande mål uppnåtts skall stammarnas numerär och utbredning genom jakt balanseras till nivåer som är acceptabla för lokalbefolkningen, de areella näringarna inklusive rennäringen samt de jägare som beskattar de viltstammar som de stora rovdjuren påverkar genom sin jakt. Vidare anføres att jaktbestämmelserna bör formuleras på länsnivå (yrkande 2). Rovdjursstammarna skall regleras genom jakt som baseras på en biologisk grund. När stammarna av de stora rovdjuren nått en sådan utbredning och numerär att deras långsiktiga överlevnad kan garanteras är de jaktbara viltarter.

Utskottets överväganden

Rovdjursutredningens betänkande (SOU 1999:146) Sammanhållen rovdjurspolitik remissbehandlas under våren 2000 och proposition planeras i höst. Rovdjursutredningen (s. 15) anger att som mål för rovdjurspolitiken bör miniminivåer slås fast för antalet rovdjur i Sverige av de olika arterna. Innan en art uppnått miniminivån bör endast skydds jakt i begränsad omfattning tillåtas.

Bernkonventionen samt EG:s art- och habitatdirektiv (rådets direktiv 92/EEG) sätter upp ramar för den svenska rovdjurspolitiken. Konventionen och direktiven innebär att jakt endast kan tillåtas i vissa fall. Utredningen anför att stammarna av björn och lodjur har utvecklats på ett sådant sätt att det i vart fall på längre sikt inte är motiverat i Sverige med ett så starkt skydd som Bernkonventionen och art- och habitatdirektivet föreskriver. Syftet skall enligt utredningen vara att Sverige skall ha frihet att bedriva en rent förvaltande jakt på arterna. Utredningens förslag tillgodoser huvudsakligen yrkan-

det i motion 1999/2000:MJ923 (c) yrkande 1. Motionen avstyrks i avvaktan på den fortsatta beredningen av förslaget.

Utredningen anför i fråga om nordiskt samarbete i rovdjursfrågor att det finns starka skäl för att ytterligare utveckla samarbetet om rovdjursförvaltningen, särskilt med Norge. Samtidigt bör också samarbetet med Finland utökas. Utskottet instämmer i vad som anförs i motionerna 1999/2000: MJ769 (kd) om en nordisk rovdjurspolitik och 1999/2000: MJ901 (c) om nordiskt samarbete i rovdjursfrågor om att Sverige, Norge och Finland har likartade rovdjursstammar och liknande intressekonflikter när det gäller rovdjuret. Motionerna avstyrks i avvaktan på den fortsatta beredningen av Rovdjursutredningens förslag.

Enligt Rovdjursutredningen uppgick den gemensamma svensk-norska vargstammen under våren 1998/99 till 59–75 djur. Utredningen har föreslagit 200 individer som minimala för vargstammen. Stammen tillförsäkras ett genetiskt utbyte med vargar från Finland. Utredningen anser att man bör eftersträva en långsam tillväxt av vargstammen. Människor får då bättre förutsättningar att lära sig leva med vargen, vilket gör det lättare att acceptera dess närvaro. Avgörande för vargstammen är enligt utredningens bedömning att man får förståelse hos lokalbefolkningen för utvecklingen.

Redan innan stammen nått miniminivån bör skydds jakt enligt utredningen kunna tillåtas i begränsad omfattning, främst inom renskötselområdet. Utanför detta bör skyddsjakten inriktas på vargar som skapar särskilt stora problem. Också i områden där det visar sig att hundar utsätts för angrepp i särskilt stor utsträckning bör skydds jakt kunna tillåtas liksom i områden med stora koncentrationer av varg. På så sätt kan problemen och konflikterna i ett område minska. I en situation där vargstammens ökningstakt är snabb bör man enligt utredningen vara mer generös med tillstånd till skydds jakt än annars.

Beträffande varg utanför renskötselområdet och beträffande björn, järv och kungsörn har utredningen (s. 249) föreslagit olika mål för förvaltningen. Utredningen har pekat på att skydds jakt bör kunna tillåtas respektive ökas under olika förutsättningar. Jaktförordningens nuvarande lydelse ger möjlighet att genomföra utredningens förslag avseende dessa arter. Mot bakgrund av arternas nuvarande antal och utbredning står också tillämpningen i överensstämmelse med de föreslagna målen. Det bör därför ligga på de förvaltande myndigheterna, dvs. Naturvårdsverket och enligt utredningens förslag också länsstyrelsen, att i framtiden förverkliga förslagen. Det innebär t.ex. att skydds jakt på varg bör kunna tillåtas i vissa situationer om vargstammens tillväxt fortsätter. Att i författning reglera alla de olika situationer som kan uppkomma skulle enligt utredningen innebära en olämplig detaljreglering.

Motion 1999/2000: MJ918 (c, fp) yrkande 3 om licensjakt på varg avstyrks.

Enligt 27 § jaktförordningen gäller från den 1 april 2000 att om det behövs för att förhindra att björn, varg, järv, lo, säl eller örn orsakar skador får Naturvårdsverket ge tillstånd till jakt. Detsamma gäller om ett enskilt djur av arterna björn, varg, järv, lo eller örn orsakar allvarliga skador eller olägenheter. Rovdjursutredningen föreslår (s. 247) att Naturvårdsverket skall få delegera till länsstyrelserna att ge tillstånd till jakt på enskilda individer av björn eller lo som orsakar allvarliga skador eller olägenheter. Det är rätten till

skydds jakt enligt 27 § första stycket andra meningen jaktförordningen som föreslås kunna delegeras. Utredningen anför att det är just i sådana fall som god lokalkännedom kan ha stor betydelse. Om t.ex. en närgående björn orsakar skador i en mindre ort i glesbygden upplever säkert många det som mer naturligt att vända sig till länsstyrelsen än till Naturvårdsverket i Stockholm. Motionerna 1999/2000:MJ919 (c) yrkande 1 och 1999/2000:MJ923 (c) yrkande 2 avstyrks i avvaktan på den fortsatta beredningen av förslaget. Även motion 1999/2000:MJ920 (s) avstyrks i avvaktan på fortsatta överväganden.

Utredningen anför att när Naturvårdsverket delegerar beslutanderätten måste verket emellertid ändå ha möjlighet att begränsa den samlade omfattningen av skyddsjakten. Verket bör alltså kunna föreskriva att en länsstyrelse endast får tillåta jakt på ett visst antal djur under en viss tidsperiod, t.ex. högst sex djur under tre års tid. Härigenom får verket möjlighet att ta sitt ansvar som landets högsta naturvårdsmyndighet.

Delegation skall enligt utredningen vara huvudregeln i län med fasta stammar av björn och lo. I övrigt bör det även i fortsättningen vara Naturvårdsverket som fattar beslut om skydds jakt (s. 248). Enligt 31 § jaktförordningen har länsstyrelsen möjlighet att ge tillstånd till en selektiv jakt efter ett litet antal djur under strängt kontrollerade förhållanden om det behövs för att tillgodose viltförvaltningen. Utredningen föreslår också att det skall anges i bestämmelsen att den inte skall omfatta björn, järv, lo, varg och kungsörn. Motion 1999/2000:MJ918 (c, fp) yrkande 1 avstyrks.

Rovdjursutredningen föreslår (a. bet. s. 251) att ägaren eller vårdaren av ett tamdjur får döda en björn, järv, lo eller varg som är under direkt angrepp på tamdjuret. Rätten att ingripa gäller till dess angreppet är avslutat. Förföljelse-rätten återinförs inte. I stället ändras 5 § jaktlagen så att det blir tillåtet att förfölja och skrämja ett rovdjur i syfte att undvika angrepp på tamdjur. Utredningen föreslår att villkoren att ett tamdjur redan skall ha skadats eller dödats och att det skall finnas skälig anledning att befara nytt angrepp tas bort från 28 § jaktförordningen. Även villkoret att det angripande rovdjuret får dödas i omedelbar anslutning till angreppet bör enligt utredningen tas bort. I stället bör föreskrivas att rovdjuret får dödas under ett direkt angrepp på ett tamdjur. Motion 1999/2000:MJ918 (c, fp) yrkande 2 föreslås i avvaktan på den fortsatta beredningen av ärendet lämnas utan vidare åtgärd.

Rovdjursutredningen föreslår att minimistraffet för grovt jaktbrott höjs till sex månaders fängelse. Höjt minimistraff tillsammans med större upptäcktsrisk genom ökad bevakning kan enligt utredarens bedömning ha en preventiv effekt. Förslagen övervägs för närvarande inom Regeringskansliet. Även Naturvårdsverket har i en skrivelse till regeringen den 11 januari 2000 föreslagit att minimistraff på sex månaders fängelse införs i 44 och 46 §§ jaktlagen vid grova jaktbrott respektive jakthäleri. Även detta förslag övervägs för närvarande inom Regeringskansliet. I avvaktan på den fortsatta beredningen av frågan är utskottet inte berett att föreslå något uttalande från riksdagens sida med anledning av motion 1999/2000:MJ909 (mp).

Motionerna

I motion 1998/99: MJ910 (mp) anförs att riksdagen bör begära att regeringen snarast återkommer med förslag till ett nytt upplåtelsesystem för småviltsjakt ovan odlingsgränsen och i renbetesfjällen (yrkande 1). Det är angeläget att hitta nya former för småviltsjakten ovan odlingsgränsen och i renbetesfjällen som är ekologiskt anpassade till såväl bytesdjur som dess predatorer. Vidare anförs att småviltsjakten måste vara ekologiskt hållbar och ta hänsyn både till naturskyddets intressen och jägarnas önskan att få jaga (yrkande 2).

Enligt motion 1998/99: MJ911 (s) bör skadeverkningarna av den fria småviltsjakten minskas. I april 1996 överlämnades en utvärdering av den fria småviltsjakten, vilken visade på negativa konsekvenser för ekosystemet. Enligt motionärerna bör regelsystemet ses över.

Enligt motion 1999/2000: MJ905 (m) finns ett behov av en översyn av gällande regler för småviltsjakt. En harmonisering av jakttiderna mellan Norge och Sverige skulle innebära en skonsammare jakt med mindre trängsel på respektive lokal. Ett alternativ kunde vara att införa kvotering av utländska jägare och/eller arbeta med flexibla avgifter för jaktkortet under den första perioden.

Utskottets överväganden

Utskottet anförde i mars 1998 (1997/98: JoU19 s. 8) att regeringen hade uppdragit åt Sametinget att, efter samråd med berörda myndigheter och intresseorganisationer, ta fram förslag till förändringar av upplåtelsesystemet för småviltsjakt och fiske på statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen. Uppdraget redovisades den 1 juli 1998. – Utskottet har vid behandlingen av det nu aktuella betänkandet inhämtat att Sametingets redovisning den 1 juli 1998 har remissbehandlats. Under vintern 1999 pågick överläggningar mellan Jordbruksdepartementet, Sametinget, jägarorganisationerna och berörda länsstyrelser.

Utskottet erinrade (a. bet. s. 8) också om att 3 § rennäringsförordningen ändrats på det sättet att rätt till småviltsjakt och handredskapsfiske på statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen, som inte bedrivs yrkesmässigt, skall upplåtas endast till den som är fast bosatt i Sverige (1997/98: JoU19 s. 8). Vidare har paragrafen ändrats så att sådan upplåtelse kan begränsas om jakten eller fisket inverkar menligt på miljön, turismen eller andra intressen. Vidare anges att vid upplåtelse skall företräde ges åt sådana personer för vilka jakten eller fisket är av väsentlig betydelse för deras försörjning. Ändringarna trädde i kraft den 1 juli 1998. – Upplåtelsen skall enligt 34 § rennäringslagen (1971:437) ske mot avgift om inte särskilda skäl föreligger för avgiftsfrihet.

I betänkandet (SOU 1999:25) Samerna – ett ursprungsfolk i Sverige anförs (s. 257) att det krävs en utredning som klarlägger omfattningen av samernas rätt till jakt och fiske. Det nuvarande rättsläget är oklart och skapar ständiga konflikter framför allt mellan samer och andra jägare. Har samerna rätt till all

jakt och fiske på sådan mark som de av tradition innehar eller delar de denna rätt med staten?

Utredaren anför vidare (s. 259) att det inte legat inom ramen för hans uppdrag att väga samernas intressen mot andra intressen och komma med förslag som underlättar samförståndslösningar mellan berörda parter. Den nu sittande Rennäringspolitiska kommittén (dir. 1997:102) har bl.a. i uppdrag att granska förhållandet mellan rennärings- och andra areella näringar. I uppdraget ingår att utforma bestämmelser i fråga om rennärings rättigheter och skyldigheter för att minimera konflikterna mellan rennärings- och andra markanvändare i renskötselområdet. Det finns därför förutsättningar för kommittén att föreslå regler och andra åtgärder som minskar spänningen mellan samer och markägare och som underlättar lösningar i samförstånd.

Genom beslut den 9 mars 2000 överlämnade regeringen utredningen SOU 1999:25 Samerna – ett ursprungsfolk i Sverige i de delar som avser stärkt skydd mot inskränkningar i renskötselrätten samt ursprungsfolkens rätt till naturtillgångar, dock ej avseende mineral och torv, till Rennäringspolitiska kommittén (Jo 1998:03) för vidare bearbetning och förslag. Kommittén skall redovisa sitt uppdrag senast den 30 april 2001. I avvaktan på resultatet av utredningen föreslår utskottet att motionerna 1998/99:MJ910 (mp) yrkandena 1 och 2 samt 1998/99:MJ911 (s) avstyrks. Motion 1999/2000:MJ905 (m) avstyrks i avvaktan på regeringens redovisning av jaktfrågor.

Ersättning för viltskador

Motionerna

I motion 1998/99:MJ901 (m) begärs en översyn av ersättningsreglerna för viltskador (yrkande 2). Den statliga ersättningen för viltskador förorsakade av säl bör ses över. De värst drabbade fiskarna får med nuvarande system den lägsta ersättningen, eftersom den baseras på bruttointäkterna från fisket och inte på de faktiska skadorna.

Enligt motion 1998/99:MJ908 (v) bör riksdagen hos regeringen begära en utredning av om det finns anledning att återinföra en bestämmelse i jaktstadgan om rätt till ersättning vid skada orsakad av björn. I dag finns människor som blivit skadade och invalidiserade för livet efter närkontakt med björn. I normalfallet skall det svenska socialförsäkringssystemet träda in vid invaliditet. När det gäller skador orsakade av björn har det tidigare i 16 § jaktstadgan funnits en bestämmelse om rätt till ersättning vid skada. Bestämmelsen upphävdes av regeringen år 1981.

I motion 1998/99:MJ916 (s) anförts om sälskadeersättning att den har frysts till 1993 års anslagsnivå och uppgår till 6,6 miljoner kronor (yrkande 2). Diskrepansen mellan ersättningsbehov och faktisk ersättningsnivå ökar.

Enligt motion 1999/2000:MJ918 (c, fp) bör djurägaren ersättas för skador som varg orsakar på tamboskap och husdjur (yrkande 4). Den enskilde skall inte behöva drabbas av höga försäkringspremier på grund av att det finns rovdjur där hundar och tamboskap vistas.

Enligt motion 1999/2000:MJ919 (c) bör ett väl definierat ersättningssystem omfatta alla olika djur, såväl tamboskap som jakthundar och även inne-

Utskottets överväganden

När det gäller ersättning för skador av säl stadgas i 16 § viltskadekungörelsen (SNFS 1996:4, ändrad NFS 1999:11) att ersättning lämnas för skada som orsakats av säl endast till licensierad yrkesfiskare. Ersättning beräknas på det sätt som länsstyrelsen särskilt beslutar.

Utskottet anförde i februari 2000 (bet. 1999/2000:MJU8 s. 19) att regler om ersättning för de skador som orsakas av vilt finns i 29 a § jaktförordningen (1998:905). Av bestämmelsen framgår att ersättning får i mån av tillgång på medel lämnas av statsmedel om det är uppenbart oskäligt att den skadelidande själv svarar för den kostnad som skadan föranleder. Vidare framgår av bestämmelsen att Naturvårdsverket meddelar föreskrifter om sådan ersättning. Naturvårdsverket fördelar medel på samtliga länsstyrelser som beslutar om bidrag för att förebygga eller ersätta skada. Inriktningen är att viltskador så långt möjligt skall förebyggas. Under åren har såväl skador av säl som annat vilt ökat som följd av ökande populationer. Med anledning härav har riksdagen, för budgetåret 2000, beslutat att engångsvis anvisa ytterligare 7 miljoner kronor på anslaget för viltskadeersättning (bet. 1999/2000:MJU2 s. 47, rskr. 1999/2000:91 och 1999/2000:92).

I 2000 års ekonomiska vårproposition (1999/2000:100 s. 190) föreslås att anslaget D 2 Ersättningar för viltskador m.m. ökas med ytterligare 8 miljoner kronor till 71 miljoner kronor under en treårsperiod. Utskottet har i yttrande till finansutskottet tillstyrkt förstärkningen (1999/2000:MJU3y). Motion 1998/99: MJ916 (s) yrkande 2 är med det anförda i huvudsak tillgodosedd och bör lämnas utan vidare åtgärd. Även motion 1998/99: MJ901 (m) yrkande 2 föreslås med det anförda lämnas utan vidare åtgärd.

Föreskrifter om ersättning för skada på hund finns i 13 § viltskadekungörelsen (SNFS 1996:4, NFS 1999:11). Ersättning för tamdjur utgår med ett på visst sätt beräknat skadevärde. För skadad eller dödad hund utgår ersättning med vissa angivna belopp samt för veterinärvård. Ersättning för veterinärvård utgår för oförsäkrad hund. Motionerna 1999/2000: MJ918 (c, fp) yrkande 4 och 1999/2000: MJ919 (c) yrkande 2 avstyrks.

I betänkandet Sammanhållen rovdjurspolitik (SOU 1999:146 s. 206) anfördes att det kan inte uteslutas att ett rovdjur, främst björn, under olyckliga omständigheter angriper och skadar eller dödar en människa. För att minska riskerna för sådana olyckor bör man försöka förhindra att rovdjuren etablerar sig, eller i varje fall minska antalet individer, i områden där riskerna är som störst. I betänkandet anfördes vidare att Naturvårdsverket och länsstyrelserna också har ett ansvar för att allmänheten får information om hur man skall uppträda vid ett möte med björn och andra rovdjur. Utskottet anser att det är naturligt att frågan om ersättning vid skada orsakad av björn uppmärksammas i den fortsatta beredningen av ärendet i Regeringskansliet. Motion 1998/99: MJ908 (v) bör i avvaktan på den fortsatta beredningen av betänkandet lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet hemställer

1. beträffande *förslag om jaktens administration m.m.*

att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ922 yrkande 1,

2. beträffande *förutsättningar för bildande av viltvårdsområden m.m.*

att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ25 yrkande 1, 1999/2000:MJ31 yrkande 1 och 1999/2000:MJ33 yrkande 2 och med avslag på motionerna 1999/2000:MJ25 yrkande 2 i motsvarande del, 1999/2000:MJ26 yrkande 1, 1999/2000:MJ29, 1999/2000: MJ32 yrkande 1, 1999/2000:MJ33 yrkande 1 i motsvarande del och 1999/2000:MJ34 yrkande 3,

dels avslår regeringens förslag till lag om viltvårdsområden såvitt avser 7 och 26 §§ samt punkt 3 i övergångsbestämmelserna,

dels antar regeringens förslag till lag om viltvårdsområden såvitt avser 3, 8, 17, 18, 21–25, 27, 28, 31, 37 och 39 §§ samt övergångsbestämmelserna med den ändringen att de angivna paragraferna och övergångsbestämmelserna erhåller den i bilaga 4 som utskottets förslag betecknade lydelsen,

res. 1 (m)

res. 2 (kd) - delvis

res. 3 (mp, fp)

3. beträffande *utredning om äganderätten*

att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ26 yrkande 2,

res. 2 (kd) - delvis

4. beträffande *viltvårdsområdesföreningens beslutsbefogenheter*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ32 yrkande 2,

5. beträffande *krav på tillstånd för avtal om jakträttsupplåtelse*
att riksdagen med avslag på motion 1999/2000:MJ24 yrkande 1 antar regeringens förslag till lag om viltvårdsområden såvitt avser 29 § med den ändringen att paragrafen skall betecknas 27 §,

res. 4 (fp)

6. beträffande *uteslutning av fastighet*

att riksdagen med avslag på motion 1999/2000:MJ26 yrkande 4 antar regeringens förslag till lag om viltvårdsområden såvitt avser 35 § med den ändringen att paragrafen skall betecknas 33 §,

res. 5 (kd, c)

7. beträffande *majoritetskravet vid upplösande av viltvårdsområde m.m.*

att riksdagen med avslag på motionerna 1999/2000:MJ25 yrkande 2 i motsvarande del, 1999/2000:MJ26 yrkande 3, 1999/2000:MJ28 samt 1999/2000:MJ33 yrkande 1 i motsvarande del och yrkande 3 antar regeringens förslag till lag om viltvårdsområden såvitt avser 36 § med den ändringen att paragrafen erhåller den i bilaga 4 som utskottets förslag betecknade lydelsen,

res. 6 (kd)

8. beträffande *omnumrering av vissa paragrafer i förslaget till lag om viltvårdsområden*

att riksdagen under förutsättning av bifall till utskottets hemställan i momenten 2 och 5–7 beslutar att 9–16, 19, 20, 30, 32–34, 38 och 40 §§ i regeringens förslag till lag om viltvårdsområden skall betecknas 8–15, 18, 19, 28, 30–32, 36 och 38 §§,

9. beträffande *förslaget till lag om viltvårdsområden i övrigt*

att riksdagen antar regeringens förslag till lag om viltvårdsområden i de delar som inte omfattas av utskottets hemställan ovan,

10. beträffande *propositionens lagförslag i övrigt*

att riksdagen antar regeringens förslag till

- a) lag om ändring i jaktlagen (1987:259),
- b) lag om ändring i lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder,
- c) lag om ändring i rennäringslagen (1971:437),
- d) lag om ändring i lagen (1904:48 s. 1) om samäganderätt,
- e) lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),

11. beträffande *ändring i bokföringslagen*

att riksdagen antar det av utskottet i bilaga 4 framlagda förslaget till lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078),

12. beträffande *utvärdering av lagen om viltvårdsområden*

att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ33 yrkande 4,

13. beträffande *begreppet faunavård*

att riksdagen avslår motion 1998/99:MJ910 yrkande 4,

14. beträffande *jaktkorts- och jägarexamensregistren*

att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ31 yrkande 2,

res. 7 (c)

15. beträffande *Svenska Jägareförbundets uppdrag att leda delar av viltvården och jakten*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ23 yrkande 1, 1999/2000:MJ24 yrkande 2, 1999/2000:MJ26 yrkande 5, 1999/2000: MJ27 yrkande 1, 1999/2000:MJ30 yrkande 1 och 1999/2000:MJ32 yrkande 3,

res. 8 (kd, fp)

16. beträffande *styrningen av det allmänna uppdraget*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ24 yrkande 3, 1999/2000:MJ31 yrkande 4 och 1999/2000:MJ34 yrkande 1,

res. 9 (m, c, fp)

17. beträffande *faunaråd*

att riksdagen avslår motionerna 1998/99:MJ762 och 1999/2000: MJ702,

res. 10 (mp)

18. beträffande *bidrag till jägarorganisationerna*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ23 yrkande 2, 1999/2000:MJ26 yrkande 6, 1999/2000:MJ27 yrkande 2 och 1999/2000:MJ30 yrkande 2,

res. 11 (kd)

19. beträffande *viltforskning*

- att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ31 yrkande 3,
res. 12 (c)
20. beträffande *användning av medel*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ34 yrkande 4,
res. 13 (m, c)
21. beträffande *länsviltmynderna*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ24 yrkande 4,
1999/2000:MJ31 yrkande 5 och 1999/2000:MJ34 yrkande 2,
res. 14 (m, c, fp)
22. beträffande *tillgången på jaktmark*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ31 yrkande 8,
23. beträffande *jakt på allmänt vatten*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:M31 yrkande 6,
24. beträffande *samlad redovisning av jaktfrågor*
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet
anfört,
25. beträffande *balans mellan vildlevande arter*
att riksdagen avslår motionerna 1998/99:MJ406 yrkande 4 och
1998/99:MJ711 i motsvarande delar,
26. beträffande *skyddsåtgärder mot skarv*
att riksdagen avslår motionerna 1998/99:MJ410 yrkande 6,
1998/99:MJ711 i motsvarande del, 1998/99:MJ905 yrkande 1,
1999/2000:MJ903 yrkande 1, 1999/2000:MJ914 yrkande 2 och
1999/2000:N385 yrkande 3 i motsvarande del,
res. 15 (m, kd, c) - delvis
27. beträffande *allmän jakt på skarv*
att riksdagen avslår motionerna 1998/99:MJ406 yrkande 4 i motsva-
rande del, 1998/99:MJ905 yrkande 2, 1998/99:MJ912, 1999/2000:
MJ409 yrkande 3, 1999/2000:MJ903 yrkande 2, 1999/2000:MJ914
yrkande 1 och 1999/2000:MJ923 yrkande 3,
res. 15 (m, kd, c) - delvis
28. beträffande *jakt på säl*
att riksdagen med anledning av motionerna 1998/99:MJ406 yrkande 4
i motsvarande del, 1998/99:MJ410 yrkande 5, 1998/99:MJ711 i mot-
svarande del, 1998/99:MJ901 yrkande 1, 1998/99:MJ906, 1998/99:
MJ907, 1998/99:MJ915, 1998/99:MJ916 yrkande 1, 1999/2000:
MJ410 yrkande 5, 1999/2000:MJ904, 1999/2000:MJ907, 1999/2000:
MJ910, 1999/2000:MJ913, 1999/2000:MJ917, 1999/2000:MJ921,
1999/2000:MJ923 yrkande 4, 1999/2000:N385 yrkande 3 i motsva-
rande del och med avslag på motion 1999/2000:MJ906 yrkande 1 som
sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
res. 16 (v)
res. 17 (mp)
29. beträffande *utvidgning av sälskyddsområden*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ906 yrkande 3,
30. beträffande *fångst och jakt med levande lockbete i bur*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ916,
31. beträffande *skyddsjakt under häckningstid*

- att riksdagen avslår motion 1998/99: MJ914,
32. beträffande *jakttid för ripa*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ912 yrkande 1,
33. beträffande *jakt på sjöfågel under vårsträcket*
att riksdagen avslår motion 1998/99: MJ913,
34. beträffande *jakt på enkelbeckasin*
att riksdagen avslår motionerna 1998/99: MJ902 och 1999/2000: MJ902,
35. beträffande *fredning av dykänder i häckningsområden*
att riksdagen avslår motion 1998/99: MJ909,
36. beträffande *fredning av skedand och stjärtand*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ908,
37. beträffande *ekologiskt anpassad jakt på ripa m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 1998/99: MJ910 yrkande 3 och 1999/2000: MJ912 yrkandena 2 och 3,
38. beträffande *jakt på morkulla*
att riksdagen avslår motion 1998/99: MJ903,
39. beträffande *grytjakt på grävling*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ911,
40. beträffande *jakt på rådjur med hagelvapen*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ915,
res. 18 (mp)
41. beträffande *ny älgförvaltning*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ31 yrkande 7,
42. beträffande *viltskador*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ306 yrkande 3
res. 19 (m)
43. beträffande *utvärdering av älgjakten*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ922 yrkande 2,
44. beträffande *jakttiden på mindre markområden*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ922 yrkande 3,
res. 20 (kd)
45. beträffande *mål för rovdjursförvaltningen*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ923 yrkande 1,
res. 21 (c)
46. beträffande *nordiskt samarbete i rovdjursfrågor*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000: MJ769 och 1999/2000: MJ901,
47. beträffande *licensjakt på varg*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ918 yrkande 3,

48. beträffande *decentraliserad rovdjursförvaltning*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ919 yrkande 1 och
1999/2000:MJ923 yrkande 2,

res. 22 (c)

49. beträffande *konflikter beträffande rovdjursförvaltningen*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ920,

50. beträffande *skydds jakt på varg*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ918 yrkande 1,

51. beträffande *skydds jakt utan föregående beslut av myndighet*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ918 yrkande 2,

res. 23 (m, kd, c)

52. beträffande *minimistraff för grovt jaktbrott*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ909,

res. 24 (mp)

53. beträffande *upplåtelsesystem för småviltsjakt ovan odlingsgrän-
sen och i renbetesfjällen*
att riksdagen avslår motionerna 1998/99:MJ910 yrkandena 1 och 2
samt 1998/99:MJ911,

res. 25 (mp)

54. beträffande *översyn av småviltsjakten ovan odlingsgränsen och i
renbetesfjällen*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ905,

55. beträffande *sälskadeersättningens storlek*
att riksdagen avslår motion 1998/99:MJ916 yrkande 2,

56. beträffande *översyn av ersättningsreglerna för skador av säl*
att riksdagen avslår motion 1998/99:MJ901 yrkande 2,

57. beträffande *ersättning till djurägare för skador på tamboskap
och husdjur*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ918 yrkande 4 och
1999/2000:MJ919 yrkande 2,

res. 26 (m, kd, c)

58. beträffande *ersättning vid skada orsakad av björn*
att riksdagen avslår motion 1998/99:MJ908.

Stockholm den 23 maj 2000

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Dan Ericsson

I beslutet har deltagit: Dan Ericsson (kd), Sinikka Bohlin (s), Kaj Larsson (s),
Maggi Mikaelsson (v), Alf Eriksson (s), Carl G Nilsson (m), Ingemar Josefs-
son (s), Ann-Kristine Johansson (s), Kjell-Erik Karlsson (v), Caroline Hag-
ström (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Gudrun Lindvall (mp), Eskil
Erlandsson (c), Harald Nordlund (fp), Michael Hagberg (s), Lars Lindblad
(m) och Anders G Högmark (m).

1. Förutsättningar för bildande av viltvårdsområden m.m. (mom. 2)

Carl G Nilsson (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Anders G Högmark (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Utskottet delar" och på s. 15 slutar med "motsvarande delar" bort ha följande lydelse:

Regeringens förslag i propositionen Jaktens villkor går generellt i rätt riktning men har i vissa avseenden betydande brister. Villkoren för bildande av viltvårdsområden skärps något, men fortfarande finns inslag av tvångsanslutning. Förslaget ger möjlighet till betydande ingrepp i ägande- och förfoganderätten för berörda medborgare. Lagrådet har dessutom i sitt yttrande till regeringen anmält tveksamhet när det gäller grundlagsenligheten av att överlämna till en viltvårdsområdesförening att utforma stadgebestämmelser som får karaktär av bindande rättsregler för de berörda fastighetsägarna. Det finns också skäl att understryka att regleringen av t.ex. älgjakt regleras i annan ordning, bl.a. baserad på fastigheternas arealstorlek.

Utskottet anser att de föreslagna reglerna för bildande av viltvårdsområde bör ändras så att det fordras enighet från berörda markägare för att få bilda ett viltvårdsområde. Ett sådant frivilligt bildande utgör enligt utskottets bedömning en garanti för att såväl det framtida viltvårdsarbetet som jaktutövandet kommer att fungera väl. Erfarenheter från verksamheten i såväl jaktvårdsområden som fiskevårdsområden som bildats på detta sätt är enligt vad utskottet erfarit mycket goda. Regeringen bör utarbeta ett nytt förslag med detta innehåll. Detta bör riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ32 (m) yrkande 1 och 1999/2000:MJ34 (m) yrkande 3 som sin mening ge regeringen till känna. Utskottet avstyrker motionerna 1999/2000:MJ25 (v) yrkande 1 och yrkande 2 i motsvarande del, 1999/2000:MJ26 (kd) yrkande 1, 1999/2000:MJ29 (fp), 1999/2000:MJ31 (c) yrkande 1 och 1999/2000:MJ33 (s) yrkande 1 i motsvarande del samt regeringens förslag till lag om viltvårdsområden i dessa delar.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *förutsättningar för bildande av viltvårdsområden m.m.*

att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ32 yrkande 1 och 1999/2000:MJ34 yrkande 3 och med avslag på motionerna 1999/2000:MJ25 yrkande 1 och yrkande 2 i motsvarande del, 1999/2000:MJ26 yrkande 1, 1999/2000:MJ29, 1999/2000:MJ31 yrkande 1 och 1999/2000:MJ33 yrkande 1 i motsvarande del och yrkande 2 *dels* avslår regeringens förslag till lag om viltvårdsområden såvitt avser 7 och 8 §§, *dels* som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. Förutsättningar för bildande av viltvårdsområden m.m. och utredning om äganderätten (mom. 2 och 3)

1999/2000:MJU17

Dan Ericsson (kd) och Caroline Hagström (kd) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Regeringen anser" och på s. 15 slutar med "motsvarande delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att propositionen tar steg i rätt riktning för att stärka äganderätten och den enskildes möjligheter i de nya viltvårdsområdena, men det finns ännu en del att önska. Regeringen anför i propositionens förslag om tvångssammanslutning för samordning av viltvården att de föreslagna kraven skall gälla oavsett om fastighetsägarna är överens om att bilda området eller inte.

Detta synsätt hör enligt utskottets uppfattning inte hemma i en modern rättsstat. Utskottet anser att utgångspunkten bör vara att det är på frivillig grund som man sluter sig samman för att samordna viltvården. Om man därefter finner skäl för tvång bör det alltid innebära ett undantag som förutsätter särskild argumentation. Utskottet delar uppfattningen att majoritetskravet för att bilda ett viltvårdsområde bör höjas.

Utskottet tillstyrker tills vidare regeringens förslag, men anser principiellt att frivillighet bör vara bärande element för samordning av viltvården. Enighet bör därför krävas för att bilda ett viltvårdsområde.

Utskottet anser att regeringen bör utreda förutsättningarna för att stärka äganderätten ytterligare, vilket således innebär att det skall vara frivilligt att bilda viltvårdsområden och att deltagarna bör vara överens. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett nytt förslag. Detta bör riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ26 (kd) yrkandena 1 och 2 som sin mening ge regeringen till känna. Utskottet föreslår att riksdagen med avslag på motionerna 1999/2000:MJ25 (v) yrkande 1 och yrkande 2 i motsvarande del, 1999/2000:MJ29 (fp), 1999/2000:MJ31 (c) yrkande 1, 1999/2000:MJ32 (m) yrkande 1, 1999/2000:MJ33 (s) yrkande 1 i motsvarande del och yrkande 2 samt 1999/2000:MJ34 (m) yrkande 3 antar regeringens förslag till lag om viltvårdsområden i dessa delar.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *förutsättningar för bildande av viltvårdsområden m.m.*

att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ26 yrkande 1 och med avslag på motionerna 1999/2000:MJ25 yrkande 1 och yrkande 2 i motsvarande del, 1999/2000:MJ29, 1999/2000:MJ31 yrkande 1, 1999/2000:MJ32 yrkande 1 och 1999/2000:MJ33 yrkande 1 i motsvarande del och yrkande 2 samt motion 1999/2000:MJ34 yrkande 3, *dels* antar regeringens förslag till lag om viltvårdsområden såvitt avser 3, 7, 8, 17, 18, 21–28, 31, 37 och 39 §§ samt övergångsbestämmelserna, *dels* som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *utredning om äganderätten*

3. Förutsättningar för bildande av viltvårdsområden m.m. (mom. 2)

Gudrun Lindvall (mp) och Harald Nordlund (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Regeringen anser" och på s. 14 slutar med "Motion 1999/2000: MJ26 (kd) yrkande 2 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att regeringens bedömning i proposition 1999/2000:73 Jak- tens villkor är väl avvägd och motiverad såvitt gäller förslagen om vilt- vårdsområden och för vilka arter sådana får bildas. Utskottet instämmer därför i regeringens förslag att ett viltvårdsområde skall kunna inrättas endast om samordningen inom området avser något av viltslagen älg, kron- hjort, dovhjort, rådjur, vildsvin, björn, järv, lo eller varg. En tvångslagstift- ning om viltvården förutsätter att det finns ett väl underbyggt och ett av starka allmänna intressen motiverat behov av att tillhandahålla en lagreglerad samordning över fastighetsgränserna. Det finns därför skäl att särskilja de olika viltarterna.

Samordning av småviltsjakten behövs enligt utskottets uppfattning inte för viltvården och tvångslagstiftning är därför inte motiverad. Som anförs i propositionen är förhållandena för småviltet annorlunda än för de ovan nämnda viltarterna. Bestånden av småvilt påverkas oftast inte av jakten. Inom områden där jakt inte förekommer är småviltsbestånden normalt inte större än inom områden där jakt äger rum. Annan dödlighet än jakt och de stora reproduktionstalen spelar större roll. Under normala förhållanden bör en ändamålsenlig viltvård kunna ske utan samordning över fastighetsgrän- serna.

I Lagrådets yttrande över småviltsjakten och vad som kan anses vara ange- läget allmänt intresse anförs att begreppet inte bör ges en uttunnad innebörd. Lagrådet konstaterar att den argumentation som regeringen framför i propo- sitionen vad avser avvägning mellan vad som kan anses vara angeläget all- mänt intresse och tvångssammanslutning som en samordning över fastig- hetsgränserna av jakten är framstår som övertygande. Utskottet delar Lagrå- dets bedömning.

Utskottet delar i övrigt regeringens bedömning att bildandet av viltvårds- området dessutom skall främja vården av det berörda viltslaget och vara lämpligt med hänsyn till områdets belägenhet och omfång samt viltstammen. Kraven gäller oavsett om fastighetsägarna är överens om att bilda området eller inte.

Utskottet föreslår att riksdagen med avslag på motionerna 1999/2000: MJ25 (v) yrkande 1 och yrkande 2 i motsvarande del, 1999/2000: MJ26 (kd) yrkande 1, 1999/2000: MJ29 (fp), 1999/2000: MJ31 (c) yrkande 1, 1999/2000: MJ32 (m) yrkande 1, 1999/2000: MJ33 (s) yrkande 1 i motsvarande del och yrkande 2 samt 1999/2000: MJ34 (m) yrkande 3 antar regeringens förslag till lag om viltvårdsområden i nu aktuella delar.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *förutsättningar för bildande av viltvårdsområden m.m.*

att riksdagen med avslag på motionerna 1999/2000:MJ25 yrkande 1 och yrkande 2 i motsvarande del, 1999/2000:MJ26 yrkande 1, 1999/2000:MJ29, 1999/2000:MJ31 yrkande 1, 1999/2000:MJ32 yrkande 1, 1999/2000:MJ33 yrkande 1 i motsvarande del och yrkande 2 samt motion 1999/2000:MJ34 yrkande 3 antar regeringens förslag till lag om viltvårdsområden såvitt avser 3, 7, 8, 17, 18, 21–28, 31, 37 och 39 §§ samt övergångsbestämmelserna,

4. Krav på tillstånd för avtal om jakträttsupplåtelse (mom. 5)

Harald Nordlund (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 17 börjar med ”Utskottet kan” och slutar med ”motion 1999/2000:MJ24 (fp) yrkande 1” bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i vad som framförts i motion 1999/2000:MJ24 (fp) yrkande 1 att om inskränkningarna i rätten att avtala om jakträttsupplåtelse slopas kan det leda till att markägare som inte själva utnyttjar sin mark i större utsträckning än i dag kan förmås att upplåta jakten på sin mark åt andra. De regler som föreslagits av regeringen kan också utgöra en grund för osämja om föreningen nekar en fastighetsägare att upplåta sin mark samtidigt som föreningen själv kan upplåta jakt till en utomstående. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett nytt förslag i denna del. Detta bör riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ24 (fp) yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna. Utskottet avstyrker regeringens förslag till lag om viltvårdsområden i den nu aktuella delen.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *krav på tillstånd för avtal om jakträttsupplåtelse* att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ24 yrkande 1 *dels* avslår regeringens förslag till lag om viltvårdsområden såvitt avser 29 §, *dels* som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. Uteslutning av fastighet (mom. 6)

Dan Ericsson (kd), Caroline Hagström (kd) och Eskil Erlandsson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 19 börjar med ”Enligt utredningens” och slutar med ”motion 1999/2000:MJ26 (kd) yrkande 4” bort ha följande lydelse:

Enligt utredningens förslag skulle det alltid vara möjligt att utesluta en fastighet om fastighetsägaren och viltvårdsområdesföreningen var överens i frågan. I denna fråga har propositionen frångått utredningsförslaget. Utskottet anser i likhet med utredningen att en fastighet skall kunna uteslutas om alla är överens. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett nytt förslag

i denna del. Detta bör riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ26 (kd) yrkande 4 som sin mening ge regeringen till känna. Regeringens förslag till lag om viltvårdsområden i den nu aktuella delen avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *uteslutning av fastighet*

att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ26 yrkande 4 *dels* avslår regeringens förslag till lag om viltvårdsområden såvitt avser 35 §, *dels* som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. Majoritetskravet vid upplösande av viltvårdsområde m.m. (mom. 7)

Dan Ericsson (kd) och Caroline Hagström (kd) anför:

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 18 börjar med ”I likhet med” och slutar med ”MJ33 (s) yrkande 3 avstyrks” bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den av regeringen föreslagna tidsfristen för när ett viltvårdsområde får upplösas är ett steg i rätt riktning. Utskottet anser emellertid inte att det är tillräckligt. Det finns inga skäl för att ha en treårig tidsfrist i detta sammanhang. Utskottet anser att det bör vara möjligt att upplösa en viltvårdsområdesförening utan att invänta någon tidsfrist. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett nytt förslag i denna del. Detta bör riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ26 (kd) yrkande 3 som sin mening ge regeringen till känna. Utskottet föreslår att motionerna 1999/2000:MJ25 (v) yrkande 2 i motsvarande del, 1999/2000:MJ28 (v) samt 1999/2000:MJ33 (s) yrkande 1 i motsvarande del och yrkande 3 samt regeringens förslag till lag om viltvårdsområden i berörd del avslås.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *majoritetskravet vid upplösande av viltvårdsområde m.m.*

att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ26 yrkande 3 och med avslag på motionerna 1999/2000:MJ25 yrkande 2 i motsvarande del, 1999/2000:MJ28 samt 1999/2000:MJ33 yrkande 1 i motsvarande del och yrkande 3 avslår regeringens förslag till lag om viltvårdsområden såvitt avser 36 § samt som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

7. Jaktkorts- och jägarexamensregistren (mom. 14)

Eskil Erlandsson (c) anför:

Regeringen föreslår att jaktkorts- och jägarexamensregistren sekretessbeleggs och anför att det är naturligt att en myndighet har det formella ansvaret för registret. Centerpartiet förutsätter att kostnaderna i de olika registren inte blir högre än vad som är fallet i dag. Högre kostnader för administration slår

ofrånkomligen tillbaka på jägarna. Regeringen bör vidta åtgärder för att motverka denna utveckling.

1999/2000:MJU17

Jag anser att utskottets hemställan under 14 bort ha följande lydelse:

14. beträffande *jaktkorts- och jägarexamensregistren*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ31 yrkande 2
som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

8. Svenska Jägareförbundets uppdrag att leda delar av viltvården och jakten (mom. 15)

Dan Ericsson (kd), Caroline Hagström (kd) och Harald Nordlund (fp) anför:

Svenska Jägareförbundet är en organisation som har bildats av en viss intressegrupp. En sådan organisation bör inte samtidigt ha en ställning som påminner om en statlig myndighets. Det finns också åtskilliga andra organisationer som har synpunkter på jakt- och viltvård. Utanför kretsen finns flera frivilligorganisationer som fullgör administrativa uppgifter och då främst inom den praktiska viltvården. Dit hör de båda jägarorganisationerna, Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund, samt Naturskyddsföreningen och Sveriges Ornitologiska Förening.

Formuleringen om att Svenska Jägareförbundet skall ha ett allmänt uppdrag och ett huvudansvar för delar av viltvården och jakten kommer att medföra tolkningsproblem i olika avseenden. Vi anser att det vore bättre om man betonade samverkan mellan Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund. Dessa organisationer bör gemensamt ansvara för utbildning och information om viltvård och jakt.

Det bör framstå som en självklarhet att de båda jägarorganisationerna skall kunna fortsätta och vidareutveckla sin allmännyttiga verksamhet med viltvård, djurskydd och information till jägarna och allmänheten. Med kombination av samverkan och enskilda organisationsinsatser kan de båda förbunden nå större delen av landets jägare och markägare med bl.a. information och kursverksamhet.

Vi anser att utskottets hemställan under 15 bort ha följande lydelse:

15. beträffande *Svenska Jägareförbundets uppdrag att leda delar av viltvården och jakten*
att riksdagen med anledning motionerna 1999/2000:MJ23 yrkande 1, 1999/2000:MJ24 yrkande 2, 1999/2000:MJ26 yrkande 5, 1999/2000: MJ27 yrkande 1, 1999/2000:MJ30 yrkande 1 och 1999/2000:MJ32 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

9. Styrningen av det allmänna uppdraget (mom. 16)

Carl G Nilsson (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Eskil Erlandsson (c), Harald Nordlund (fp), Lars Lindblad (m) och Anders G Högmark (m) anför:

Vi avvisar förslaget att regeringen skall utse en styrelseledamot i de båda jägarorganisationernas styrelser. Att utse styrelserepresentanter i folkrörelse-

organisationer är ett system som staten av flera skäl lämnat i andra sammanhang, och vi ser inget skäl att återinföra detta beträffande jaktorganisationerna. Utvecklingen under 1990-talet har gått i den motsatta riktningen med större frihet och mindre styrning av folkrörelserna.

Vi vänder oss emot ett ökat politiskt inflytande över jakt- och viltvårdsfrågorna utöver de ramar lagstiftningen ger.

Vi anser att utskottets hemställan under 16 bort ha följande lydelse:

16. beträffande *styrningen av det allmänna uppdraget*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ24 yrkande 3, 1999/2000:MJ31 yrkande 4 och 1999/2000:MJ34 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

10. Faunaråd (mom. 17)

Gudrun Lindvall (mp) anför:

I dag bereds jaktfrågor i den s.k. jakttidsberedningen som avger yttrande till Naturvårdsverket inför regeringsbeslut. I jakttidsberedningen ingår såväl jägare som representanter för den ideella naturvården. Med dagens konstruktion av beredningen har dock Jägareförbundets styrelse sista ordet när det gäller de synpunkter som lämnas till Naturvårdsverket. Detta gör att den ideella naturvårdens synpunkter inte förs vidare till Naturvårdsverket om man har en annan uppfattning än Jägareförbundet.

Enligt min mening bör en jakttidsberedning med olika organisationer vara fristående utan koppling till någon organisation. Den kan då fungera som en naturlig samtalspartner för Naturvårdsverket i frågor som rör viltvård/förvaltande och jakt och alla organisationers synpunkter kan komma fram och ventileras. Därför bör ett faunaråd inrättas för detta ändamål.

Jag anser att utskottets hemställan under 17 bort ha följande lydelse:

17. beträffande *faunaråd*
att riksdagen med anledning av motionerna 1998/99:MJ762 och 1999/2000:MJ702 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

11. Bidrag till jägarorganisationerna (mom. 18)

Dan Ericsson (kd) och Caroline Hagström (kd) anför:

När det gäller bidrag till jägarorganisationerna anser vi att ett årligt bidrag bör utgå, lämpligen i form av ett stort grundbidrag och härutöver en del som är medlemsbaserat.

Vi anser att utskottets hemställan under 18 bort ha följande lydelse:

18. beträffande *bidrag till jägarorganisationerna*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ23 yrkande 2, 1999/2000:MJ26 yrkande 6, 1999/2000:MJ27 yrkande 2 och 1999/2000:MJ30 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

12. Viltforskning (mom. 19)

1999/2000:MJU17

Eskil Erlandsson (c) anför:

Enligt min mening är det viktigt att viltforskningen och viltövervakningen av de jaktbara arterna tillförs erforderliga resurser. Regelverken bör utformas så att viltövervakningen kan fortsätta med stöd av medel ur jaktvårdsfonden. Dagens ordning för viltforskning och viltövervakning infördes 1939 och den bör inte ändras. Den värdefulla kompetens som under åren byggts upp riskerar att gå förlorad om regeringens förslag realiserar.

Jag anser att utskottets hemställan under 19 bort ha följande lydelse:

19. beträffande *viltforskning*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ31 yrkande 3
som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

13. Användning av medel (mom. 20)

Carl G Nilsson (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Eskil Erlandsson (c), Lars Lindblad (m) och Anders G Högmark (m) anför:

Till jaktvårdsfonden inflyter – med nuvarande prisnivå på det statliga jaktkortet – ca 60 miljoner kronor per år. Dessa av jägarna inbetalade medel bör användas i jägarnas intresse. Regeringens förslag att ta medel ur jaktvårdsfonden för att finansiera statens arbete med direktiv och uppföljning är oacceptabelt. Kostnader som avser åtgärder av mer allmänt intresse bör enligt vår mening betalas av allmänna medel. Hit hör t.ex. rovdjursforskning och kostnader för uppspårning och omhändertagande av trafikskadat vilt.

Vi anser att utskottets hemställan under 20 bort ha följande lydelse:

20. beträffande *användning av medel*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ34 yrkande 4
som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

14. Länsviltmyndigheterna (mom. 21)

Carl G Nilsson (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Eskil Erlandsson (c), Harald Nordlund (fp), Lars Lindblad (m) och Anders G Högmark (m) anför:

Länsviltmyndigheterna är länsstyrelsernas rådgivande organ i frågor om viltvården och nämndens ledamöter representerar de areella näringarna, friluftsoch naturvårdsintresset samt trafiksäkerheten. Arbetet i nämnderna sköts på ett bra sätt och enligt vår mening finns det ingen anledning att utse politiska företrädare i dessa. Regeringens förslag i denna del bör avvisas.

Vi anser att utskottets hemställan under 21 bort ha följande lydelse:

21. beträffande *länsviltmyndigheterna*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ24 yrkande 4, 1999/2000:MJ31 yrkande 5 och 1999/2000:MJ34 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

15. Skyddsåtgärder mot skarv och allmän jakt på skarv (mom. 26 och 27)

1999/2000:MJU17

Dan Ericsson (kd), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Eskil Erlandsson (c), Lars Lindblad (m) och Anders G Högmark (m) anför:

De snabbt växande bestånden av skarv utgör ett problem för yrkesfisket på södra ostkusten. Skärgårdsbefolkningen måste ha möjligheter att hålla skarvbeståndet på en för fisket acceptabel nivå. Enligt vår mening bör regeringen skyndsamt vidta åtgärder som gör det möjligt att inte bara hejda den snabba ökningen utan också decimera den befintliga stammen. Skyddsjakten på storskarv bör utvidgas. Fram till år 1968 var det tillåtet att jaga skarv under hela året. Med tanke på att antalet skarvar ständigt ökar bör den skyddsstatus som gäller för skarv ändras så att allmän jakttid kan medges där traditionell skarvjakt tidigare bedrivits.

Vi anser att utskottets hemställan under 26 och 27 bort ha följande lydelse:

26. beträffande *skyddsåtgärder mot skarv*

att riksdagen med anledning av motionerna 1998/99: MJ410 yrkande 6, 1998/99: MJ711 i motsvarande del, 1998/99: MJ905 yrkande 1, 1999/2000: MJ903 yrkande 1, 1999/2000: MJ914 yrkande 2 och 1999/2000: N385 yrkande 3 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

27. beträffande *allmän jakt på skarv*

att riksdagen med anledning av motionerna 1998/99: MJ406 yrkande 4 i motsvarande del, 1998/99: MJ905 yrkande 2, 1998/99: MJ912, 1999/2000: MJ409 yrkande 3, 1999/2000: MJ903 yrkande 2, 1999/2000: MJ914 yrkande 1 och 1999/2000: MJ923 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

16. Jakt på säl (mom. 28)

Maggi Mikaelsson (v) och Kjell-Erik Karlsson (v) anför:

Vi delar utskottets uppfattning att regeringen bör ta ett övergripande ansvar för att motverka ekonomiska förluster och andra olägenheter för fiskenäringen. Vi anser emellertid att de möjligheter till skyddsjakt som Naturvårdsverket har i dag är tillräckliga. Regeringen bör därför tillse att Naturvårdsverket utnyttjar de möjligheter till skyddsjakt som finns. Naturvårdsverket kommer under innevarande år att slutföra arbetet med en förvaltningsplan för sälar. Det finns mot den bakgrunden inte skäl att öppna möjlighet för annan jakt än den skyddsjakt som Naturvårdsverket redan i dag kan besluta.

Vi anser att utskottets hemställan under 28 bort ha följande lydelse:

28. beträffande *jakt på säl*

att riksdagen med anledning av motionerna 1998/99: MJ410 yrkande 5, 1998/99: MJ901 yrkande 1, 1998/99: MJ915, 1998/99: MJ916 yrkande 1, 1999/2000: MJ410 yrkande 5, 1999/2000: MJ907, 1999/2000: MJ921, 1999/2000: N385 yrkande 3 i motsvarande del och

med avslag på motionerna 1998/99:MJ406 yrkande 4 i motsvarande del, 1998/99:MJ711 i motsvarande del, 1998/99:MJ906, 1998/99: MJ907, 1999/2000:MJ904, 1999/2000:MJ906 yrkande 1, 1999/2000: MJ910, 1999/2000:MJ913, 1999/2000:MJ917, 1999/2000:MJ923 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

17. Jakt på säl (mom. 28)

Gudrun Lindvall (mp) anför:

Populationerna av de sälar som finns runt de svenska kusterna är i dag en spillra av vad som en gång fanns. Vissa forskare menar att dagens populationer är cirka en tiondel av vad som fanns förr. Såväl gråsäl som vikare finns på Artdatabankens hotlista. Dessutom är miljöproblemen i Östersjön inte lösta. Eftersom sälar finns i toppen på näringspyramiden är de känsliga för gifter, som ju anrikas i toppkonsumenterna. Risker är uppenbara att situationer som den under 1960-talet, då många sälhonor blev sterila och många fick allvarliga missbildningar i inre organ och skelett av miljögifter, kan uppkomma igen.

Den försöksjakt som bedrevs under sommaren 1997 visade att det är svårt att jaga säl och att risken för skadeskjutning är stor. Under försöket avlossades skott mot 27 sälar. Endast 6 djur återfanns, trots att man tror sig ha dödat 16 stycken. Jakten blev hårt kritiserad och två sälforskare, som skulle följa upp försöken, hoppade av i protest. Vi anser att detta visar att en etiskt försvarbar jakt svårligen kan bedrivas på säl.

Intressekonflikten mellan säl och yrkesfiske måste dock lösas, men vi anser att konflikten skall lösas på ett annat sätt än genom jakt. Under år 2000 har anslaget till skadeersättning för annat än skador på ren förstärkts med 7 miljoner kronor till 25 miljoner kronor. Under åren 2001–2003 förstärks anslaget med ytterligare 8 miljoner kronor under en treårsperiod.

Värt att notera är också att under 1998, då sälstammen och störningarna mellan yrkesfisket och säl var stora, var också antalet laxar som vandrade in i älvarna rekordstort. Ett levande hav med större populationer av såväl fisk som säl är alltså biologiskt möjligt och skulle kunna ge utrymme för såväl det vilda som för fisket.

Vi anser att utskottets hemställan under 28 bort ha följande lydelse:

28. beträffande *jakt på säl*

att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ906 yrkande 1 och med avslag på motionerna 1998/99:MJ406 yrkande 4 i motsvarande del, 1998/99:MJ410 yrkande 5, 1998/99:MJ711 i motsvarande del, 1998/99:MJ901 yrkande 1, 1998/99:MJ906, 1998/99:MJ907, 1998/99:MJ915, 1998/99:MJ916 yrkande 1, 1999/2000:MJ410 yrkande 5, 1999/2000:MJ904, 1999/2000:MJ907, 1999/2000:MJ910, 1999/2000:MJ913, 1999/2000:MJ917, 1999/2000:MJ921, 1999/2000: MJ923 yrkande 4 och 1999/2000:N385 yrkande 3 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

Gudrun Lindvall (mp) anför:

Vilka djur som skall jagas med hagel respektive kula har diskuterats bland jägare och också dödsorsaken vid hageljakt. Enligt uppgift i Svenska Jägareförbundets tidning Svensk Jakt dör djuren enbart om ett vitalt organ träffas av hagel. Djuren dör inte av allmän chock, vilket varit den tidigare uppfattningen. Vid undersökningar har det visat sig att många fåglar, t.ex. gäss, har hagel i kroppen från tidigare jakter och alltså utsatts för lidande. Att risken för skadeskjutning vid hageljakt är större ju större djuret är torde vara klart och många jägare menar att jakt med kula på rådjur vore att föredra. I flera länder, t.ex. Tyskland, tillåts inte rådjursjakt med annan ammunition än kula.

I dag skjuts ca 300 000 rådjur per år. Många av djuren skjuts med kula under smygjakt. Siffror för skadeskjutning vid de olika typerna av rådjursjakt är inte möjliga att få fram.

För att få erfarenheter anser jag att jakt med enbart kulvapen borde tillåtas på rådjur under någon eller några jaktsäsonger. En utvärdering under tiden kan visa fördelar och nackdelar och ligga som underlag för en bedömning för framtiden.

Jag anser att utskottets hemställan under 40 bort ha följande lydelse:

40. beträffande *jakt på rådjur med hagelvapen*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ915 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

19. Viltskador (mom. 42)

Carl G Nilsson (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Anders G Högmark (m) anför:

Trots de goda intentionerna med ett decentraliserat beslutsfattande och ett utökat ansvar för vården av viltet för markägarna genom de nyinrättade älgskötselområdena har en god balans mellan älgvård och skogsvård inte uppnåtts på alla ställen. Staten och myndigheterna måste agera på ett mer ansvarsfullt sätt än tidigare. Det är viktigt att skogsvårdsorganisationerna verkligen tar tag i problemet. En utredning bör tillsättas för att se över älgskötselområdena och eventuellt komma med förslag om sådana förändringar som främjar syftet med dessa områden. Samtidigt bör det lokala samrådet uppmärksammas.

Vi anser att utskottets hemställan under 42 bort ha följande lydelse:

42. beträffande *viltskador*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ306 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

Dan Ericsson (kd) och Caroline Hagström (kd) anför:

Jakttiden på licensområdena kan omfatta flera månader. I jämförelse härmed måste det anses vara skäligt att man på de mindre markerna åtminstone har fem dagar på sig att fälla det enda djur man har tillstånd att skjuta.

Vi anser att utskottets hemställan under 44 bort ha följande lydelse:

44. beträffande *jakttiden på mindre markområden*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ922 yrkande 3
som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

21. Mål för rovdjursförvaltningen (mom. 45)

Eskil Erlandsson (c) anför:

I fråga om den långsiktiga rovdjursförvaltningen bör det vara ett mål för det svenska samhället att ha livskraftiga stammar av björn, järv, lo och varg. Stammarna skall ha en sådan utbredning att arternas långsiktiga överlevnad i Sverige kan garanteras. När dessa grundläggande mål uppnåtts skall stammarnas numerär och utbredning genom jakt balanseras till nivåer som är acceptabla för lokalbefolkningen, de areella näringarna inklusive rennäringen samt de jägare som beskattar de viltstammar som de stora rovdjuren påverkar.

Jag anser att utskottets hemställan under 45 bort ha följande lydelse:

45. beträffande *mål för rovdjursförvaltningen*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ923 yrkande 1
som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

22. Decentraliserad rovdjursförvaltning (mom. 48)

Eskil Erlandsson (c) anför:

Enligt min mening finns det ett behov av en decentraliserad förvaltning av rovdjursstammarna med jakt som baseras på biologisk grund. När stammarna av de stora rovdjuren nått en sådan utbredning och numerär att deras långsiktiga överlevnad kan garanteras bör de betraktas som jaktbara viltarter. Sådan jakt bör bedrivas som licensjakt och avlysningsjakt och beslut om jakt bör fattas på länsnivå.

Jag anser att utskottets hemställan under 48 bort ha följande lydelse:

48. beträffande *decentraliserad rovdjursförvaltning*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ919 yrkande 1 och 1999/2000:MJ923 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

23. Skyddsjakt utan föregående beslut av myndighet (mom. 51)

1999/2000:MJU17

Dan Ericsson (kd), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Eskil Erlandsson (c), Lars Lindblad (m) och Anders G Högmark (m) anför:

Vi anser att rätten till nödvärn mot varg bör utvidgas och klart framgå av lagstiftningen. I dag krävs att angreppet skall ha påbörjats innan rätt att ingripa föreligger.

Vi anser att utskottets hemställan under 51 bort ha följande lydelse:

51. beträffande *skyddsjakt utan föregående beslut av myndighet* att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ918 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

24. Minimistraff för grovt jaktbrott (mom. 52)

Gudrun Lindvall (mp) anför:

Under de senaste åren har ett antal mycket uppmärksammade jaktbrott uppdragats. Det gäller olaga jakt på järv och björn. I ett fall jagades järv med skoter mycket länge, kördes fast under skotern och slogs ihjäl med yxa. I ett annat fall förföljdes en björnhona med två ungar med skoter under två mil för att, då de inte orkade fly längre, skjutas och halshuggas. I båda fallen dömdes till grovt jaktbrott, i det första fallet till 3 månaders och i det andra fallet till 4 månaders fängelse. I dag är straffet för jaktbrott böter eller fängelse i högst 6 månader och för grovt jaktbrott fängelse i högst 2 år. I inget av fallen har straffen ens varit vad som kan dömas ut för jaktbrott som inte är grovt, trots att arten som jagats varit hotad (järv i klass EN, starkt hotad, endangered, och björn i klass VU, sårbar, vulnerable), att motordrivet forskaffningsmedel använts och att tillvägagångssättet varit grymt. Det behövs enligt Miljöpartiets uppfattning ett minimistraff för grovt jaktbrott.

Enligt min mening bör 44 § jaktlagen (1987:905) ändras. Straffet för grovt jaktbrott bör skärpas så att 6 månader blir det lägsta straff som kan dömas ut.

Jag anser att utskottets hemställan under 52 bort ha följande lydelse:

52. beträffande *minimistraff för grovt jaktbrott* att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ909 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

25. Upplåtelsesystem för småviltsjakt ovan odlingsgränsen och i renbetesfjällen (mom. 53)

Gudrun Lindvall (mp) anför:

Enligt min mening bör regeringen snarast återkomma till riksdagen med förslag till ett nytt upplåtelsesystem för småviltsjakt ovan odlingsgränsen och i renbetesfjällen. Det är angeläget att hitta nya former för småviltsjakten, former som är ekologiskt hållbara, baserar sig beräkningar av rippopulationen och som framför allt smågnagarfattiga år tar hänsyn till de predatorer,

främst jaktfalk och i viss mån kungsörn, som är beroende av ripan. Jakten måste ta hänsyn både till naturskyddets intressen och jägarnas önskan att få jaga. Erfarenhet visar att ett för högt jakttryck kan ödelägga en rippopulation. I Miljöpartiets motion 1998/99: MJ910 framläggs ett förslag till en sådan jakt. Förslaget har ursprungligen tagits fram av Sveriges Ornitologiska Förening (SOF) i samråd med forskare och jägare.

Den förändring som gjorts i 3 § rennäringsförordningen säger att jakt på statens mark skall upplåtas endast till människor boende i Sverige. Det innebär inte att de länsstyrelser, som administrerar jakten inte får upplåta jakt även till andra. Ändringen i paragrafen ger bara länsstyrelserna en möjlighet att inte göra detta. Enligt uppgift har länsstyrelsen i Jämtland valt att i år upplåta jakt under de 2 första veckorna enbart till boende i Sverige. Detta görs för att förhindra att för många norska jägare, vars ripjakt startar 2 veckor senare än den svenska, med duktiga hundar utövar ett för stort jakttryck på den svenska ripstammen. Bestämmelsen påverkar dock nödvändigtvis inte jakttrycket eftersom den inte reglerar jakten som sådan.

Jag anser att utskottets hemställan under 53 bort ha följande lydelse:

53. *beträffande upplåtelsesystem för småviltsjakt ovan odlingsgränsen och i renbetesfjällen*
att riksdagen med anledning av motion 1998/99: MJ910 yrkandena 1 och 2 samt med avslag på motion 1998/99: MJ911 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

26. Ersättning till djurägare för skador på tamboskap och husdjur (mom. 57)

Dan Ericsson (kd), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Eskil Erlandsson (c), Lars Lindblad (m) och Anders G Högmark (m) anför:

Enligt vår mening bör djurägaren ersättas för skador som varg orsakar på tamboskap och husdjur. Den enskilde skall inte behöva drabbas av höga försäkringspremier på grund av att det finns rovdjur där hundar och tamboskap vistas.

Vi anser att utskottets hemställan under 57 bort ha följande lydelse:

57. *beträffande ersättning till djurägare för skador på tamboskap och husdjur*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000: MJ918 yrkande 4 och med avslag på motion 1999/2000: MJ919 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

1. Utvärdering av älgjakten

Dan Ericsson (kd) och Caroline Hagström (kd) anför:

Ett område som inte berörts av utredningen Jaktens villkor (SOU 1997:91) och inte heller finns med i jaktpropositionen 1999/2000:73 är det system som finns för älgjakten. Sedan man i mitten på 1960-talet började införa särskild jakttid, dvs. licensjakt, för jakt på älg har systemet för älgjakten varit i ständig förändring. Motsättningarna kring hur älgjakten skall organiseras har stundtals varit mycket stora. Främst beroende på den uttalade målsättning som funnits i vissa kretsar att frånta markägare och jaktarrendatorer med små och medelstora marker rätten att fälla vuxen älg. Nu har riksdagen på senare år, trots de propåer som varit om annat, hållit fast vid principen att markägare med mindre arealer skall ha rätt att jaga vuxen älg. Och det är bra.

För framtiden och kommande diskussioner om hur älgjakten skall bedrivas är det nödvändigt med en ordentlig utvärdering av hur älgjakten fungerat och utvecklats i de olika system som funnits alltsedan 1965. En sådan utvärdering – i perspektiv av 30 års älgjakt – skulle exempelvis kunna ge ett underlag för att ta ställning till om den dominerande formen av jakt som nu bedrivs är den optimala för att få en bra älgstam. Då kan man få tydliga jämförelser över tiden av hur olika jaktformer påverkat älgstammens utveckling. En sådan utvärdering skulle också ta kål på myten om att det är de mindre jaktmarkerna som står för den stora avskjutningen. Tvärtom kommer det att visa sig att de mindre jaktmarkerna har trängts tillbaka så att de numera faller ett fåtal älgar i förhållande till de stora licensområdena. För framtiden kan det vara bra om en vetenskaplig och objektiv utvärdering av de olika jaktsystemen kan göras.

2. Vissa jaktfrågor

Maggi Mikaelsson (v) och Kjell-Erik Karlsson (v) anför:

Upplösande av viltvårdsområden

I motion 1999/2000:MJ28 föreslås skilda majoritetsregler för bildande respektive upplösande av viltvårdsområden. Motionären motiverar detta med att det inte bör vara alltför lätt för större markägare att upplösa fungerande viltvårdsområden. Frågan om olika majoritetskrav för bildande och upplösande av viltvårdsområden berörs inte i propositionen och vi har inte ansett att det är tillräckligt utrett vilka konsekvenser en sådan förändring skulle medföra. Motionen är därför avslagen. Vi menar dock att detta är en av de saker som regeringen bör pröva i samband med den uppföljning av den nya lagen som utskottet förutsätter att regeringen skall göra.

Grytjakt

Jordbruksverket har i en skrivelse till regeringen föreslagit att träning och prov för grythundar med levande djur i gryt eller konstgryt bör förbjudas.

Om detta innebär att grytjakt inte kan bedrivas på ett djurskyddsmässigt acceptabelt sätt bör även själva grytjakten förbjudas. Vi anser att så är fallet och förutsätter att regeringen, som nu äger frågan, kommer att fatta beslut som tillgodoser motionskravet. Vi har därför valt att inte reservera oss i detta betänkande.

Utskottet har, på förslag från Vänsterpartiet, begärt att regeringen skall återkomma till riksdagen med en samlad redovisning av vilka åtgärder man planerar i ett antal jaktfrågor. I det sammanhanget förutsätter vi att ett förbud för grytjakt aviserar.

Bland de frågor som utskottet pekat på som önskvärda att få redovisade är t.ex. frågan om nordisk samordning av jakttider, A- och B-licenser vid älgjakt, jaktfrågornas koppling till habitatdirektivet, populationsförändringar inom olika viltarter, jakten på statens mark ovan odlingsgränsen, dubbelregistreringen av privat jaktmark (renskötande samers rätt att jaga på privat mark) samt allmänningsslagsstiftningen och jakten m.m.

Vi har, med hänvisning till den redovisning som begärs, även avstått från att bifalla förslag om förbud mot fångst och jakt med levande lockbete, frågor om begränsning/förbud mot jakt på vissa sjöfåglar, jakttider för ripa och skydds jakt under häckningstid. De är alla viktiga frågor att bevaka för att skydda hotade arter och för att skapa ett regelverk kring jaktfrågorna som tillgodoser behovet av en ekologiskt hållbar och etiskt försvarbar jakt.

Ersättning vid skada orsakad av björn och övriga rovdjursfrågor

I en motion, 1998/99:MJ908 (v), begärs att riksdagen skall utreda om det finns anledning att återinföra en bestämmelse i jaktstadgan om rätt till ersättning vid skada orsakad av björn. I dag finns människor som blivit skadade och invaliderade för livet efter närtkontakt med björn. I normalfallet skall det svenska socialförsäkringssystemet träda in vid invaliditet. När det gäller skador orsakade av björn har det tidigare i 16 § jaktstadgan funnits en bestämmelse om rätt till ersättning vid skada. Bestämmelsen upphävdes av regeringen år 1981. Eftersom ett antal motioner i övrigt avstyrkts med anledning av att den s.k. Rovdjursutredningen just nu är på remiss och då utskottet ansett att det är naturligt att denna fråga uppmärksammas i den fortsatta beredningen har vi även här avstått från att reservera oss.

3. Frågor om jakttider och jaktmedel m.m.

Gudrun Lindvall (mp) anför:

Miljöpartiet anser att utskottets tillkännagivande att regeringen skall återkomma till riksdagen med en samlad redovisning över arbetet med jaktfrågor är lovvärt. Vi väljer därför att inte reservera oss till förmån för de motioner som berör frågor som återkommer i denna redovisning, men vill ändå anföra följande.

Skydds jakt

I dag tillåter svensk jaktlagstiftning att fåglars bon och ägg förstörs, helt emot EU:s fågeldirektiv. Det gäller kråka, skata, björktrast, gråsparv och

pilfink m.fl. Många fågelarter, t.ex. gråsparv, pilfink, björktrast, koltrast och stare, får också skjutas under häckningstid, trots att ungar då lämnas till en plågsam sväldöd i boet. Det kallas skyddsjakt. Det är också tillåtet att skjuta ekorre och hermelin under hela året, även då de kan ha små värnlösa ungar i boet, trots att framför allt hermelinen, som lever av sork och möss, har minskat kraftigt i antal. Även det kallas skyddsjakt. Vi ifrågasätter nödvändigheten av sådan skyddsjakt och framför allt om detta är etiskt försvarbart. Vad skall skyddas?

Motiven för att få bedriva skyddsjakt är mycket diffusa i lagstiftningen. Vad som är skada eller olägenhet anges inte, inte heller vad som skall tillgodoses i lantbruk eller viltvård. En art som är föremål för skyddsjakt är med andra ord fredlös. Det bisarra är att även en rödlistad art som grågås är föremål för skyddsjakt!

Miljöpartiet de gröna anser att en översyn och förändring av skyddsjakten är nödvändig. Dagens lagstiftning är otidsenlig och härrör från en tid då hänsyn inte togs vare sig till ekologisk kunskap, populationernas utveckling eller etiska överväganden. All jakt under häckningstid – som ju kan medföra att värnlösa ungar lämnas att dö – måste bort, liksom jakt på arter, där populationer minskat kraftigt liksom givetvis jakt på rödlistade arter. Dagens skyddsjakt strider också mot EU:s art- och habitatdirektiv och mot fågeldirektivet. Vi förutsätter att detta sker och redovisas i den skrivelse som skall komma och att de synpunkter som framförs i motion 1998/99: MJ914 (mp) då beaktas.

Jakttid på ripa

I motion 1999/2000: MJ912 (mp) anförs att jakttiden på ripa bör ändras. I Sverige startar jakten den 25 augusti. I Norge sker starten 14 dagar senare, den 10 september. Norges skäl att starta senare än Sverige är att ungarna inte är flygga redan i slutet av augusti alla år. Förhållandena är naturligtvis desamma i Sverige, vilket framförts från forskarhåll och från erfarna jägare. Vi anser att jakten i Sverige måste anpassas till förhållanden för ripan – inte som i dag – till starten för älgjakten. Jakten på ripa bör senareläggas till omkring mitten av september.

Jakten på enkelbeckasin

Enkelbeckasin är en art som haft en stark tillbakagång. I Sverige har arten minskat med 75 % sedan mitten av 1970-talet. Antalet häckande par av enkelbeckasin har minskat kraftigt under de senaste 20 åren i Sverige. Så sker även i andra länder. I södra och mellersta England har arten gått tillbaka sedan 1950-talet. Även i Holland, Belgien, Norge, Danmark, Tyskland och Litauen finns samma tillbakagång dokumenterad. Arten har också uppmärksamats i EU som en art som skall stå under särskild uppsikt.

Enkelbeckasinen är en liten fågel. Bortsett från den långa näbben är den stor som en stare och väger ca 100 gram. Den skjuts under flytten då den rastar i sankmarker och får jagas i hela landet från slutet av augusti till slutet av november, i de sydligaste länen till slutet av december. Enligt Jägareförbundets statistik sköts under jaktåret 1995/96 600 enkelbeckasiner.

I det förslag till nya jakttider, som Naturvårdsverket presenterade i april 1996, omnämns enkelbeckasinen som en art som flera remissinstanser vill skall undantas från jakt. Men jakten på enkelbeckasin finns kvar.

Enkelbeckasinen är nära släkt med dubbelbeckasinen, en rödlistad art som häckar i fjällen. Dubbelbeckasinen jagas naturligtvis inte, men arten är mycket svår att i fält skilja från enkelbeckasinen och blir troligen skjuten av misstag. I utvärderingen av småviltsjakten ovan odlingsgränsen, som överlämnades till departementet i april 1996, påtalas detta.

Jakten på enkelbeckasin kan i dag inte sägas vara långsiktigt hållbar. Vad än skälet till den kraftiga tillbakagången är måste det vara uppenbart för var och en att ett jakttryck knappast hjälper upp situationen. Skall enkelbeckasinen kunna bevaras i den svenska faunan för framtiden måste åtgärder till för att återskapa biotoper som gått förlorade, men för att arten skall ha en chans måste den fredas från jakt. I det här fallet måste talet om bevarande av biologisk mångfald leda till handling!

Jakt på stjärtand och skedand

Jakttider regleras i jaktförordningens bilaga 1. De andfåglar (Anantidae) som får skjutas i landet är: gräsand, kricka, bläsand, stjärtand, skedand, brunand, alfågel, sjöorre, knipa, storskrake, sothöna, vigg, ejder, svärta, småskrake, sädgås, bläsgås, grågås och kanadagås. Vi anser att all andjakt borde ses över och att en grundlig inventering av arternas populationer borde ske. Flera av ovan nämnda arter minskar i populationsstorlek och flera finns på Artdatabankens hotlistor. Två arter vill vi särskilt lyfta fram: stjärtand och skedand.

Stjärtanden är klassad som hotad och återfinns i Artdatabankens lista i kategori 4 Hänsynskrävande. Det finns mellan 1 000 och 2 000 häckande par i landet. I de övriga nordiska länderna är det bara Finland som har en större population, men i alla länderna sägs populationen vara minskande. Skedanden återfinns ännu inte i Artdatabankens hotlista, men är en art som minskar. För båda gäller allmän jakt under eftersommaren/hösten, olika för olika delar av landet.

I avskjutningsstatistiken, som tyvärr inte visat sig vara särskilt pålitlig, anges att ca 1 500 fåglar skjuts årligen.

Det skäl som anförs för jakten på dessa arter är att de är svåra att skilja från gräsanden, som är vanlig och klarar ett jakttryck. Detta måste dock ses som ett mycket dåligt skäl att ha jakt på stjärtand, som är klassad som en hotad art, och skedand, där populationen är så liten. Det måste naturligtvis vara ett krav för att få jaga ändrar att man klarar av att skilja arter åt. För många jägare finns inga problem att skilja arterna åt.

Miljöpartiet anser, vilket framförs i motion 1999/2000:MJ908, att det är dags att freda stjärtand och skedand och att regeringen bör ta det beslutet.

Ripjakten

I motion 1998/99:MJ910 och i motion 1999/2000:MJ912 framför Miljöpartiet de gröna kritik mot dagens ripjakt, som vi inte anser vara ekologiskt hållbar. Vi anser att jakten måste baseras på inventeringar av rippopulationerna. I motionerna framläggs förslag till en hållbar jakt. Förslaget har tagits

fram av Sveriges Ornitologiska Förening (SOF) i samråd med forskare och jägare. Förslaget syftar till en ekologiskt anpassad jakt, som tar hänsyn till de andra arter i fjällvärlden, som är beroende av ripan för sin existens. Dit hör fjällvråk, blå kärrhök, kungsörn, jaktfalk och fjällräv. Så här ser förslaget ut i korthet:

1. Jaktområdet skall vara högst 100 km².
2. Populationsuttaget genom jakt skall i ett enskilt jaktområde aldrig överstiga 20.
3. Permanent jaktfria områden måste finnas som refugier och referensområden.
4. Jakttrycket skall anpassas efter årets reproduktion hos riporna.
5. Biotopmanipulerande åtgärder som att fälla björkar, gödsla och bränna ris skall ej förekomma.
6. Rovdjursbekämpning skall normalt ej få förekomma.
7. Jaktstarten bör senareläggas till omkring mitten av september.
8. Jakten bör avslutas senast 31 januari.
9. ”Bag limit”, dvs. en begränsning av jaktuttaget så att varje jägare bara får skjuta ett visst antal fåglar per dag kan övervägas i vissa fall.
10. Fortlöpande årliga inventeringar av jagade arter och predatorer är nödvändiga både i områden där det jagas och i referensområden.

I dag diskuteras inte bara hur jakten skall bedrivas ovan odlingsgränsen utan även vem som skall administrera jakten. Eftersom den frågan bereds reserverar vi oss inte i detta betänkande, men förutsätter att ovan nämnda förslag, som tagits fram av initierade forskare och intresserade, beaktas inför den skrivelse, som riksdagen beställer av regeringen i betänkandet.

Fråga om småviltsjakt i regeringens proposition 1999/2000:73 Jaktens villkor

Sammanfattning

Med stöd av 4 kap. 10 § riksdagsordningen har miljö- och jordbruksutskottet den 27 april 2000 beslutat att yttrande av Lagrådet skall inhämtas över ett under utskottsbehandlingen och i vissa motioner framfört förslag om ändring av regeringens förslag till lag om viltvårdsområden.

Denna promemoria har på miljö- och jordbruksutskottets uppdrag utarbetats inom utskottets kansli. I promemorian redogörs för utskottets överväganden i fråga om småviltsjakten och hur frågan om småviltsjakten har behandlats i regeringens förslag till lag om viltvårdsområden. Utskottets förslag till lagtextändringar redovisas i slutet av promemorian.

Genomgången har skett mot bakgrund av den kritik mot förslaget i regeringens proposition 1999/2000:73 Jaktens villkor som framkommit i motioner och i den allmänna debatten. Ändringarna som föreslås i promemorian tillgodoser – om de genomförs – i betydande utsträckning de synpunkter som framförts.

I promemorian föreslås att den nya lagen om viltvårdsområden utformas så att det i princip skall vara möjligt att tvångsansluta fastigheter även i syfte att samordna jakten efter småvilt.

Bakgrund

Genom ett beslut den 17 november 1994 beslöt regeringen att tillkalla en särskild utredare för att överväga vilka åtgärder som behövs för att öka möjligheterna att jaga till rimliga priser och för att utvärdera besittningsskyddet vid upplåtelse av rätt till jakt. Även formerna för samverkan mellan markägare och jägare skulle ses över. Den statliga administrationen av jakten och rollfördelningen mellan myndigheter och jägarorganisationer skulle utvärderas. Utredningen, som antog namnet Utredningen om vissa jaktfrågor, överlämnade i juni 1997 betänkandet Jaktens villkor – en utredning om vissa jaktfrågor (SOU 1997:91). Betänkandet har remissbehandlats.

Regeringen behandlar i proposition 1999/2000:73 de förslag till ändringar i jaktlagen (1987:259) och lagen (1980:894) om jaktvårdsområden som behandlats i betänkandet. Dessutom behandlas frågan om vissa följdändringar i lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder, i rennärlagen (1971:437) och i lagen (1904:48 s. 1) om samäganderätt m.m. I propositionen ger regeringen även sin syn på utredningens förslag om administrationen av jakten och viltvården, tillgången på jaktmark, avgifter för upplåtelse av nyttjanderätt till jakt samt jakt på allmänt vatten.

Regeringen beslutade den 22 april 1999 att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om viltvårdsområden, ändringar i jaktlagen (1987:259), lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder samt i rennärlags-

lagen (1971:437). Lagrådets yttrande finns i propositionens bilaga 5. När det gäller förslaget till lag om viltvårdsområden har Lagrådet bl.a. uttalat en tvekan om grundlagsenligheten hos bestämmelserna om en viltvårdsområdesförenings stadgar och anfört att dessa borde föranleda ytterligare analys under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet. Frågan behandlas i avsnitt 4.5.1 i propositionen där regeringen ger uttryck för en uppfattning som i vissa avseenden avviker från Lagrådets. Synpunkter i övrigt från Lagrådet, som i allt väsentligt godtas av regeringen, tas upp i författningskommentarerna till förslaget till lag om viltvårdsområden.

Regeringen beslutade vidare den 3 februari 2000 att inhämta Lagrådets yttrande över det förslag om ändring i sekretesslagen (1980:100) som finns i propositionens bilaga 6. Lagrådets yttrande finns i propositionens bilaga 7.

Nu gällande lagstiftning

Bestämmelser om jaktvårdsområden finns i lagen (1980:894) om jaktvårdsområden. Enligt lagens 1 § kan två eller flera fastigheter eller delar av fastigheter sammanföras till ett jaktvårdsområde för att samordna jakten och viltvården och jakträttshavare inom detta bilda en jaktvårdsområdesförening. Samordningen av jakten och viltvården skall ske i syfte att främja jaktvården och jakträttshavarnas gemensamma intressen. Med jaktvård avses enligt förarbetena dels en ändamålsenlig och efter tillgången på vilt väl lämpad jakt, dels åtgärder för viltets skydd och förkovran (prop. 1979/80:180 s. 28).

Från lagens tillämpningsområde undantas i 2 § kronomark ovanför odlingsgränsen samt renbetesfjällen. På annan mark där samerna enligt rennärlingslagen (1971:437) har rätt att jaga får någon inskränkning inte ske i denna rätt genom bildande av jaktvårdsområden.

I de fall fastighetsägarna inte är eniga om att bilda ett jaktvårdsområde ger lagen en möjlighet till tvångsbildning genom majoritetsbeslut. Majoriteten skall utgöra minst två tredjedelar av antalet fastighetsägare och dessa skall äga minst hälften av den mark det är fråga om. För att ett jaktvårdsområde skall få bildas krävs att det är lämpligt med hänsyn till områdets belägenhet och omfattning, viltstammen samt förhållandena i övrigt (8 §). Beslut om bildande fattas av länsstyrelsen som i samband därmed skall fastställa stadgar för jaktvårdsområdesföreningen vad avser dels i vilken utsträckning jakten skall bedrivas gemensamt inom jaktvårdsområdet och grunderna i övrigt för jakten och viltvården, dels vilka riktlinjer i övrigt som skall gälla för föreningens verksamhet samt grunderna för bestämmande av avgifter till för-

eningen. Länsstyrelsen prövar också om lämplighetskravet i 8 § är uppfyllt. Vid lämplighetsprövningen skall såväl själva bildandet som stadgarnas innehåll prövas mot bakgrund av det i 1 § angivna ändamålet.

Frågan om bildande av ett jaktvårdsområde skall, enligt 16 § lagen om jaktvårdsområden, utredas vid förrättning under ledning av en förrättningsman, om det inte är uppenbart att förutsättningar för bildandet saknas. Länsstyrelsen får dock utan föregående förrättning besluta att bilda ett jaktvårdsområde, om alla fastighetsägare är överens om detta eller om förrättning annars inte anses nödvändig.

Beslutanderätten i fråga om jaktvårdsområdesföreningens angelägenheter tillkommer i första hand fastighetsägarna inom området. Dessa skall därför vara medlemmar i föreningen. Den som har nyttjanderätt till jakt inom området kan under vissa förutsättningar bli medlem och få rätt att rösta i vissa frågor. En förutsättning för medlemskap är att upplåtelsestiden för nyttjanderätten omfattar minst ett jaktår (3 §).

En jaktvårdsområdesförening har en mycket vidsträckt befogenhet att fatta beslut angående den jakt som bedrivs inom området. Denna rätt begränsas i princip endast av den prövning av stadgarnas innehåll som länsstyrelsen gör mot bakgrund av det i 1 § angivna ändamålet. En jaktvårdsområdesförening har också, enligt 10 § lagen om jaktvårdsområden, rätt att i stadgarna föreskriva att det skall krävas tillstånd för upplåtelse eller överlåtelse av jakträtt inom området. Vidare anges i nämnda lagrum att en jaktvårdsområdesförening får upplåta rätt till jakt som skall bedrivas gemensamt inom området om det finns föreskrifter om det i stadgarna. En jaktvårdsområdesförening får också, enligt 12 § lagen om jaktvårdsområden, bestämma att avgifter skall betalas för jakten inom jaktvårdsområdet och för villebråd som fälls.

Länsstyrelsen kan besluta att en jaktvårdsområdesförening skall upplösas. För ett sådant beslut fordras, enligt 26 § lagen om jaktvårdsområden, att flertalet av de röstande fastighetsägarna på en jaktstämma uttalat sig för en upplösning och att detta flertal antingen utgör mer än en tredjedel av antalet fastighetsägare eller äger mer än hälften av den mark som ingår i jaktvårdsområdet. Ett sådant beslut får dock inte meddelas innan tio år förflutit från det att beslutet om bildande av jaktvårdsområdet vann laga kraft. Vid upplösning av en jaktvårdsområdesförening gäller enligt 31 § lagen om jaktvårdsområden bestämmelsen i 62 § lagen om förvaltning av samfälligheter. Hänvisningen innebär att ett jaktvårdsområde inte får upplösas förrän områdets skulder har betalats eller medel som fordras för betalning har nedsatts hos länsstyrelsen. På ansökan av styrelsen för de jaktvårdsområdesföreningar som berörs kan länsstyrelsen, enligt 27 § lagen om jaktvårdsområden, besluta dels att föra samman flera jaktvårdsområden till ett jaktvårdsområde, dels att dela upp ett jaktvårdsområde i flera jaktvårdsområden. För sådan ombildning gäller villkoren för och förfarandet vid bildande av jaktvårdsområde. På ansökan av jaktvårdsområdesföreningens styrelse får länsstyrelsen vidare, enligt 28 §, besluta att en fastighet skall anslutas till jaktvårdsområdet. För sådan anslutning fordras medgivande av fastighetens ägare och, om fastigheten ingår i ett annat jaktvårdsområde, av jaktvårdsområdesföreningen för det området.

I 29 § lagen om jaktvårdsområden finns regler om uteslutning av fastighet ur jaktvårdsområdet. Länsstyrelsen får besluta att en fastighet skall uteslutas om fastigheten på grund av ändrad användning eller annars väsentligen saknar betydelse för jaktvården. Om fastighetsägarna och jaktvårdsområdesföreningen är ense om att fastigheten skall uteslutas får föreningen besluta i frågan. I 32 § lagen om jaktvårdsområden föreskrivs att om den som har rätt att jaga inom ett jaktvårdsområde bryter mot de regler som enligt stadgarna eller jaktstämman beslut gäller för jakten inom området döms han till böter, om inte gärningen är belagd med straff i annan lag eller författning. Fälls eller fångas villebråd genom sådant brott skall villebrådet eller värdet därav

förklaras förverkat, om det inte är uppenbart obilligt. Förverkat villebråd tillfaller jaktvårdsområdesföreningen.

En medlem, vars rätt berörs av beslut på jaktstämma eller beslut av jaktvårdsområdesföreningens styrelse, kan enligt 33 § lagen om jaktvårdsområden överklaga beslutet hos länsstyrelsen. Överklagandebestämmelsen innebär att länsstyrelsens prövning inte skall avse det överklagade beslutets lämplighet utan endast dess laglighet. Länsstyrelsen har därmed inte heller befogenhet att ersätta det överklagade beslutet med ett annat. Länsstyrelsens beslut enligt lagen får enligt 34 § lagen om jaktvårdsområden överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Propositionens lagförslag i huvuddrag

I propositionen föreslås att den nuvarande lagen om jaktvårdsområden ersätts med en ny lag om viltvårdsområden. Dessutom föreslås vissa ändringar i jaktlagen.

Den nya lagen om viltvårdsområden innebär att ett viltvårdsområde kan bildas i syfte att främja viltvården genom en samordning av jakten och andra åtgärder till skydd och stöd för viltet. Fastighetsägarna inom området bildar en viltvårdsområdesförening. Samordningen inom området skall avse någon eller några av viltarterna älg, kronhjort, dovhjort, rådjur, vildsvin, varg, järv, lo eller björn. Kravet gäller oavsett om de berörda fastighetsägarna är överens om att bilda området eller inte. Som ytterligare krav för att ett viltvårdsområde skall bildas gäller att fyra femtedelar av fastighetsägarna, som också skall äga fyra femtedelar av marken inom området, är överens om bildandet. Jämfört med vad som gäller för jaktvårdsområdena kommer verksamheten inom ett viltvårdsområde att omfattas av en tydligare reglering. En viltvårdsområdesförening får rätt att fatta beslut i viltvårdsfrågor med bindande verkan för medlemmarna endast om lagen innehåller en uttrycklig regel om det. Föreningen är dock oförhindrad att fatta beslut också i andra viltvårdsfrågor än de som anges i lagen, t.ex. i sådana frågor som rör småviltet, om föreningens beslut inte medför att enskilds rätt kränks.

Den straffbestämmelse som finns i lagen om jaktvårdsområden ersätts med en rätt för en viltvårdsområdesförening att besluta om avstängning från områdesjakt. De föreslagna ändringarna i jaktlagen innebär bl.a. att besittningsskyddet vid vissa jakträttsupplåtelser försvinner. I stället införs regler som innebär att upplåtelseavtal som löper på ett år eller längre tid skall sägas upp sex månader före avtalstidens slut. Samma uppsägningstid föreslås gälla för avtal som löper på obestämd tid.

Slutligen föreslås en ändring i sekretesslagen (1980:100). Ändringen innebär att sekretess skall gälla vad avser förande av eller uttag ur jaktkorts- och jägarexamensregistren, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att vapen eller ammunition kommer till brottslig användning.

Den nya lagen om viltvårdsområden och ändringarna i övriga lagar föreslås träda i kraft den 1 januari 2001.

I motion MJ31 (c) som väckts med anledning av propositionen har kritik riktats mot att samordningen av jakten inom ett viltvårdsområde inte omfattar småviltet (yrkande 1). Enligt motionerna MJ25 (v) yrkande 1 och MJ33 (s) yrkande 2 bör samordning av jakt efter småvilt anses utgöra ett sådant angeläget allmänt intresse som kan ligga till grund för att bilda viltvårdsområden. I motion MJ29 (fp) anförs att småviltsjakten i Norrlands inland bör särregleras. I Norrlands inland utgör jaktvårdsområden basen för modern jakt och viltvårdsarbete, och de förslag som förs fram i propositionen upplevs som en återgång till sekelskiftesvillkor.

Tvångssammanslutning för samordning av viltvården

Regeringens förslag

I propositionen anförs att reglerna om egendomsskyddet i 2 kap. 18 § regeringsformen ändrades den 1 januari 1995. Ändringen innebär, såvitt nu är av intresse, att inte bara expropriation eller liknande förfoganden utan också inskränkningar i rätten att använda mark och byggnad omfattas av grundlagsskyddet. Dessutom innebär ändringen att expropriation eller rådighetsinskränkning får ske endast om inskränkningarna är nödvändiga för att tillgodose angelägna allmänna intressen.

Regeringen anför vidare att genom lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna införlivades nämnda konvention med svensk rätt. Konventionen innefattar bl.a. bestämmelser om egendomsskydd. Genom avgöranden av Regeringsrätten har uppmärksamhet riktats mot tillämpningen i svensk rätt av den s.k. proportionalitetsprincipen. Principen innebär att vid prövning av frågan om en åtgärd vidtagits i allmänt intresse ingår att avgöra om det skett en rimlig avvägning mellan det enskilda och det allmänna intresset, eller med andra ord om åtgärden varit proportionerlig.

Regeringen har föreslagit att ett viltvårdsområde skall kunna inrättas endast om samordningen inom området avser något av viltslagen älg, kronhjort, dovhjort, rådjur, vildsvin, björn, järv, lo eller varg. Bildandet av viltvårdsområdet skall dessutom främja vården av det berörda viltslaget och vara lämpligt med hänsyn till områdets belägenhet och omfång samt viltstammen. Kraven gäller oavsett om fastighetsägarna är överens om att bilda området eller inte.

Regeringen anför att det förslag som utredningen lagt fram innebär att villkoren för att tvångsvis bilda ett viltvårdsområde skärps. Om fastighetsägarna inte är överens skall ett viltvårdsområde kunna bildas endast om det inbegriper vård av stora rovdjur eller klövvilt.

Enligt regeringens redovisning är den föreslagna ändringen motiverad av det skärpta egendomsskyddet och av Europakonventionens proportionalitetsregel. Regeringen anför att ett viltvårdsområde enligt utredningen skall kunna bildas mot en fastighetsägares vilja endast om det föreligger ett starkt allmänt behov av samordning kring viltvården. Det behov av samordning som finns måste vägas mot intresset att enskilds egendom skall vara tryggad

mot rådighetsinskränkning. För att en enskild fastighetsägare skall behöva tåla att en sammanslutning av enskilda bestämmelser om jakten på hans mark måste samordningen av jakten vara motiverad av ett angeläget allmänt intresse. Vidare måste det föreligga proportionalitet mellan vad det allmänna vinner och vad den enskilde förlorar på grund av sådana beslut. Regeringen anför vidare att behovet av samordning av viltvården enligt utredningen varierar mellan olika viltslag. Utredningen gör den bedömningen att jakten efter stora rovdjur och klövvilt, med undantag för rådjuret, utgör ett angeläget allmänt intresse i hela landet. För rådjurets del föreligger ett sådant intresse i de nordligaste delarna i landet. För småviltet finns det däremot, enligt utredningens uppfattning, inte samma behov av samordning. Djuren rör sig över små områden och beståndet påverkas oftast inte av jakt. Vården av småviltet kan därför enligt utredningens mening inte anses utgöra ett sådant angeläget allmänt intresse som kan motivera ingrepp i den enskildes äganderätt.

Vidare anförts i propositionen att utredningens förslag skiljer sig från regeringens förslag huvudsakligen genom att utredningen inte ställer upp något krav på att samordningen inom området skall avse vissa viltslag, om fastighetsägarna är överens om att bilda ett viltvårdsområde. Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran. Flera remissinstanser, däribland ett antal länsstyrelser och Svenska Jägareförbundet, anser att tvångsbildning skall kunna ske även för jakt efter småvilt. Vägverket och Skogsstyrelsen anser att även vården av rådjur generellt sett skall kunna motivera tvångsbildning. Några remissinstanser anser att tvångsbildning över huvud taget inte bör komma i fråga utan förordar att viltvården samordnas genom frivilliga insatser.

Regeringen anför slutligen beträffande småviltet att viltforskningen och allmänna erfarenheter har visat att bestånden av småvilt oftast inte påverkas av jakt. Dödligheten som jakten svarar för är ofta väsentligen mindre än annan dödlighet. Inom områden där jakt inte förekommer är småviltsbestånden normalt inte heller större än inom områden där jakt äger rum. Dessutom har småviltet normalt höga reproduktionstal. Detta innebär att om ett alltför högt uttag skulle göras vid jakt, kommer skadan snart att läkas genom den höga reproduktionen. Regeringen delar alltså utredningens bedömning att det för småviltet inte finns samma behov av samordning av jakten som för de större viltslagen.

Utskottet

En ny lag om viltvårdsområden

Utskottet instämmer i vad regeringen anför om att lagstiftningen om jaktvårdsområden fyller ett angeläget behov. Utskottet anser alltså i likhet med regeringen att det även fortsättningsvis bör finnas särskilda bestämmelser för en samordning av viltvården över fastighetsgränserna.

Utskottet delar även uppfattningen att det finns skäl att se över stora delar av regleringen och göra åtskilliga ändringar – både sakliga och redaktionella. Såsom regeringen har föreslagit bör bestämmelserna om samverkan i viltvår-

den därför tas upp i en ny lag. Utskottet instämmer i att den nya lagen bör ha rubriken lagen om viltvårdsområden samt att området bör administreras genom en viltvårdsområdesförening. I den nya lagen bör därmed också begreppet jaktvård genomgående ersättas med uttrycket viltvård. Regeringen hänvisar i denna fråga bl.a. till 4 § jaktlagen (1987:259) där det finns en allmän bestämmelse om viltvård. Regeringen anser inte att det finns något hinder mot att det företas traditionella viltvårdsåtgärder inom det samverkansområde som bildas.

För bildandet av ett jaktvårdsområde krävs det enligt gällande rätt att bildandet är lämpligt med hänsyn till områdets belägenhet och omfattning, viltstammen samt förhållandena i övrigt. Samma krav gäller oavsett om fastighetsägarna är överens om att bilda området eller inte. Det finns inte heller några begränsningar vad gäller vilka viltslag samordningen kan omfatta.

Tvångsbildning kan alltså enligt gällande rätt ske för att samordna värden av allt jaktbart vilt. Utskottet anser, som närmare utvecklas i det följande, att dessa förutsättningar skall gälla också i den nya lagen om viltvårdsområden.

Angelägna allmänna intressen

Som konstaterats i det föregående får ingrepp i den enskildes rådighet ske endast när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen. Såsom regeringen har anfört förutsätter därför en tvångslagstiftning om viltvärden att det finns ett väl underbyggt och ett av starka allmänna intressen motiverat behov av att tillhandahålla en lagreglerad samordning över fastighetsgränserna.

I förarbetena till 2 kap. 18 § regeringsformen (prop. 1993/94:117 s. 15) anges att med angelägna allmänna intressen avses främst sådana ingrepp som är motiverade med hänsyn till naturvårds- och miljöintressen men även till totalförsvarsintressen och ingrepp för att tillgodose samhällets behov av mark för bostäder och gator och andra kommunikationsleder m.m. Vidare anförs att det slutliga ställningstagandet till vad som är ett angeläget allmänt intresse får göras från fall till fall i enlighet med vad som kan anses vara acceptabelt i ett demokratiskt samhälle. Regeringen anförde att den gällande lagstiftningen som medger ingrepp i annans egendom av de slag som regleras i bestämmelsen kan i enlighet med vad kommittén funnit anses uppfylla det uppställda kvalifikationskravet. Vidare anfördes att något behov av följdändringar i gällande lagar som tillåter ingrepp i den enskildes egendom därför inte finns. Konstitutionsutskottet anförde att det slutliga ställningstagandet till vad som är allmänt intresse får göras från fall till fall i enlighet med vad som kan anses vara acceptabelt i ett demokratiskt samhälle. Det är alltså enligt konstitutionsutskottet här fråga om ställningstaganden i den politiska beslutsprocessen (1993/94:KU24 s. 28 f.).

Viltvård som ett angeläget allmänt intresse

Utskottet anser i likhet med vad som anförts i det nu aktuella betänkandet (SOU 1997:91 s. 318) att värden av viltet i vårt land är ett allmänintresse. Jaktvårdsområdena har fyllt en viktig funktion, främst genom att jakten kunnat samordnas inom områdena. Härigenom har jaktuttaget anpassats till

den aktuella stammens storlek. Utskottet delar regeringens uppfattning att den samverkan över fastighetsgränserna som sker enligt lagen om jaktvårdsområden generellt sett är mycket betydelsefull från viltvårdssynpunkt. Markägandet omfattar i stor utsträckning enheter som med hänsyn till storlek och form inte är lämpliga för vård av allt vilt. Lagstiftningen fyller därför även enligt utskottets uppfattning ett angeläget behov.

För ett stort antal människor, särskilt i glesbygd, är jakten en väsentlig del av livskvaliteten. Då jaktvårdsområdena för dessa människor i många fall är en förutsättning för en meningsfull jakt, kan de även ha betydelse för människors vilja att stanna kvar i eller söka sig till glesbygd. Jakten är även en del av vårt kulturarv, vilket tryggas av jaktvårdsområdena eftersom många specifika svenska jakttraditioner och jaktformer, t.ex. jakt med drivande hund, spårningsjakt och toppskytte på skogsfågel, kräver stora sammanhängande arealer.

Det är också angeläget att säkerställa en förnyring av jägarkåren för att även på sikt säkra en god viltvård. Det är därför viktigt att även personer som inte har tillgång till egen jaktmark kan beredas möjlighet till jakt.

Utskottet anser att det finns stora fördelar i en samordnad jakt över större områden även när det gäller jakttillfällena. En splittrad jakt leder i allmänhet till att färre jägare kan utnyttja småviltsjakten. En samordnad småviltsjakt bör kunna öka utbudet av jakttillfällena eftersom en samordning är en förutsättning för att området skall kunna upplåta jakt genom försäljning av småviltskort till marklösa jägare. Svenska Jägareförbundet pekar på den möjlighet till nya jakttillfällena, framför allt på småvilt, som skapas genom viltvårdsområdena. Jägareförbundet påpekar också att jakt efter småvilt vidare under vissa förhållanden kan påverka individantalet. Om en art minskat kraftigt till följd av t.ex. en epizooti kan en total avlysning eller en begränsning av jakt på en art under lång tid påverka artens möjlighet till snabb återhämtning.

Vid en skadskjutning under enskilda jakter kan finnas behov av att spåra det skadade djuret över flera fastigheter. Småviltsjakten saknar inte heller betydelse för stammarnas individtätthet, utan denna fråga bör ses i ett längre perspektiv. Förhållandena kan ändras och faktorer som hårda vintrar, sjukdomsutbrott och plötslig ökning av vissa viltslag kan leda till att viltvårdsinsatser över större områden behövs.

Genom bildandet av jaktvårdsområden skapas förutsättningar för god viltvård och ett klokt och långsiktigt nyttjande av viltstammarna genom jakt.

Regeringen har föreslagit att ett viltvårdsområde skall kunna inrättas endast om samordningen inom området avser något av viltslagen älg, kronhjort, dovhjort, rådjur, vildsvin, björn, järv, lo eller varg. Förslaget innebär samordning av jakt efter stora rovdjur och klövvilt.

Utskottet instämmer i vad regeringen anfört om behovet av en lagreglerad samordning över fastighetsgränserna beträffande de av regeringen förordade viltarterna. När det gäller rådjuret kan jakten såsom regeringen anfört under speciella omständigheter påverka populationen. Som regeringen anfört är rådjursstammen i vissa delar av landet hotad, och i dessa delar kan det därför finnas ett angeläget intresse av att rådjursstammen sköts på ett sådant sätt att

dess existens inte äventyras. Även om rådjurens skadegörelse normalt är av ringa betydelse har överstora stammar under senare år förorsakat skadegörelse på skogsförnygringar, framför allt i södra Sverige. Utskottet instämmer därför i att det finns behov av en lagligt stödd samordning för att komma till rätta med dessa problem.

Utskottet anser att regeringens synsätt i fråga om småviltsjaktens ställning i övrigt inom viltvårdsområdena är alltför snävt. Målsättningen bör vara att ha en rik och varierad fauna med goda och välmående viltstammar samtidigt som balans skall uppnås i förhållande till de areella näringarnas intressen och till trafiksäkerhetsintresset. Utskottet anser att denna målsättning även bör omfatta våra småviltstammar. Olika arter av småvilt kan för det fall de till sin numerär inte är anpassade till de nämnda intressena orsaka stora olägenheter, t.ex. rådjur och bäver.

Utskottet anser således att det finns ett behov av samordning även när det gäller vården av småviltet. Viltforskningen och allmänna erfarenheter har visserligen visat att bestånden av småvilt ofta inte påverkas av jakt, men jakten kan ha betydelse för småviltstammarnas individantal under speciella förhållanden. Den av utskottet förordade ordningen bör också leda till ett ökat utbud på jakttillfällen när det gäller småvilt.

Utskottet anser mot bakgrund av det anförda att det bör betraktas som ett angeläget allmänt intresse att samordna jakten på småvilt. Detta ställningstagande bygger även på behovet av att vidmakthålla en ekologisk balans i naturen. I förarbetena till 1995 års ändringar i 2 kap. 18 § regeringsformen konstaterades att det inte fanns något behov av följdändringar i då gällande lagar som tillåter ingrepp i den enskildes egendom. Såsom regeringen då anförde ansågs inskränkningarna i gällande lagstiftning uppfylla kravet på att det finns ett angeläget allmänt intresse. Utskottet konstaterar att tvångsbildning enligt nu gällande bestämmelser kan ske för att samordna vården av allt jaktbart vilt. Det bör därför inte möta något hinder att också fortsättningsvis samordna vården av småvilt enligt den föreslagna lagen om viltvårdsområden.

Vid avgränsningen av de angelägna intressen som kan motivera en tvångsbildning måste en avvägning göras mellan den inskränkning som den enskilde kan få tåla och den betydelse som inskränkningen har i stort. Även om en ändamålsenlig viltvård avseende småvilt i många fall bör kunna ske utan samordning över fastighetsgränserna, anser utskottet att samordningen av småviltsjakten inte innebär ett oproportionellt stort intrång. I denna bedömning har utskottet beaktat att en fastighetsägare som av ideella skäl motsätter sig jakt har en ovillkorlig rätt att få sin fastighet undantagen från både områdesjakt och gemensamhetsjakt.

Det ingrepp i markägandet som samordningen innebär bör enligt utskottets uppfattning vägas mot det faktum att den berörda markägaren får möjlighet att jaga inom hela det område som viltvårdsområdesföreningen omfattar.

Förslag till lagtextändringar

Förslag till lag om viltvårdsområden

Härigenom föreskrivs följande.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

7 §

Ett viltvårdsområde får bildas endast om samordningen enligt 1 § första stycket avser någon eller några av viltarterna älg, kronhjort, dovhjort, rådjur, vildsvin, björn, lo, järv eller varg.

8 §

För att ett viltvårdsområde skall få bildas krävs dessutom att bildandet

1. främjar vården av den eller de viltarter enligt 7 § som samordningen avser,

2. är --- omfång,

3. medges --- inom området.

Majoriteten skall utgöra minst fyra femtedelar av antalet fastighetsägare och dessa skall äga minst fyra femtedelar av viltvårdsområdets areal. I ett omarronderingsområde enligt 1 § jordförvärvslagen (1979:230) gäller i stället att majoriteten skall utgöra minst hälften av antalet fastighetsägare och att dessa skall äga minst hälften av viltvårdsområdets areal.

Vid omröstning har varje fastighetsägare, oavsett om han äger en eller flera fastigheter, en röst. Personer som äger en fastighet med samäganderätt har en röst tillsammans.

7 §

För att ett viltvårdsområde skall få bildas krävs att bildandet

1. främjar vården av den eller de viltarter som samordningen avser,

2. är --- omfång,

3. medges --- inom området.

Redaktionella ändringar: 9–23 §§ skall betecknas 8–22 §§ och hänvisningar till paragrafer skall ändras i förekommande fall.

24 §

I den utsträckning det är förenligt med jaktlagstiftningens bestämmelser om jakttider och om tillstånd till jakt får en viltvårdsområdesförening, om det behövs med hänsyn tagen till viltvården, besluta att älg, kronhjort och dovhjort får jagas

1. inom hela viltvårdsområdet oberoende av fastighetsgränserna (områdesjakt)

2. och därvid bara tillsammans med andra jakträttshavare inom området (gemensamhetsjakt).

Om områdesjakt skall bedrivas får en viltvårdsområdesförening besluta om avskjutningens omfattning och inriktning.

25 §

I den utsträckning det är förenligt med jaktlagstiftningens bestämmelser om jakttider och om tillstånd till jakt får en viltvårdsområdesförening vidare besluta om

1. områdesjakt och gemensamhetsjakt efter björn, järv, varg, lo, vildsvin *och rådjur* om det uppenbart behövs för att begränsa skador av sådant vilt,

2. *avskjutningens omfattning och inriktning i fråga om rådjur om det uppenbart behövs för att bevara rådjursstammen.*

26 §

En viltvårdsområdesförening får besluta om områdesjakt efter småvilt.

Beslut enligt första stycket gäller dock inte fastigheter vars ägare anmält till föreningen att de inte vill delta i sådan jakt.

23 §

I den utsträckning det är förenligt med jaktlagstiftningens bestämmelser om jakttider och om tillstånd till jakt får en viltvårdsområdesförening, om det behövs med hänsyn tagen till viltvården, besluta att älg, kronhjort och dovhjort *samt rådjur och annat småvilt* får jagas

1. inom hela viltvårdsområdet oberoende av fastighetsgränserna (områdesjakt)

2. och därvid bara tillsammans med andra jakträttshavare inom området (gemensamhetsjakt).

24 §

I den utsträckning det är förenligt med jaktlagstiftningens bestämmelser om jakttider och om tillstånd till jakt får en viltvårdsområdesförening vidare besluta om områdesjakt och gemensamhetsjakt efter björn, järv, varg, lo *och vildsvin* om det uppenbart behövs för att begränsa skador av sådant vilt.

27 §

En viltvårdsområdesförening får besluta att det skall krävas tillstånd (jakträttsbevis) för områdesjakt och gemensamhetsjakt enligt 24–26 §§. Föreningen får kräva visst minsta arealinnehav för att en fastighetsägare skall tilldelas fler än ett jakträttsbevis.

Beslut om jakträttsbevis för småvilt gäller dock inte fastigheter som undantagits från områdesjakt med stöd av 26 § andra stycket.

25 §

En viltvårdsområdesförening får besluta att det skall krävas tillstånd (jakträttsbevis) för områdesjakt och gemensamhetsjakt enligt 23 och 24 §§. Föreningen får kräva visst minsta arealinnehav för att en fastighetsägare skall tilldelas fler än ett jakträttsbevis.

Redaktionella ändringar: 28–40 §§ skall betecknas 26–38 §§ och hänvisningar till paragrafer skall ändras i förekommande fall.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001 då lagen (1980:894) om jaktvårdsområden upphör att gälla.

2. Ett jaktvårdsområde – – – med *de* undantag som anges i 3–4.

3. Bestämmelsen i 7 § hindrar inte att ett viltvårdsområde som bildats enligt äldre bestämmelser och vars verksamhet endast omfattar vården av småvilt består efter ikraftträdandet. Bestämmelsen hindrar inte heller att viltvårdsområdet fortsätter med sin tidigare verksamhet.

4. Bestämmelsen i 28 § får endast tillämpas på sådana överträdelser som skett efter det att lagen trätt i kraft.

5. Om en – – – som behövs.

6. Om bestämmelserna – – – upp avtalet på denna grund.

2. Ett jaktvårdsområde – – – med *det* undantag som anges i 3.

3. Bestämmelsen i 26 § får endast tillämpas på sådana överträdelser som skett efter det att lagen trätt i kraft.

4. Om en – – – som behövs.

5. Om bestämmelserna – – – upp avtalet på denna grund.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2000-05-09

Närvarande: f.d. justitierådet Staffan Vängby, justitierådet Leif Thorsson, regeringsrådet Rune Lavin.

Riksdagens miljö- och jordbruksutskott har den 4 maj 2000 beslutat inhämta Lagrådets yttrande över ett inom utskottet utarbetat förslag till viss ändring i det i proposition 1999/2000:73 Jaktens villkor framlagda förslaget till lag om viltvårdsområden.

Utskottets förslag har inför Lagrådet föredragits av föredraganden i utskottet Madeleine Holst.

Förslaget föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

Kärnpunkten i utskottsförslaget är att jakträttsinnehavare, till skillnad från vad regeringen föreslagit, skall kunna tvingas in i jaktvårdsområden som reglerar även småviltsjakten, så att rådjur och annat småvilt får jagas inom hela viltvårdsområdet oberoende av fastighetsgränserna. Detta föranleder frågan om ett sådant intrång i markägarens jakträtt är förenligt med 2 kap. 18 § första stycket regeringsformen och artikel 1 i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen.

Enligt 2 kap. 18 § första stycket regeringsformen är varje medborgares egendom tryggad genom att ingen kan tvingas att bl.a. tåla att det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnad utom när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen. Begreppet ”angelägna allmänna intressen” infördes 1994 som ett led i strävandena att anknyta egendoms-skyddet till Europakonventionens principer. I fråga om begreppet anförde Fri- och rättighetskommittén (SOU 1993:40, del A, s. 90) följande.

Den närmare innebörden av begreppet angelägna allmänna intressen är inte möjlig att precisera. Det är emellertid främst fråga om sådana ingrepp som är motiverade med hänsyn till naturvårds- och miljöintressen. – – – Det slutliga ställningstagandet till vad som är ett angeläget allmänt intresse får göras från fall till fall i den politiska beslutsprocessen enlighet med vad som kan anses vara acceptabelt i ett demokratiskt samhälle. Vi vill här framhålla att den genomgång som vi har gjort av gällande författningar som tillåter ingrepp i annans egendom inte har givit oss anledning att på något sätt sätta i fråga denna lagstiftning utan den är enligt vår uppfattning väl anpassad till de allmänna intressen som gör sig gällande i dessa sammanhang.

I anslutning till utredningens sist återgivna uttalande bör understrykas att lagen om jaktvårdsområden omfattar och vid tiden för uttalandet omfattade även småviltsjakten. Lagen synes dock inte höra till dem som särskilt uppmärksammas av kommittén vid dess genomgång av författningsbestämmelser som berör äganderätten (a. bet. s. 47 f.).

Kommitténs uttalande på förevarande punkt stod sig i allt väsentligt under det fortsatta lagstiftningsarbetet (se prop. 1993/94:117 s. 15 f., 48, KU24 s. 29). Innebörden av begreppet angelägna allmänna intressen har i doktrinen

behandlats utförligt av Bertil Bengtsson i Grundlagen och fastighetsrätten, 1996, se särskilt s. 69 f. och 82. Se även NJA 1996 s. 110.

1999/2000:MJU17
Bilaga 3

Om och i vilka hänseenden småviltsjakten är ett angeläget allmänt intresse är en fråga av mer politisk än rättslig natur. Frågan kan i och för sig underkastas domstols prövning, t.ex. av Regeringsrätten efter överklagande av en viltvårdsområdesförenings beslut om jakt och annan viltvård. Det är dock föga sannolikt att en domstol skulle underkänna en bedömning som riksdagen gjort i frågan om det föreligger ett angeläget allmänt intresse.

Respekten för grundlagen och hänsynen till konsekvenser för framtiden kräver emellertid att i riksdagens lagstiftningsarbete begreppet angelägna allmänna intressen inte ges en uttunnad innebörd. Lagrådet kan inte ha någon på egna insikter grundad uppfattning om huruvida småviltsjakten utgör ett angeläget allmänt intresse. Lagrådet kan endast väga de argument som anförts för och emot en sådan uppfattning. Därvid kan Lagrådet inte undgå att konstatera att den argumentation som regeringen framför i propositionen (s. 31 f.) framstår som övertygande.

Vad angår förhållandet till Europakonventionens egendomsskydd bygger detta enligt artikel 1 i första tilläggsprotokollet på en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen av liknande slag som den regeringsformen föreskriver. Såväl enligt sin ordalydelse som enligt Europadomstolens praxis vid tillämpningen av artikeln (se Hans Danelius, Mänskliga rättigheter i europeisk praxis, 1997, s. 316 f.) synes denna ge vidare utrymme för att tillgodose allmänna intressen än den svenska regleringen. Hur nämnda praxis kan komma att utveckla sig är osäkert. Det kan inte uteslutas att domstolen skulle kunna finna att den föreslagna regleringen av småviltsjakten utgjorde ett oproportionerligt intrång i markägarens rätt till jakt. Lagrådet har dock inte underlag för antagande att så skulle bli fallet.

Förslag till ändring i bokföringslagen (1999:1078)

1. Förslag till lag om viltvårdsområden

Regeringens förslag

Utskottets förslag

3 §

Länsstyrelsen beslutar om bildande av ett viltvårdsområde. I samband med detta skall länsstyrelsen pröva och fastställa stadgar för viltvårdsområdesföreningen i de hänseenden som anges i 17 §.

Länsstyrelsen beslutar om bildande av ett viltvårdsområde. I samband med detta skall länsstyrelsen pröva och fastställa stadgar för viltvårdsområdesföreningen i de hänseenden som anges i 16 §.

7 §

Ett viltvårdsområde får bildas endast om samordningen enligt 1 § första stycket avser någon eller några av viltarterna älg, kronhjort, dovhjort, rådjur, vildsvin, björn, lo, järv eller varg.

8 §

För att ett viltvårdsområde skall få bildas krävs *dessutom* att bildandet

1. främjar vården av den eller de viltarter *enligt* 7 § som samordningen avser,

2. är lämpligt med hänsyn till områdets belägenhet och omfång,

3. medges av en majoritet av fastighetsägarna inom området.

Majoriteten skall utgöra minst fyra femtedelar av antalet fastighetsägare och dessa skall äga minst fyra femtedelar av viltvårdsområdets areal. I ett omarronderingsområde enligt 1 § jordförvärvslagen (1979:230) gäller i stället att majoriteten skall utgöra minst hälften av antalet fastighetsägare och att dessa skall äga minst hälften av viltvårdsområdets areal.

Vid omröstning har varje fastighetsägare, oavsett om han äger en eller flera fastigheter, en röst. Personer som äger en fastighet med samäganderätt har en röst tillsammans.

7 §

För att ett viltvårdsområde skall få bildas krävs att bildandet

1. främjar vården av den eller de viltarter som samordningen avser,

2. är lämpligt med hänsyn till områdets belägenhet och omfång,

3. medges av en majoritet av fastighetsägarna inom området.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

17 §

I en viltvårdsområdesförenings stadgar skall anges

1. om sådan jakt som avses i 24 § första stycket skall bedrivas inom området,

2. i vilken utsträckning föreningen skall ha rätt att besluta i frågor som avses i 24–28 §§,

3. de förutsättningar som skall gälla för föreningens beslut i frågor som avses i 24–27 §§,

4. vilka riktlinjer i övrigt som skall gälla för föreningens verksamhet,

5. grunderna för bestämmande av avgifter till föreningen,

6. grunderna för beslut om tillfällig avstängning från områdesjakt och gemensamhetsjakt.

18 §

Ett beslut om ändring av stadgarna i de hänseenden som avses i 17 § får inte tillämpas innan det har fastställts av länsstyrelsen.

16 §

I en viltvårdsområdesförenings stadgar skall anges

1. om sådan jakt som avses i 23 § första stycket skall bedrivas inom området,

2. i vilken utsträckning föreningen skall ha rätt att besluta i frågor som avses i 23–26 §§,

3. de förutsättningar som skall gälla för föreningens beslut i frågor som avses i 23–25 §§,

4. vilka riktlinjer i övrigt som skall gälla för föreningens verksamhet,

5. grunderna för bestämmande av avgifter till föreningen,

6. grunderna för beslut om tillfällig avstängning från områdesjakt och gemensamhetsjakt.

17 §

Ett beslut om ändring av stadgarna i de hänseenden som avses i 16 § får inte tillämpas innan det har fastställts av länsstyrelsen.

21 §

I fråga om rösträtt och beslut på föreningsstämman gäller, om inte annat följer av särskild bestämmelse i denna lag,

1. att rösträtt i frågor som avses i 24–27 och 29–31 §§ tillkommer endast medlemmar som är fastighetsägare, som därvid har en röst vardera, om inte någon sådan medlem begär att röstetalet i stället skall beräknas efter fastighetens areal,

2. att varje medlem har en röst i övriga frågor,

3. att ingen får rösta för mer än en femtedel av det röstetal som företärs på stämman,

4. att den mening som har fått det högsta röstetalet gäller som stämans beslut,

5. att vid lika röstetal val avgörs genom lottning och i andra frågor den mening gäller som stöds av de flesta röstande eller, om antalet röstande är lika, av stämans ordförande,

6. att ett beslut om ändring av stadgarna är giltigt om det har fattats på två på varandra följande stämmor och inte bestrids av mer än en femtedel av fastighetsägarna eller av de fastighetsägare som äger mer än en femtedel av viltvårdsområdets areal,

7. att beslut om ändring av stadgarna är giltigt endast om ändringsförslaget funnits med i kallelsen till stämman.

22 §

En viltvårdsområdesförenings beslut enligt 24–27 och 29–31 §§ skall fattas på en föreningsstämma.

20 §

I fråga om rösträtt och beslut på föreningsstämman gäller, om inte annat följer av särskild bestämmelse i denna lag,

1. att rösträtt i frågor som avses i 23–25 och 27–29 §§ tillkommer endast medlemmar som är fastighetsägare, som därvid har en röst vardera, om inte någon sådan medlem begär att röstetalet i stället skall beräknas efter fastighetens areal,

2. att varje medlem har en röst i övriga frågor,

3. att ingen får rösta för mer än en femtedel av det röstetal som företärs på stämman,

4. att den mening som har fått det högsta röstetalet gäller som stämans beslut,

5. att vid lika röstetal val avgörs genom lottning och i andra frågor den mening gäller som stöds av de flesta röstande eller, om antalet röstande är lika, av stämans ordförande,

6. att ett beslut om ändring av stadgarna är giltigt om det har fattats på två på varandra följande stämmor och inte bestrids av mer än en femtedel av fastighetsägarna eller av de fastighetsägare som äger mer än en femtedel av viltvårdsområdets areal,

7. att beslut om ändring av stadgarna är giltigt endast om ändringsförslaget funnits med i kallelsen till stämman.

21 §

En viltvårdsområdesförenings beslut enligt 23–25 och 27–29 §§ skall fattas på en föreningsstämma.

23 §

En viltvårdsområdesförenings beslut i andra viltvårdsfrågor än de som anges i 24–28 §§ får inte mot någons vilja medföra inskränkning i dennes rätt att jaga eller på annat sätt nyttja en fastighet inom viltvårdsområdet.

En viltvårdsområdesförening får fatta beslut enligt 24–29 §§ endast om det anges i stadgarna.

24 §

I den utsträckning det är förenligt med jaktlagstiftningens bestämmelser om jakttider och om tillstånd till jakt får en viltvårdsområdesförening, om det behövs med hänsyn tagen till viltvärden, besluta att älg, kronhjort och dovhjort får jagas

1. inom hela viltvårdsområdet oberoende av fastighetsgränserna (områdesjakt)

2. och därvid bara tillsammans med andra jakträttshavare inom området (gemensamhetsjakt).

Om områdesjakt skall bedrivas får en viltvårdsområdesförening besluta om avskjutningens omfattning och inriktning.

25 §

I den utsträckning det är förenligt med jaktlagstiftningens bestämmelser om jakttider och om tillstånd till jakt får en viltvårdsområdesförening vidare besluta om

1. områdesjakt och gemensamhetsjakt efter björn, järv, varg, lo, vildsvin och rådjur om det uppenbart behövs för att begränsa skador av sådant vilt,

2. avskjutningens omfattning och inriktning i fråga om rådjur om det uppenbart behövs för att bevara rådjursstammen.

22 §

En viltvårdsområdesförenings beslut i andra viltvårdsfrågor än de som anges i 23–26 §§ får inte mot någons vilja medföra inskränkning i dennes rätt att jaga eller på annat sätt nyttja en fastighet inom viltvårdsområdet.

En viltvårdsområdesförening får fatta beslut enligt 23–27 §§ endast om det anges i stadgarna.

23 §

I den utsträckning det är förenligt med jaktlagstiftningens bestämmelser om jakttider och om tillstånd till jakt får en viltvårdsområdesförening, om det behövs med hänsyn tagen till viltvärden, besluta att älg, kronhjort och dovhjort samt rådjur och annat småvilt får jagas

1. inom hela viltvårdsområdet oberoende av fastighetsgränserna (områdesjakt)

2. och därvid bara tillsammans med andra jakträttshavare inom området (gemensamhetsjakt).

24 §

I den utsträckning det är förenligt med jaktlagstiftningens bestämmelser om jakttider och om tillstånd till jakt får en viltvårdsområdesförening vidare besluta om områdesjakt och gemensamhetsjakt efter björn, järv, varg, lo och vildsvin om det uppenbart behövs för att begränsa skador av sådant vilt.

26 §

En viltvårdsområdesförening får besluta om områdesjakt efter småvilt.

Beslut enligt första stycket gäller dock inte fastigheter vars ägare anmält till föreningen att de inte vill delta i sådan jakt.

27 §

En viltvårdsområdesförening får besluta att det skall krävas tillstånd (jakträttsbevis) för områdesjakt och gemensamhetsjakt enligt 24–26 §§. Föreningen får kräva visst minsta arealinnehav för att en fastighetsägare skall tilldelas fler än ett jakträttsbevis.

Beslut om jakträttsbevis för småvilt gäller dock inte fastigheter som undantagits från områdesjakt med stöd av 26 § andra stycket.

28 §

En viltvårdsområdesförening får besluta att en medlem eller en jakt rättshavare som bryter mot en regel som har beslutats med stöd av 24–27 §§ skall avstängas från områdesjakt och gemensamhetsjakt. Ett sådant beslut får inte avse längre tid än ett år.

Vilt som dödas i strid med viltvårdsområdesföreningens avskjutningsregler tillfaller föreningen.

31 §

En viltvårdsområdesförening får bestämma att avgifter skall betalas för jakten inom viltvårdsområdet och för vilt som fålls. För fastigheter som undantagits från områdesjakt med stöd av 26 § andra stycket får avgift endast tas ut för stora rovdjur och annat klövvilt än rådjur.

25 §

En viltvårdsområdesförening får besluta att det skall krävas tillstånd (jakträttsbevis) för områdesjakt och gemensamhetsjakt enligt 23 och 24 §§. Föreningen får kräva visst minsta arealinnehav för att en fastighetsägare skall tilldelas fler än ett jakträttsbevis.

26 §

En viltvårdsområdesförening får besluta att en medlem eller en jakt rättshavare som bryter mot en regel som har beslutats med stöd av 23–25 §§ skall avstängas från områdesjakt och gemensamhetsjakt. Ett sådant beslut får inte avse längre tid än ett år.

29 §

En viltvårdsområdesförening får bestämma att avgifter skall betalas för jakten inom viltvårdsområdet och för vilt som fålls.

36 §

Länsstyrelsen kan besluta att viltvårdsområdet skall upphöra och viltvårdsområdesföreningen skall upplösas om

1. fler än en femtedel av fastighetsägarna, eller de fastighetsägare som äger mer än en femtedel av viltvårdsområdets areal, på en föreningsstämma uttalar sig för en upplösning,
2. viltvårdsområdesföreningen saknar styrelse, eller
3. viltvårdsområdesföreningen allvarligt missköter förvaltningen av viltvårdsområdet.

Om viltvårdsområdet finns inom ett omarronderingsområde enligt 1 § jordförvärvslagen (1979:230) gäller i stället för vad som sägs i första stycket 1 att fler än hälften av fastighetsägarna, eller de fastighetsägare som äger mer än hälften av viltvårdsområdets areal, skall ha uttalat sig för en upplösning.

Vid omröstning i frågan om upplösning gäller 8 § tredje stycket.

Beslut om upplösning enligt första stycket 1 får meddelas tidigast tre år från det att beslutet om bildande av viltvårdsområdet vann laga kraft.

37 §

Länsstyrelsen får förordna att frågor som avses i 33, 35 eller 36 §§ skall utredas vid förrättning innan länsstyrelsen beslutar.

För förfarandet vid sådan förrättning gäller 13–16 §§ i tillämpliga delar.

39 §

Beslut av viltvårdsområdesföreningens stämma eller styrelse får överklagas hos länsstyrelsen av den vars rätt berörs av beslutet, om beslutet gått honom eller henne emot, i frågor som gäller

1. jakt och annan viltvård,
2. medlemskap i föreningen enligt 4 §,
3. avstängning från områdesjakt enligt 28 §,
4. upplåtelse och överlåtelse av jakträtt enligt 29 §,
5. avgift enligt 31 §, eller
6. uteslutning ur föreningen enligt 35 § andra stycket.

Överklagandet skall ha kommit in till länsstyrelsen inom fyra veckor från dagen för beslutet. I fråga om överklagande av styrelsens beslut räknas dock tidsfristen från den dag klaganden fick del av beslutet.

Föreningsstämmans eller styrelsens beslut skall gälla även om det har överklagats, om inte länsstyrelsen beslutar annat.

34 §

Länsstyrelsen kan besluta att viltvårdsområdet skall upphöra och viltvårdsområdesföreningen skall upplösas om

1. fler än en femtedel av fastighetsägarna, eller de fastighetsägare som äger mer än en femtedel av viltvårdsområdets areal, på en föreningsstämma uttalar sig för en upplösning,
2. viltvårdsområdesföreningen saknar styrelse, eller
3. viltvårdsområdesföreningen allvarligt missköter förvaltningen av viltvårdsområdet.

Om viltvårdsområdet finns inom ett omarronderingsområde enligt 1 § jordförvärvslagen (1979:230) gäller i stället för vad som sägs i första stycket 1 att fler än hälften av fastighetsägarna, eller de fastighetsägare som äger mer än hälften av viltvårdsområdets areal, skall ha uttalat sig för en upplösning.

Vid omröstning i frågan om upplösning gäller 7 § tredje stycket.

Beslut om upplösning enligt första stycket 1 får meddelas tidigast tre år från det att beslutet om bildande av viltvårdsområdet vann laga kraft.

35 §

Länsstyrelsen får förordna att frågor som avses i 31, 33 eller 34 §§ skall utredas vid förrättning innan länsstyrelsen beslutar.

För förfarandet vid sådan förrättning gäller 12–15 §§ i tillämpliga delar.

37 §

Beslut av viltvårdsområdesföreningens stämma eller styrelse får överklagas hos länsstyrelsen av den vars rätt berörs av beslutet, om beslutet gått honom eller henne emot, i frågor som gäller

1. jakt och annan viltvård,
2. medlemskap i föreningen enligt 4 §,
3. avstängning från områdesjakt enligt 26 §,
4. upplåtelse och överlåtelse av jakträtt enligt 27 §,
5. avgift enligt 29 §, eller
6. uteslutning ur föreningen enligt 33 § andra stycket.

Överklagandet skall ha kommit in till länsstyrelsen inom fyra veckor från dagen för beslutet. I fråga om överklagande av styrelsens beslut räknas dock tidsfristen från den dag klaganden fick del av beslutet.

Föreningsstämmans eller styrelsens beslut skall gälla även om det har överklagats, om inte länsstyrelsen beslutar annat.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001 då lagen (1980:894) om jaktvårdsområden upphör att gälla.

2. Ett jaktvårdsområde som finns vid lagens ikraftträdande skall anses som ett viltvårdsområde bildat enligt denna lag. För ett sådant jaktvårdsområde och den förening som förvaltar området gäller lagen med *de* undantag som anges i 3–4.

3. *Bestämmelsen i 7 § hindrar inte att ett viltvårdsområde som bildats enligt äldre bestämmelser och vars verksamhet endast omfattar vården av småvilt består efter ikraftträdandet. Bestämmelsen hindrar inte heller att viltvårdsområdet fortsätter med sin tidigare verksamhet.*

4. Bestämmelsen i 28 § får endast tillämpas på sådana överträdelser som skett efter det att lagen trätt i kraft.

5. Om en förenings stadgar strider mot bestämmelserna i lagen skall styrelsen utan dröjsmål lägga fram förslag till föreningsstämman om den ändring som behövs.

6. Om bestämmelserna i den nya lagen innebär ändrade förutsättningar för upplåten jakträtt och värdet av upplåtelsen därigenom minskas, får nyttjanderättshavaren säga upp avtalet. Den som vill säga upp avtalet skall göra det inom tre månader från det att denna lag trätt i kraft. Om han inte gör det inom denna tid har han förlorat rätten att säga upp avtalet på denna grund.

2. Ett jaktvårdsområde som finns vid lagens ikraftträdande skall anses som ett viltvårdsområde bildat enligt denna lag. För ett sådant jaktvårdsområde och den förening som förvaltar området gäller lagen med *det* undantag som anges i 3.

3. Bestämmelsen i 26 § får endast tillämpas på sådana överträdelser som skett efter det att lagen trätt i kraft.

4. Om en förenings stadgar strider mot bestämmelserna i lagen skall styrelsen utan dröjsmål lägga fram förslag till föreningsstämman om den ändring som behövs.

5. Om bestämmelserna i den nya lagen innebär ändrade förutsättningar för upplåten jakträtt och värdet av upplåtelsen därigenom minskas, får nyttjanderättshavaren säga upp avtalet. Den som vill säga upp avtalet skall göra det inom tre månader från det att denna lag trätt i kraft. Om han inte gör det inom denna tid har han förlorat rätten att säga upp avtalet på denna grund.

2. Förslag till lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078)

Härigenom föreskrivs att i 2 kap. 2 § första stycket 4 bokföringslagen (1999:1078) ordet "jaktvårdsområdesföreningar" skall bytas ut mot "viltvårdsområdesföreningar" och orden "lagen (1980:894) om jaktvårdsområden" skall bytas ut mot "lagen (2000:000) om viltvårdsområden".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001

Sammanfattning.....	1
Propositionen.....	2
Propositionens huvudsakliga innehåll.....	2
Motionerna	3
Motioner med anledning av propositionen.....	3
Motioner från allmänna motionstiden 1998.....	6
Motioner från allmänna motionstiden 1999.....	8
Studiebesök, uppvaktningar m.m.....	11
Lagrådet.....	11
Utskottet	11
En ny lag om viltvårdsområden	11
Propositionen	11
Motionen	11
Utskottets överväganden	11
Villkor för bildande m.m.	12
Propositionen	12
Motionerna	12
Utskottets överväganden	13
Viltvårdsområdesföreningens beslutsbefogenheter.....	15
Propositionen	15
Motionerna	16
Utskottets överväganden	16
Viltvårdsområdets bestånd.....	17
Propositionen	17
Motionerna	18
Utskottets överväganden	18
Överklagande m.m. och övergångsbestämmelser	19
Propositionen	19
Utskottets överväganden	20
Ändringar i jaktlagen m.m.	20
Propositionen	20
Motionen	20
Utskottets överväganden	20
Jaktkorts- och jägarexamensregistren	21
Propositionen	21
Motionen	21
Utskottets överväganden	21
Administrationn av jakten och viltvården	23
Propositionen	23
Motionerna	24
Utskottets överväganden	25
Bidragen till jägarorganisationerna m.m.	28
Tillgången på jaktmark m.m.	30
Propositionen	30
Motionen.....	30

Utskottets överväganden	30
En redovisning av arbetet med jaktfrågor m.m.	31
Utskottets överväganden	31
Skydds jakt på skarv och säl m.m.	31
Utskottets överväganden	34
Vissa frågor om jakttider och jaktmedel m.m.	37
Utskottets överväganden	39
Rovdjur	41
Utskottets överväganden	42
Småviltsjakt ovan odlingsgränsen och i renbetesfjällen.....	45
Utskottets överväganden	45
Ersättning för viltskador	46
Utskottets överväganden	47
Hemställan	48
Reservationer	53
1. Förutsättningar för bildande av viltvårdsområden m.m. (mom. 2)	53
2. Förutsättningar för bildande av viltvårdsområden m.m. och utredning om äganderätten (mom. 2 och 3)	54
3. Förutsättningar för bildande av viltvårdsområden m.m. (mom. 2)	55
4. Krav på tillstånd för avtal om jakträttsupplåtelse (mom. 5).....	56
5. Uteslutning av fastighet (mom. 6).....	56
6. Majoritetskravet vid upplösande av viltvårdsområde m.m. (mom. 7)	57
7. Jaktkorts- och jägarexamensregistren (mom. 14).....	57
8. Svenska Jägareförbundets uppdrag att leda delar av viltvården och jakten (mom. 15)	58
9. Styrningen av det allmänna uppdraget (mom. 16)	58
10. Faunaråd (mom. 17).....	59
11. Bidrag till jägarorganisationerna (mom. 18).....	59
12. Viltforskning (mom. 19)	60
13. Användning av medel (mom. 20).....	60
14. Länsviltnämnderna (mom. 21).....	60
15. Skyddsåtgärder mot skarv och allmän jakt på skarv (mom. 26 och 27)	61
16. Jakt på säl (mom. 28).....	61
17. Jakt på säl (mom. 28).....	62
18. Jakt på rådjur med hagelvapen (mom. 40).....	63
19. Viltskador (mom. 42).....	63
20. Jakttiden på mindre markområden (mom. 44)	64
21. Mål för rovdjursförvaltningen (mom. 45).....	64
22. Decentraliserad rovdjursförvaltning (mom. 48).....	64
23. Skydds jakt utan föregående beslut av myndighet (mom. 51)	65
24. Minimistraff för grovt jaktbrott (mom. 52).....	65
25. Upplåtelsesystem för småviltsjakt ovan odlingsgränsen och i renbetesfjällen (mom. 53)	65

26. Ersättning till djurägare för skador på tamboskap och husdjur (mom. 57)	66
Särskilda yttranden	67
1. Utvärdering av älgjakten	67
2. Vissa jaktfrågor	67
3. Frågor om jakttider och jaktmedel m.m.	68
Propositionens lagförslag.....	72
Miljö- och jordbruksutskottets promemoria den 4 maj 2000.....	89
Fråga om småviltsjakt i regeringens proposition 1999/2000:73	
Jaktens villkor	89
Förslag till lagtextändringar	98
LAGRÅDET.....	101
Utskottets förslag till lydelse av vissa paragrafer i förslag till lag om viltvårdsområden.	103
Förslag till ändring i bokföringslagen (1999:1078)	103
1. Förslag till lag om viltvårdsområden	103
2. Förslag till lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078).....	109